

cōstātiniane incēdio cōcremauit et eos ipos exilio relegauit. Hic etiā captiuos p liguriā et mediola num. et p diuersas puincias pecunijs redemit. et dona multiplicauit et di misit. Multa quoq; opeā p̄clara in vrbe roma fecit in ecclesijs extruēdis il lustrādis. et decorandis. ¶ **S**i gibertus Hic etiā simachus cōstituit omni die dominico. vel natali tō martirū. gloria in excelsis deo. ad missas canta ri. Quem himnū thelessorus septim? a petro pa pa. nocte natalis domini ad missas a se in ipa no cte institutas. cantari instituit. et in eo ad angelo rum verba que sequitur adiecit. **III** ¶ **D**e quibusdā incidentibus illius temporis.

EO tempore trasamūdus rex wādalorum ī africa. clausis catholicorū ecclesijs. cc. xx ep̄os exiliauit. erga quos symachus papa manū sue libertatis beniuole exercuit. Hac p̄secu tione. fulgentius ep̄us. s̄c̄titate. sapientia. & sci entia. stilo. & faciētia p̄clarus. multa ab arrianis p̄ vera fide p̄pessus. diutino in sardiniaz exilio ma ceratur. Ceterū in africa olimpius quidā. dum in balneis sanctam trinitatem blasphemaret. ignito iaculo celitus ueniente visibiliter cōbust? ē. Con stātinopoli dum deuterus arrianus ep̄us barbam quendā baptisaret. & male distinguens trinitatez diceret. Baptisate te barba in nomine patris p̄ filiū in sp̄s̄ s̄c̄to. aqua disparuit. Alamīdarus rex sa racenozū ab ortodoxis baptizatus. cū eum uellēt euticiam seducere. reuellit eos hac fabulosa indu ctione dicens. q̄ literas accepit michabelem achā gelū mortuū esse. Illisq; r̄ndentibus hoc impossibi le esse eo q̄ angeli sunt impassibilis nature Quo modo ergo inquit secūdum vos nudus crucifix? est xp̄us nisi duarū naturaz esset. quādoq; nec āgelus mortuus est. Hoc etiā tempe gibrian? sco tus cum fratribus et sororibus in gallia pegrina tus. vr̄bem remēsem & uita & morte sua illustra uit. Genouefa uirgo piehēsis octogenaria ad do minū trāsijt in alexādr̄ia multi utriusq; sexus ar repti a demone. repente quasi canes latrabāt.

III ¶ **D**e desponsatōe lotildis a lodoneo rege Ex histoia frācorum. ¶ **G**regorius thuro.

In illo tempore gūdeugus rex burgūdio num regnabat. q̄ ex genere athanarici fu ille phibetur. Huic fuerūt quattuor filij. Gondobaudus Godogisil? . hilpicus. & godoma rus. Gondobaud? igit̄ hilpicum fratrem suū mē fecit gladio. uxoremq; hilpici ad collū ligato saxo in aqua p̄cepit necari. filias quoq; duas eius qua rum vna senior vocabatur trona. hanc mutata ve ste exilio cōdemnauit. iuniozem uero lotildem no mine secū domi retinuit. Lodoneus itaq; rex frā corū adhuc paganus. dū adhuc frequenter legatō nem in burgūdiā mitteret. lotildis puella inueniē a legatarijs. Qui cū eam uidissent pulcrā & elegā tem atq; sapientez. lodoneo nūciauerūt de ea. At ille hoc audiens. iterū legatōnem ad gūdobaudū misit. p̄ lotilde nepte sua petendā. Erat autez xp̄i ana. Quādā die dñica. cū ad missarū solennia lotil dis uenisset. aurelianus missus lodonei accepta ue ste paupcula. vestes quas secū attulerat reliq̄t so dalibus suis in siluis. & āte ecclēsiā matriculam ī medio pauperū cōsedit. Trāfactis uero missaruz solennijs. lotildis iuxta osuetudinē erogare cepit elemosinā pauperibus. Cūq; ad anreliannz uenisset. misit aureum vnū in manum eius. At ille oscu latus est manū ipsi? puelle. Post hoc illa ingressa

cubiculū suum. misit acillā suam. vocare pauperes illum. At ille anulum lodonei regis tenens manu astitit humiliter corā illa. Cui ait illa. Cur te pau perem simulas. domim? inquit meus lodone? rex frācorum misit me ad te. & uult te habere reginā. Accepto itaq; anulo reposuit illū ī thesauro auū culi sui. Et salutem dicens lodoneo regi. Nō est inquit rectum. xp̄ianā femīnā pagano nubere. Et adiecit. Vide ut hāc causā nemo sciat. sed sic dñ? deus meus uult sic fiat. At ille ueniens nunciauit hec domino suo. Anno inscuto. misit rex legata rium ad gondobaudū p̄ sponsa lotildē. Audiens hoc gondobaudus ait. Renūcia domio tuo. quia frustra mendaciū locutus est sponsā se habere ne ptem meā. Burgūdiones cōsiliarij eius. metuētes ualde irā lodonei. dato cōsilio requisitis omnib? thesauris regis. inuenerūt anulum lodonei in scri ptōne & imagine signatum. Tūc cōristat? ualde gondobaud? ait. Simplicite & sine cōsilio hoc ita actum fuit. Acceptā ergo eaz cū ira aureliano mis so lodonei tradidit. Ille autem lotildē cū magno gaudio adduxit lodoneo suessionis. Gausus ego rex. eā copulauit sibi in matrimonium. **V**

¶ Qualiter ei lotildis christianismū suadebat

Quādo esset sero. die illa quādo insimul nu ptiali more accūbere deberent. illa cōfisa in dominū ait. Domine mi rex pcedere di gneris qd̄ d̄p̄cor. āteq; fumula tua tibi societur. Et rex ait. Postula quod uis. At illa. Primū peto ut in deum celi patrem omnipotentē credas. qui te creauit. & in hielū xp̄m regem regū qui te rede mit. & in sp̄m̄ s̄c̄tum cōfirmatozem & illumina tozem iustoz omnū. hāc maiestatem agnitā cred & ydola uana d̄re. ique. & ecclesias s̄c̄tas q̄s suc cendisti restaura. Memento etiā queso ut req̄ras portionem genitoris mei. & genericis mee quos gondobaud? auūculus me? malo ordine interfe cit. & vna s̄gūinem eozū dominus uindictet. Et lodoneus ait. Vnuz restat quod difficile petis. ut deos meos relinq̄a. & teū tuū colā. aliis uero qd̄ petis ut potero faciā. Et illa. Hoc inquit maxime obsecro. ut dominū deum celi adores. Lodoneus ergo iterum aureleanū ad gondobaudū direxit. p̄pter thesaurum lotildis regine. Qui in ira p̄mo tus ait. Nunquid in man? lodonei. tradet̄ regnuz meū aut thesauri mei. Recede a me. Aurelian? ait. Mādat tibi dominus me? rex. ut ei certissime imā des ubi p̄ thesauris uxoris sue cum exēcitu suo tibi occurrat. Tūc burgūdiones dato cōsilio dixerūt regi suo. Da nep̄ti tue d̄ facultate tua quod ei cō tingit. qz sic iustū esse decerniē. habeasq; fed? cū lodoneo & gente frācorum. ne forte irruāt in ter ram nostrā. quia populus ille ferocissimus est. & sine deo existens. Obeudiens gondobaud? dōit p̄ manus aureliani lodoneo. p̄tem maximā ex the sauro suo suppellectiliq; nep̄tis sue. In dieb? illis dilatauit lodoneus regnum suum usq; ad secanā. et sequenti āno usq; ad ligurē occupauit. Conce pit deniq; lotildis reginā filiū. et pepit. quem et baptisari uoluit. Que etiā regem ut in deum celi credet̄ quotidie rogabat. sed ille audire nolebat. Baptizatus autem puer. in ipsis albis de hac uita trāsijt. Vnde rex cōristatus ait. Si nomine deo rum meozū didicatus fuisset. utiq; uixisset. Regia uero ait. Ego p̄ hac causa nullo dolore cōturbor in corde meo. sed deo gratias ago. quia me dignā duxit ut d̄ utero meo p̄mogenitū recipere digrē.

in regnum suū. Post hūc genuit alterū quem baptizatum vocauit lodomirē. Et hic cum egrotare cepisset. dixit rex. Non potest aliud nisi & de isto sic sit. quomodo et de fratre eius. Sed orate regina. sanitatem a dō i cepit. **VI. De modo cōuersionis et baptismo lodonei populiq; frācorum**

Actum est autem bellante frācorū exercitu cum alemannis. vt lodonei exercitū nū mis corruerit. Et aurelianus regem intuentis ait. Dñe mi rex. credō tūmodo in deū celi quē domina mea regina p̄dicat. et p̄stabitur tibi victoria. Ille vero eleuatis ad celum oculis. cōmote lacrimis ait. Hiesu x̄pe quem regina mea p̄dicat esse filium dei viui. qui subuenis in tribulatione quā das auxiliū in te sp̄antibus. tuū adiutoriuū deo postulo. vt si michi uictoriā sup hos hostes dederis. & exptus fuero illā uirtutem quā de te populi p̄dicant. credā tibi & in nomine tuo baptizabor. Inuocaui enim deos meos. et non auxiliāne michi. Ideo eos nulla potestate esse p̄ditos. qui sibi credentibus non succurrūt. Te igit̄ verū deū ac dominū inuoco. tibi credere desidero. tūmodo vt liber ab aduersarijs meis. Cūq; hec orans clamaret. alemāni in fugā lapsi terga uerterūt. Cūq; regem suū uiderent interfecit. lodonei potestati se subdunt. & ille terrā eorum sub iugo tributario cōstituit. Facta igitur uictoria reuersus est in frāciam ad reginā suam. narrauitq; ei qualiter inuocatonē nominis hiesu x̄pi domini uictoriā obtinuit. Facta sunt hec anno quīntodecimo lodoneo regnate. Tunc regina clam uocauit sanctū remigium. urbis remensis antistitem. deprecans eum ut regi uiam salutis p̄dicaret. Conueniens autem rex cum populo. cepit cohortari eos ad fidem x̄pi. Acclamauerūt autem omnes populi frācorū dicentes. Mortales deos derelinquere gloriose rex. & deum uerū imortalem credere quem remigius p̄dicat. pari sumus. Nūciant itaq; hec sancto remigio. Ille quoq; magno gaudio repletus. iussit baptismum lauacri pari. Velis diuinitus depictis adūbzatur platee. fabricatur ecclesie. cōponitur baptisteriū. Venit nouus cōstātinus ad baptismum. abnegatis omnibus dyaboli pompis. Quo igressus ad baptismū. sanctus dei remigius sic ait. Ore facundo mitis deponere colla sic ambro. Adora quō intendisti. & intende quod haec tenet adoraisti.

Ex gestis sancti remigij Cūq; non adesset qui crisma afferre debuerat. ecce subito colūba celit̄ elapsa. ampullam cum crismate rostro detulit. de quo pontifex regem in baptismo limiuit. Hec ampulla in remensi ecclesia hodie quoq; seruetur. & etiā inde reges francozum inūgnunt. **Gregorius thuronensis.** Igitur lodoneus in nomine sancte trinitatis baptizatus est. & de exercitu eius plus quā tria milia uirorum baptizantur. & sorores eius ipso die. & postea cūctus populus frācorū cum gloria. **VII. De sancto genebaudo laudunensi & eius lapsu ac penitentia. Sigiberus.**

Quillatis autem a lodoneo rege multis p̄dijis ecclesie remensi. sanctus remigius multa eorum p̄te data ecclesie laudunensi. sedē ep̄atus ibi esse p̄stituit. p̄mūq; illuc ep̄m genebaudum cōstituit. **E**x gestis sancti remigij. Hic filia uxore. nepte scilicet beati remigij. cum ipso iā uiuere ceperat. Qui genebaudus parū attendēs uirtutem hominis contra peccatū. uxorem suam clausā causa instruendi frequenter ad se uenire p̄-

misit. Tandem sicut gutta cauat lapidem. crebre frequentationes & blanda colloquia animū ep̄is copi ad peccatū traxerūt. Cōcipiens ergo mulier mādauit ei secreto dicens quia filium masculum genuisti. Qui cōfusus remādauit dicens Puer generatus est in latrocinio uolo ut latro uoce. At ne suspicio inde p̄cederet. uxorem suam sicut prius ad se uenire p̄misit. Qui tamen iterū post fletum illius peccati ad peccatum redijt. cōcepitq; mulier et ut prius mādauit quod filiam genuerat. At ille eam uulpeculā nominauit. Tandem in se reus sus ep̄us. misit ad sanctum remigium ut laudunū ueniret. quia talis causa emerferat quam ipse p̄ se emendare non poterat. Veniens & deuote susceptus ep̄m interrogauit cur eum uocauerat. Tūc genebaudus cū maximo fletu et euulatu. uolēs tollere stolam suam de collo suo. & procidere ad pedes sancti remigij. cum magna uirtute ab eo retentus est. ne stolam deponeret. Et postquā diu ābo fleuerunt. intellexit enim remigius ep̄iscopum aliquod peccatum icurrisse p̄pter quod stolā uellet deponere. uix poterat ei genebaudus quod fecerat p̄te lacrimis enarrare. Quod sanctus remigius uidens. cōtritum et pene desperatū. blande cōfortauit eum dicens. quod peccaret magis eo quod sp̄abat. quod de hoc quod fecerat. Recluit itaq; eū in pua cellula. vij. annis. & ipse interim eī ecclesiam gubernauit. Septimo autem āno cum idē genebaudus cene domini in uigilia p̄noctaret i oratione. et se lacrimis afficeret. de hoc quod ipse qui alios penitentes feria quinta domino recōciliare solebat. nec inter penitentes in ecclesia esse merebatur. Ecce angelus domini media nocte apparuit ei. dicens peccatum eius esse dimissum. p̄cepitq; ei ut exiret. et sicut debet ep̄us. penitentes in crastino recōciliaret. Qui cum p̄ nimio terrore respondere uix posset. ait. Non possuz hinc egredi quia dominus meū sanctus remigius clauē huius hostij secum habet. quod et sigillo suo signauit. Cui angelus. Vt scias me tibi a deo missum. sicut celum tibi aptum est. ita et hostium patebit tibi. Et statim saluo sigillo et cera aptum est. Tunc genebaudus iactans se in medio hostij in modū crucis ait. Et si hiesus christus modo ueniret ad me non hinc egrediar nisi sanctus remigius huc ueniret qui hic me recluit. Et statim angelus recedēs apparuit sancto remigio. qui in oratione uigilabat in quadā cripta beate marie. et quasi obdormiēte rei ordinem intimaui. Et iussit ut cito iret laudunum et genebaudum sicut prius restitueret i locum suum. Sicq; fecit. et ille in sanctitate usq; ad obitum p̄durauit. Cui filius eius latro successit. quod et sanctus fuit. **VIII. De demoniaco curato a sancto remigio et de tranitu eiusdem.**

Beatus autem remigius xxij. ānos in clericali ordine egit. in ep̄iscopatu. lxxiij. Quē dā demoniacū curauit. quē bēd̄ictus curare non potuit. cum multum p̄ eo orando et ieiunādo laborasset. cōfiteute demone p̄ os obfessit. quod nisi a remigio expellendus non esset. Vnde gaudens beatus benedictus. misit ad sanctum remigium humillimam eplam. rogans euz p̄ ifirmo ut in eo p̄ficeret quod ipse non potuerat. Tāde defunctus beatus remigius cum deferret̄ ad sepulturam uersus ecclesiam sanctorum thimothei et apollinaris. sec̄ ecclesiam beati christoferi ita feretrū grauari cepit. quod nullo mō moueri potuit.

Scupentesq; nimis cum vellent eū ferre ad eccle-
 siam p̄dictorū martirū feretrū mouere nullaten⁹
 potuerūt. Tandem coacti dñm orauerūt. vt ostē
 deret eis verum vellet sepeliri ī illa eccl̄ola sancti
 x̄p̄oferi. que erat in cimiterio remēsi. vbi mille san-
 ctōrū reliquie quiescebant. Statimq; feretrū leuis-
 sime sustulerunt. & ibi corpus s̄cti remigii hono-
 rifice posuerūt. Vbi cū multa miracula quotidiē
 fierent. āpliauerunt ecclesiā. Et facta cripta retro
 altare. cū effossū corp⁹ vellēt ibi reponere. moue-
 re nō potuerunt. Cūq; in oratioib⁹ p̄noctarent.
 et media nocte omēs p̄iter obdormissēt. ī crastinū
 s. kl. octobris iuenerunt sepulcrū cū corpe s̄cti
 remigii in illā criptam retro altare ab angelis de-
 portatū. Post longū etiā t̄ps eodem die translātū
 est ī pulcrōre criptā et ī capsa argētea collocatū.

IX. De sancto vedasto atrebacensi

Sigibertus.

Eodem quoq; tēpe floruit in gallia sanct⁹
 vedast⁹. qui fuit atrebacensis episcop⁹.
 Actor. Huius vitā scripsit alcuinus.
 qui et albin⁹. vnde hec exēpta subieci. **Albin⁹.**
 Sanctus vedastus p̄dicator egregius. tempe lo-
 donei regis fr̄corū fuit qui alemanis bella infere-
 bat regno suo tunc p̄ se potientib⁹. Qui collecta
 fortissima manu. regi lodoneo eccl̄a r̄ipas rheni flui-
 minis obuiauerūt vnanimes. Tūc rex in arcu posi-
 tus. oculos ad celū cum hac voce leuauit. O de⁹
 vniuerse potestatis & sūme maiestatis. que regi-
 na lotildis uxor mea cōfiteatur & adoratur. concede
 michi hodie de inimicis meis victoriā. Naz ex hac
 die. tu solus eris michi de⁹. Presta michi igiē triū-
 phum. & ego tibi seruitiū p̄mitto sempiternum.
 Mox diuina virtute terga verterūt alemani. & vi-
 ctoria cessit regi & fr̄cis. P̄ hanc victoriā venit
 rex ad tullū opidū. vbi noueāt p̄fidē s̄m vedastū
 Hūc a s̄cto remigio accepit sociū. quatin⁹ ab eo
 instruerēt in fide. Quem cū s̄ctus vedast⁹ ad be-
 atum remigii causa baptismi cōsequendi deduce-
 ret. cecū illuminauit p̄pe regulicū villam in pago-
 noginsh. vbi postea a religiosis viris facta est eccle-
 sia in testimoniū tāi miraculi. Quo miraculo rex
 valde cōfortatus in fide. festinauit ad s̄ctum re-
 migiū. Cum quo aliquātis moratus est dieb⁹. vt
 ante baptismū penitentie lacrimis abluereēt. & sta-
 tuit s̄ctus remigius diem quo rex baptizaretur.
 Qui tādē baptizatus cū optimatib⁹ suis & po-
 pulo cōmendauit illi s̄ctum vedastū. Ad hūc san-
 ctum vedastū. venit postea vir quidā nobilis &
 religiosus visitare illū. Quem discedentem noluit
 s̄ctus dimittere sine viatico. & mādauit puero
 ut siquid ei remāssisset vini auferret. Qui aridum
 inuenit vasculū. in quo vinū seruare solebat. Qd̄
 cum tristis nūciasset s̄cto. ille cōfisi⁹ de dei gratia
 ait. Vade et quidq; inuenieris affer. Qui currens
 vas vino optimo plenū et sup̄fluēs inuenit et at-
 tulit. Sanct⁹ autem vedast⁹ sub magna attestati-
 one p̄cepit puero omnib⁹ diebus vite sue hoc ta-
 cere miraculū. **X. De ep̄atu eius et trāitu et**

Dost hoc s̄ctus remigius orōi **Exequiis**
 nauit eum ep̄m. et misit atrebatū. qui in
 ip̄a ciuitatis porta sanauit claudū quēdā
 & aliū cecum illūiauit. Inuenit autē inter domozū
 murozūq; fragmenta. antiq̄ue ruinas ecclesie. Qd̄
 dū videns suspiraret. ecce subito ex ruinōs spelū
 eis uis⁹ p̄siliuit. Cui vir dei p̄cepit. ut deserta lo-
 ca peteret. ne vltra r̄ipas illius fluīs trāfīret. Qui

nūq̄ postea visus est in illis p̄tibus. Post hec qui
 dā nobilis francus otinus nomine. regem lothari-
 um lodonei filium vocauit ad p̄adiū. et cū eo san-
 ctum vedastū. Qui domū intrans moze sibi solito
 dextra extenta. omnia signo s̄cte crucis signauit
 Quēdā vero ibi vascula erant cereuisia plena. sed
 male gentili errore demoniacis incātatōnibus īfe-
 cta. que mox p̄ virtutē sancte crucis dirupta cre-
 puerunt. & quid quid liquoris cōtimebāt in terraz
 effuderunt. Territus rex et eius optimates. quesi-
 erūt causam tantī p̄digij. Qua audita. multū in fi-
 de cōfortati sūt. annis fere. xl. ecclesie atrebacēsi
 p̄fuit. Nō est illa qua trāsiit. visa est colūna clarif-
 sime lucis a culmine domus in qua iacebat. vsq;
 ad sūmum celi. hozarū ferme spacio duarum stae.
 Cōuenerūt ad eius exequias chorus & popul⁹ co-
 piosus. aliarūq; ecclesiarū sacerdotes et dyaconi
 & clerici multi. et inter lacrimatiū uoces in terra.
 audiebātur psallentiū voces in celo. Et dū feretz
 in quo iacebat patum staret in medio. accedentes
 mouere eum non valebāt. Tūc sciscitati sunt scopi-
 lionem archip̄sbiteriū. qui secretari⁹ fuerat simo-
 nū viri dei. si quid eum de sepultura sua mādas-
 se memoraret. Qui respondit sepius eum audisse se
 dicentem. q̄ nullus intra muros ciuitatis sepeliri
 deberet. quia omnis loc⁹ ciuitatis debet esse uiuo-
 rum non mortuoz. Volebant enim illū in ecclesia
 beate marie sp̄ uirgis vbi ep̄⁹ p̄federat tumula-
 ri. Ipse vero sepulture sue locum ī oratorio quod
 p̄p̄e sup̄tū. i. ligneis tabulis p̄pe litus cēncionif
 fluuioi edificauerat. fieri disposiuit cognoscitur
 Sed indignū duxerūt tāi viri corpus in loco tā
 humili sepelire. quia palude obstitus inaccessibilif
 erat populo. Tunc scopilio cūctos hortatus est
 ad oratōm. & clamauit cum lacrimis. Heu michi
 pater beatissime. quid vis ut faciam. quoniā et oi-
 es in vesperū iam declinat. & qui ad tuas cōuene-
 rūt exequias ad p̄p̄ia remeare festināt. p̄mitte ob-
 secro te p̄ferri ad locum qui tibi filiozū cura p̄pa-
 ratus est. Et his dictis. accipientes feretz nulluz
 onus sentientes portauerūt illud ad ecclesiā san-
 cte dei genetricis. et sepelierunt illud in dextera
 p̄te altaris. & iacuit ibi usq; ad tempus s̄cti atbē-
 ti. qui septimus ei in sede pontificali successit.

XI. De uita sancti leonardi lemonicensis

Ex gestis eius.

Hloruit quoq; eodem tempe beatus leonā-
 dus qui a s̄cto remigio de sacro fonte le-
 uatus. et ab ipso salutaribus disciplinis ī-
 structus. Cum p̄ntes eius p̄mi essent in palatio
 regis francie lodonei. tātam ab ip̄o rege gratiam
 obtinuit. ut quoscūq; incarceratos p̄sonaliter vi-
 sitaret absolueret. Tātum quoq; a domino īpetra-
 uit. ut omnibus infirmis ad se cōfluētib⁹ sanita-
 tis remediū obtineret. Cum ergo fama sanctita-
 tis eius se vbiq; diffūderet. rex eum secum manē-
 re multotiens rogauit. donec optuno tempore ei
 ep̄atum daret. s; ille humiliter renuit. & optās in-
 uenire solitudinem. relictis omnibus auzelianuz
 p̄dicando cum fratre suo liphardo puenit. Vbi
 postq̄ in quodam cenobio aliquādiu vixerūt. cū
 lipardus ibi sup̄ ligerim solitariū remanere uel-
 let. & leonardus in acquitania p̄dicare dispone-
 ret. & leonardus se adinuicem discesserūt. Leonar-
 dus igitur cōstanter vbiq; p̄dicans. & miracula
 faciens. in quadā silua p̄pe urbem lemonicas habi-
 tauit. Accidit autem quodam rempore. ut rex cū

fuis iuuenibus more solito in illo nemoze venare tur & regina que cum ipso causa delectandi pre xerat peu piclitas moreret. **D**uz ego morie ti me dici subuenire n̄ possent. et rex et familia ppter eā vehementer lugerent. leonardus tunc p nem? iē faciens planctus eozū audiuit. & illie ex pietate veniens. ad regem sine mora vocat? intravit. Cū qz interrogatus quis esset et vnde. leonardum se esse & discipulū s̄cti remigij fuisse se diceret. rex spem nouam cōcipiens. eum ad reginā induxit. ro gās vt p ea oraret. quatin? de edicta ple & libera ta cōiuge. d̄ uplex p illum gaudiū obemeret. Tunc uir dei fusa oratōne quod petebat obtinuit. Et ob latis ei copiosis muneribus cūcta respuit. hoc so lum a rege postulās. vt sibi et posteris suis deo b uicuris cātum de nemore illo daret. quātum ipse nocte cum alino circūiret. Cōstructo itaqz mona sterio strictissime deo viuens. duos secum mona chos habuit. Et quia aqua vno ab eis miliario lō: gerat. puteo quem foderant aquā p̄cibus venire faciens. locum ipm nobiliacū ppter regem nobilē qui locum dederat appellauit. Ibi quoqz tantā cō: tulie deus ei gratiā vt vbi cūqz aliquis nomen ei? in carcere vel in uinculis inuocasset. statim solut? & liber ad eum ueniens. suas ei cathenas & cōpe des p̄sentaret. Huiusmōi plures cum eo impetu um remanebāt. & qui male aliena rapuerāt. iam d̄ suo labore etiam alios sustentabāt. Septem quoqz familie de genere eius ad euz uenerūt. & distribu to singulis nemoze. ibi cum ipō manentes exem plo suo plurimos attraxerūt. **XII. De obitu ipsi? et miraculis sequentibus.**

Dostq̄ autem in pace quieuit. & in loco illo ubi pmū sepultus est miracla multa fecit. reuelatū est clericis illius ecclesie. ut ali: bi ecclesiam fabricarent. & ibi corpus s̄cti leonar di honorifice trāspozarent. At illi pacto in orati one triduāo ieiunio. terciā nocte p̄spiciētes. totā p̄uinciam imensa luce fulgentem viderunt. p̄ter il lum locū ubi corpus trāspozare debuerūt. Ibiqz trāslatus. infimta circa incarcerationis et cōpeditos miracula faciens. quātū apud deum meriti sit mō: strat. Vicecomes lemonicensiū quādam maximaz cathenā fecerat. q̄ ad terrorem malozū ita in cip: po sue turris cōfixerat q̄ reliquū cathene foris p̄ minens. ad omnem aeris intempiem quēcūqz tene bat. mille quasi moribus exponebat. Tūc accidit q̄ quidam seruus s̄cti leonardi in ea sine culpa li gatus. cum iam incipet mori s̄ctum leonardum rogauit. ut qui extraneos absoluebat. seruo suo in iuste morientī misericorditer subueniret. Statim s̄ctus leonardus in alba veste apparens impera uit vt surgeret. & p̄euntē subsequens cathenam illaz ad suā ecclesiā baiularet. Quod et fecit. et ad laudem dei videntes hoc plurimos excitauit. Qui dam pegrinus a s̄cto leonardo rediens. in aruer nia captus ē et. querenti cur innocentem in carce re cōclusissent. responderūt. q̄ nisi se copiose rōi meret non exiret. Sequenti nocte domino castel li s̄ctus leonardus apparuit. & ut pegrinū suuz innocentē abire pmitteret imperauit. Sed ille ma ne euigilans et visionez quasi somniū p̄uipendēs de s̄cti impio nichil fecit. Altera nocte similiter s̄onjauit. et tamen ppter hoc hominē non laxauit. Tercia nocte sanctus leonard? pegrinū arripiēs. extra opidum deduxit. et statim turris cū media pte castelli corruens oppzessis plurimis. solū prim

cipem ad sui cōfusione fractis cruribus referua uit. In britānia similiter quidā tenebatur. sed tam s̄ctum leonardū ut sibi succurreret cōtinue p̄ca batur. Vnde ipse s̄ctus in medio carcere statim affuit. & palam custodibus hominē sic absoluit q̄ imposta ei cathena quā ad ecclesiā suam feret. ma nu p̄p̄ia p mediū illorum deduxit. **XIII.**

Qualiter lodoneus auxiliij dei signis animatus de gothis triūphauit. Gregorius thuro.

Qum autē uenisset rex lodoneus pisius. ait ad reginā et ad populū suū. Satis michi durum uidetur q̄ gothi arriani. p̄tez gal liaz optimā tenent. Eamus igitur. & cum dei gra tia eijciamus eos d̄ terra. Cui regina ait. Faciam? ecclesiā in honore beati petri apli. ut i bello sit au xiliator tibi. Tunc rex in directū p̄iecit a se bipen nem suam. et dixit. Hic fiet ecclesia beatorū apo stolorū. dum auxiliāte deo reuertemur. Cōmouit hinc rex cūctum exercitum suū frācorū. et picta uos direxit. Ibi enim alaricus rex gothozū cōmōa batur. At uero cum multa ps hostiū p̄ territoriū thuroñ. ciuitatis trāsiret. p̄cepit rex p reuerentia s̄cti martini. ut nichil aliud nisi herbā p̄sumerēt. accipere ad eozuz equos sustentādos. Dixit ita qz nūcios rex ad beati martini basilicā cum mune ribus multis. et equū suum quem amabat plimū & ait. Ite & forsitan aliquid uictorie ex sancto sermone accipietis a s̄ctis scripturā s. Tunc datis muneribus nuncijs dixit. Si tu domie adiutor mi chi es. et gentem hanc incredulā meis manib? tra dideris. in ingressu basilice s̄cti martini digt? esto michi reuelare. Veniētibus autē pueris eius ad be atū martini ecclesiā. cum ipa limina ineroissent. pri micerius ecclesie hāc antiphonam imposuit dicēs. P̄ceinxiisti me uirtute ad bellum zē. Quā uocem psallemtiū ut audirent. deo gratias agētes. dimis sus muneribus cū leticia anūciauerūt regi. Cū ve nisset autē rex ad fluuium uincennaz cum exercitu suo. in quo loco eum uadare deberet non inuenie bat. inuaduerat enim a multitudīne pluuiaz. De p̄catuz est dominū vt vadum illi ostenderet. Et nocte illa ibidem fuit. Mane autem facto cēua mi re magnitudinis eos dominū nutū p̄cedere. vadū ostendit. Illaz vadante. populū quoqz sequēs vadauit. Veniente uero rege apud pictauos. dū p̄cul ab ecclesia s̄cti hiliarij tentoria fixisset. ea no cte farus igneus ex ea uisus est exisse. apparuit nē pe super ipa tentoria in auxilium lodoneo regi cū uirtute beati hiliarij. P̄cepit ergo rex exercitū suo ut nec cibum nec quippiā stipendiij de pago ip so accipent neqz etiam spolia. Tūc fortiter dimi cauit cum rege gothoz in cāpo uagladinse super fluuiū elsuū. miliario decio ab urbe pictaua. Illisqz inter se pugnātibz. gothi cum rege suo ni mis collisi. terga uerterunt. et lodone? rex uictor exiit. Deinde thuroñ. ciuitatem reuersus. mul ta munera basilice beati martini tribuit. Equū ue ro quem antea ad ipsum ecclesiam trāsmiserat. rēi pere uoluit ab illis matricularijs datis p eo argē ti solidis centum. Quibus datis. equus ille nulla tenus se mouit. At ille ait. Date alios centum so lidos. Cūqz dedissent statim equus solut? ab ipe. Tunc cum leticia rex ait. Vere beatus martinus bonus est in auxilio. sed capus i negocio. Ab ana stasio imperatoze accipiebat tūc codicillos lodo neus rex in basilica sancti martini. Qui corona au rea in capite suo imposta. ascenso equo aurum et

argentum in atrio quod est inter ciuitatem et ecclesiam beati martini. presente populo multum erogauit manu propria. **XIII. De symacho patrio boecij socero et dictis eius. Sigibertus.**

Eodem tempore symachus patricius reipublicam illustrauit. & cum eo gener eius boecius uir consularis. conspicuus in utraque lingua. eruditione omnium liberalium artium. quas pene omnes a greco in latinum transtulit & exposuit.

Acto. Scripsit autem symachus epularum librum unum. de quo pauca istas notabiles sententias hic excerptas subieci. Omnis ostentatio non caret suspitione mendacii. quia quidquid assumitur proprium non putatur. Facit affectio tenerior ut sit quere la perliuor. Mollis est animus diligentis. et ad omnem sensum doloris arguitur. Si negligentius tractes cito marcescit ut rosa. si durius teneas lique scit ut liliu. Leticia loquax res est. atque ostentatrix sui. Semper natura gaudet equalibus. & familiare sibi est omne quod simile est. Natura rerum est. ut qui balbutiunt plus loquantur. affectant enim copiam sermonis pudore defectus. Quorum mens honesta est imbecilla frons est. Iusta coniectura est que de amicorum pondere et estimatione colligitur. Pro optimis uiris quisque interuenit. non magis illorum uidetur iuuare modum. quam suum commendare iudicium. Leuatur egritudine animus. quotiens in officia amica dirigitur. Minus est aliena sententia spernere. quam a propria discrepare. Odiu pro corpore longa uelamina. Illa uelut decenter induitur. que non trahit puluerem. nec in humum dimissa calcatur. Scio senes ad capescendum laborem segnes fieri. sed quia crescit uicia cum tempe. aptius est negotium intimandis uice uicis iudicium. Supercane laboris est commendare conspicuos. ut sine sole positus facere preferas. Ex meo animo metior amicitiam non posse sentire officiorum facietatem. In re apta piget esse perlixum. in arduis autem rebus multum ualeat longior diligentia. Reuera omnis affectio impatiens est. etiam iuste & legitime tarditatis. Mediocribus scriptis amicorum benignitas scit fauere. aliorum autem inuidia nescit ignoscere. Patria defectu alimentorum laborantem piculosum est inhabitare. crudele et impium deserere. Non deest nobis usus aduersa tolerandi. nam crebro ictum fortune ferre didicimus. Sicut in uelut hominum ceterorum uice cultu. loco ac tempore apta sumuntur. ita ingeniorum uarietas in familiaribus scriptis negligentiam quandam debet imitari. in forensibus autem acuere arma faciendie. Bonis familiare est studia bona cumulare. quorum gratiam sentiunt non perire. **XV. De scriptis boecij et quibusdam dictis eius.**

Boecius quoque multa composuit. Tempore namque eius ut legitur exorta est heresis de trinitate. sed ipse congregata omni synodo se subtraxit. ne sibi propter facundiam eloquentie cause imponerentur agende. Ob quam causam cum suspectus a periculis haberetur. composuit contra ipsos hereticos de sancta trinitate librum unum. Quando autem rex gothorum theodoricus romanam reipublicam armis inuasit. boecius plus omnibus ei resistit postmodum apud eum accusatus. quod sollicito laboraret ut senatum et reipublicam ab eius manibus eriperet. cum pluribus alijs prescriptus atque in exilium missus. papie incarceratus est. In carcere autem positus quasi de graui glorie ac rerum mutatione doleret. ut consolatorum medicinas tanto dolori non tam sibi quam

alijs quereretur. librum edidit de consolatione philosophie. ostendens gloriam & dignitatem ceteraque terrena non uera bona. sed nichil esse. & ideo nulli appetenda esse. nec de eorum amissione dolendum. vel adeptione gaudendum. Tandem uero longo exilio fatigatus. ab ipso theodorico pemptus est. Anno domini quingentesimo. xxi. secundum cronica. preter hec etiam que predicta sunt inueniunt scriptis librum de disciplina scolariu. & librum de musica. de logica uero libros topicorum et diuisionum. libros et categoricorum silogismorum & ypoteticorum. et commenta super aristotelis libros et alia plura. de quibus ad presens hic inferre placuit hec pauca moralia. **B**oecius in libro categoricorum silogismorum. Nemo si quid in puerilibus disciplinis accepit. id sacrosanctum iudicet. quandoquidem res teneris auribus accommodatas. senior philosophia tractatus eliminat. Idem in libro ypoteticorum secundo. Nullum bonum est quod non pulchrum elucescat. si plurimorum noticia comprobetur. Hoc in se obtinet proprium munus amicitia. ut nolit habere solitaria cogitationes. nam quod honeste quisque cogitat nulli proprium est. quam ei quem diligit confitetur. Idem in libro diuisionum. Quis hoc non uideat plurimum ad bonarum artium ualere defectum. si apud mentes hominum nunquam sit despectio displicendi.

XVI. Iterum de dictis eiusdem. Idem in libro de consolatione philosophie primo.

Mors hominum felix que se nec dulcibus animis ingerit. & mestis sepe uocata uenit. Quid me felicem totiens iactastis amici. Qui cecidit. stabili non erat ille gradu. Studia philosophorum in fructuosos affectuum spiritibus. uerberis fructibus rationis segetem necant. hominumque mentes assuefaciunt morbo non liberant que dolores eius nullis fouent remedijs. sed dulcibus insuper alunt uenenis. sirenes usque in exitum dulces. Talia tibi contuleram arma que nisi prius abiecisses. inuicta te firmitate tenerentur. Stultorum et si numerosus exercitus tamen spernendus est. quia nullo duce regitur. sed errore tantum temere ac passi limphate raptatur. Si opere medicantis expectas oportet ut uulnus detegas. Hoc conscientie libertas habet. pro tuendo iure. sprete a me potentium semper offensio. Minuit se quod dammodo probantis conscientie secretum. quotiens ostendendo quis factum recipit fame precium. Uicium hanc dixerim aduersae fortune sarcinam. quod dum miseris aliquod crimen affigitur. que perunt meruisse creduntur. Quatas rerum lubrica uelat fortuna uices. Premittit istotes debita sceleris noxia pena. Ac peruersi resident celso mores solio sanctaque calcant. laet obscuris condita uirtus clara tenebris. Nubibus atris condita nullum fundere possunt sidera lumen. Tu quoque si uis lumine claro cernere uerum. tramite recto carpe callem. gaudia pelle. spemque fugato. pelle timorem nec dolor afflicte. Nubila mens est uinctaque frenis. hec ubi regnant. **XVII.**

Adhuc de eodem. Idem in libro secundo.

Omnis subita rerum mutatio. non sine quasi quodam fluctu contingit animorum. An precosam estimet quis felicitatem habituram. an cara ut fortuna presens nec manendi fida. & cum discesserit alatura merorem. Non quod ante oculos situm est sufficit inueniri. Rerum exitus prudentia metitur. Quis enim est tam compositae felicitatis ut non aliqua ex parte cum status sui qualitate rixetur. Nemo facile cum fortune suae felicitate concordat. In enim aliquo singulis. quod inexpectus ignoet. expe-

exhorreat. Adde qd felicissimi cuiusqz delicatissim? sensus est. & nisi ad nutum cuncta suppetat. omnis aduersitatis insolens minimis quibusqz psterne adeoqz pexigua sunt que fortunatissimis sumam beatitudinis detrahunt. Locus iste quem exilium vocas. incolentibus patria est. Adeo nichil est miserum nisi cu putes. contraqz beata soza omnis est equanimitate toleratis. Quis enim est ille ta felix qui cum dederit impatientie manus. statum suuz mutari non optet. Paucis minimisqz natura contenta est. cuius satietatem si supfluis urgere velis aut miocudum quod infuderis fiet. aut noxium. Pluribus adminiculis opus est. ad tuenda pciouse suppellectilis varietate. Veruqz illud est pmultis indigere. qui pmulta possident. contraqz minimis q abudantia sua nae nocte n abit? supfluitate metis un? Cetera aialia suis finibus contenta sut vos autem deo mente cosimiles a rebus infimis excellentis nature ornamenta captatis. nec intelligitis qn tam conditori vestro faciatis iniuria. Ille genus hu manu terrenis omnibus pstare voluit. vos dignitatem vestram infra infima queqz detruditis. naz si omne cuiusqz bonu. eo cuius est constat esse pccio sius. cum vilissima reru vestra bona esse iudicatis eisdem vosmetipos vestra estimatone sumittitis. In omni aduersitate fortune infelicissimu infortu ni? genus est fuisse felicem Quam multis amaritudi nib? huane felicitatis respfa est dulcedo. que & si fruenti iocuda videatur. tamen quo minus cu ve lit abeat retineri non potest. Liqueat igitur qd sic mortaliu rerum misera beatitudo. que nec a puo eqnimos ppetua durat. nec anxios tota dilectat. Diuitie magis effundendo q coaceruado nitent. Tunc enim pciosa est pecunia. cum traslata in alios largiendi usu desinit possideri. Auaricia semp odiosos. claros largitas facit. O angustas inopes qz diuitias. quas nec habere totas pluribus licet & ad quemlibet sine ceterozu pauprate non ueni unt. **XVIII. Adhuc de eodem.**

Humane nature ista conditio est. vt tunc eni ceteris rebus cuz se cognoscit excellat ea dem tamen i bestias redigatur. si se nosse desierit. Nam ceteris animalibus sese ignorare nature est. hominibus vico venit. Tu qui nunc contum gladiuqz sollicitus primescis. si uie huius callem vacuus viator intrasses. cora latrone catares O pclara opu mortaliu beatitudo. qua d adept? fuerit securus esse desistit. Non virtutibus ex dignitate. sed ex virtute dignitatis? honor accedit & collata impbis dignitas. non modo non efficit dignos. sed pdit poti? & ostentat indignos. Nos nisi ad populares aures iansqz rumores recte facere nescimus. & relicta conscientie virtutis pstantia de alienis pmiia smunculis captam? Quidam cum adorsus esset cotumelijs quedam qui non ad vere virtutis usum sed ad supba gloria falsu sibi nomen phi induerat. adiecit iam se sciturum an ille philosophus esset. videlicet si illas iniurias patienter toleraret. Tum ille patientia parup assum pfit. acceptaqz cotumelia. velut insultas iam tandem inquit phim me esse intelligis. At alter nimiu mozdaciter. Intellexit inquit si tacuisses. Fugare indigentia copia querimus. ad hoc nobis in cotarium cedit. qui ppe plurib? adminiculis op? est. ad tuendam pciouse suppellectilis varietatem. veruqz illud est pmultis indigere. qui pmulta possident. Mors spernit altam gloria. inuoluit humi

le piter & celsum caput. equatqz sumis infima. Ego plus hominibus reoz aduersa qz psperam pdesse fortuna. Illa semper spem felicitatis blanda mentitur hec semper vera est. Illa fallit. hec instruit. Postremo felix a vero bono bladimentis deu os ducit. aduersa pleruqz ad vera bona reducens vnco retrahit. An hoc etiam inter minima estimadu putas. qd amicosu tibi fideliu mentes hec aspa hec horribilis detegit. hec tibi certos sodaliu vultus abiguosqz secernit. Illa discedens suos aufectuos relinquit. Felix nimiu prior etas Cetera fidibus aruis. Nec meriti poita luxu Facili que sera solebat Ieiunia soluere glande No bachica mune ra nozat Ligo confundere melle Nec lucida velle ra seru tatio miscere veneno. Somnos dabat heba salubres. Potu quoqz lubricus amnis. Vmbzas altissima pmus Veina modo nostra redirent In mores tempa pscos. Sz seuior ignib? ethne Ferues amor aroz habendi Heu pmus quis fuit ille Auri q pdera tecti Gemasqz latere volentes. Preciosa picula fodit. Si nuc inter mures uideres vnu aliquem ius ac potestatem p ceteris vendicatem quanto moueris cachino. Quid vero si corpus spectes imbecillius homine repire queas. Nemo autem in quepia ius aliquod nisi in solum corp? & quod infra corpus e (fortuna loquor) execere potest Omnia fortune bona ad ipbissimu queqz vberioza pueniunt. & collata impbis dignitas n modo efficit dignos. sed pdit potius & ostentat indignos. **XIX. De eodem in libro tercio.**

Omnis mortaliu cta quamplurimu stuoio rum labor exercet. diuerso quidem calle pcedit. sed ad vnu tamen beatitudinis fontem nititur puenire. quo quis adepto nichil vltra desiderare queat. e enim cuncta intra se bona continens. Liqueat ergo beatitudinem esse statu bonum oim cōgregatōne pfectu. Quem ut diximus mortales omnes diuerso tramite adipisci conatur Est enim hoim mentibus veri boni naturalie ista cupiditas. sed ad falsa deu? error adducit. Nature quidem minimu auaricie vero nichil satis e. Regum familiares regia potestas sepe incolumis sepe elapsa psterne. Quem felicitas amicu fecit. infelicitas inimicum facit. Nulla pestis efficacior ad nocendum q familiaris iimicus Si tua non habes. splendoru te aliena claritudo non efficit. Voluptatum appetencia est plena anxietatis. facietas vero penitentie. Pecunia ne cogere conaberis. at ne eripies habeti. Dignitatib? fulgere vis. da ti supplicabis. & q ptre ceteros honore cupis potendi humilitate vilescis. Potentia ne desideras subiectozu insidijs obnoxio piculis subiaceb? Gloriam petis. sed p aspa queqz distractus securus esse desistes. Voluptaria vitam degis. quis n spnat & abijciat vilissime rei. s. corporis seruitium. Quis legem det amantibus. maior lex amor est sibi Quod quisqz p ceteris petit. hoc sumum bonum iudicat. Potentem ceses q satellite latus ambit q quos terret ipe plus metuit. Tragicus exclamat O doxa doxa. que mentibus hominu nichil aliud facta es q aurium inflato magna. Qui falso pdicant suis ipi necesse est laudibus erubescant. Si uoluptas corporalis beatum facit. beatiores sut pecudes hominibus. quaru omnis ad explenda corporalem lasciuia festinat intentio. O qui perpetua mundu racoe gubernas Terzaru celiqz sacoz. qui tepus ab euo iubes Stabilisqz manes das cuncta

327
mouere pulcrum pulcerrimus ipse mundum. Men-
te gerens qui numeris elementa ligas. Nichil est
quod non omnipotens sed malum facere non potest
ergo malum nichil est. **XX.** **De eodem.**

Idem in quarto libro.

Impante florentes nequitia virtus non so-
lum primo caret. verum etiam sceleratorum pedi-
bus subiecta calcatur. Qui virtute deser-
ta homo esse desinit. cum in diuinam conditionem tra-
sire non possit uertitur in beluam. Eorum qui in pos-
sessione vel in profectu vel adeptione virtutis sunt.
omnem quecumque sit bona iudicio in improbitate ue-
ro manentibus omnem pessimam esse fortunam. Sicut
probitas ipsa primum est. ita improbitas nequitia
ipsa supplicium. Miserum est voluisse praua. potuisse
se miserius. sine quo voluntatis misere langueret
effectus. Triplici ergo videntur infortunio que sce-
lus volunt possunt perficere. Et si nequitia miseros
facit. miserio sit necesse est diuini nequam. Infelices
sunt mali impuniti que supplicia lucentes. Quis in eo-
rum supplicio nulla spes correctionis. nullus res-
pectus habeatur exempli. Nam pena ratione iusticie bo-
na est. impunitas merito iniquitatis mala. Mali si-
miles sunt auibus. quare intuitum nox illuminat.
dies cecat. Illata iniuria non accipientis. sed infer-
rentis miseria est. **Idem in libro quinto.** Qui re-
cto celum vultu petis. Erigis que fronte in sublime
feras animam quoque. Ne grauata pessum. Inferior
fidat mens. corpe celsus eleuato. Eternitas est inimica
bilis vite tota sit et perfecta possessio. Magna vobis
si dissimulare non vultis indita est necessitas probi-
tatis. cum ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis.
XXI. **De sancto seuerino abbate agauene-
si.** **Ex gestis eius.**

Quam autem lodoneus iam per annos. xxv. re-
gni francorum apicem gubernaret. subito fe-
brili dolore correptus. cum a nullo medi-
corum sanari posset. audiuit famam sancti seuerini ab-
batis agauenis monasterii quod ab incolis loci mul-
tis signorum titulis insignis haberetur. eumque ad se acce-
dere per nuntium suppliciter rogauit. Qui deuotus et
benignus ad eum accessit. eumque precibus suis ab in-
firmitate sua diutina liberauit. Porro per aliquod tem-
poris spatium cum illo manens. multos de domo ei-
us simul et de pistacia plebe diuersis calamitatibus
oppressos. ad sanitatem sacris orationibus reformaba-
bat. claudis videlicet restituens gressum. mutis lo-
quelam cecis lumen. surdis recreabat auditum. im-
mudos quoque spiritus de corporibus pellens obsessis.
preclaris virtutum diuulgabat titulis. Rex denique
lodoneus benigno eum poscebat affatu. Obsecro
inquit abba pater. accipe pecuniam de thesau-
ro nostro quantumcumque volueris. et eam pro libet
eroga pauperibus. Rex etiam quicumque in regno meo
carcere reclusi pro sua detinuerunt nequitia. tua indul-
gentia cuncti laxentur. Iubente itaque rege cuncti
in regno suo perducuntur carceres. et innumera eorum
multitudo qui diuersis erant cruciatibus afflicti. di-
et morte debita puniendi. beati seuerini aduentu
lectabundi egredientes. soluntur ab omni tormento
rum genere. Cum autem obitum suum appropinquare co-
gnosceret. sicut ei ostensum fuerat ab angelo. ab ur-
be pistacia promouens ad montem quem castrum nanco-
nis vocant peruenit. in cuius vertice erat oratorium
in quo duo presbiteri deo seruiebant. Quibus corpus
suum commendauit sepeliendum. sicut ei fuerat reuelatum
ab angelo. A quibus honorifice susceptus. inter

sacra eorum colloquia spiritum exalauit. Ipsa autem
hora obitus eius. instar stelle totus lumine circum-
fusus est locus. Huius festum recolitur. iij. idus fe-
bruarii. **XXII.** **De sancto maxencio abbate
pictauiensi.** **Sigibertus.**

Quincianus ruchenensis episcopus. et maxenci-
us pictauiensis abbas. hoc tempore in gal-
lia claruerunt. **Ex gestis eiusdem maxen-
cij.** Hic maxencius inter cetera virtutum miracula
mortuum suscitare peremerit. multoties aues fere re-
lictis nemonum ramis. in manu eius modo tritici gra-
na modo panis fragmenta sumebant. Sepius etiam
visitabat ab angelis. adeo ut splendor cellule in qua
psallens iugiter habitabat. veluti micantium globum
astrozum uidentibus ministris vel monachis relu-
ceret. Refectio eius erat panis ordeaceus. et aqua-
frequenter tamen diuinis dapibus pascebat ab an-
gelis. Sic autem orationibus incubebat. ut se incuru-
do admittat camelorum. in eius membris velut gibbi
apparerent. Quodam tempore estiuo dum monachi in-
ter opera estuantes siti grauarentur. idem vir dei ora-
tione expleta. baculum quem tenebat in aruo fixit. et
in conspectu astantium fons viuus deorsum effluxit
unde et monachi deo gratias agentes sitim extin-
xerunt et multi languentes postea sanati sunt. Quo-
dam tempore frangi cum gothis conflictu bellico adue-
nientes. precedente eos rege lodoneo. cum monaste-
rio cui maxencius preerat appropinquasset. cogitare ce-
perunt ut illud debellarent. et sanctum virum occide-
rent. Cumque suadente dyabolo. unum ex barbaris ma-
num extenderet. ut eum decollaret. suspensus in ae-
re gladio et manus gladiatores inaniter remansit ex-
tensa. et cervix sancti viri permansit illesa. post paulu-
lum autem cepit seipsum dentibus laniare. et proprium
corpus crebris vulneribus lacerare. et tandem accen-
sus insania proprius infelix extitit homicida. Reliqui
vero repente luminibus suis cecati. mente turbati
ut uix alter alteram recognosceret. Quod cum ad au-
res lodonei peruenisset. ad sanctum virum ocius accur-
rit. seque prosternens humiliter adorauit. et uentum si-
bi suisque postulauit. Vir autem deo plenus motus
precibus regis. signo crucis super eos expresso. et
eulogiarum ex panis fragmente benedictione largi-
ta. sanitatem intulit. et eos incolumes ad castra re-
dire permisit. Post hoc quidam segetis cultor cum ad-
euellendum silicem die dominico perisset in messe
manus eius circumstricta per biennium permansit. ita ut nul-
lus medicorum adhibere posset medicinam. Tandem
ad virum dei perxit. qui oratione fusa sanitatem in-
tegram manus eius reddidit. Simili modo mulier cum
cupiditate stimulare die dominico fila torqueret manus
eius inutiles facte sunt. Que ad virum dei prefatum
uenit. et ille mox per signum sancte crucis eam sanam
reddidit. Obitum quoque suum longe ante prescivit
et monachis suis. vi. kl. iunij hora nona diei se de
mundo transiturum indicauit. Quod et ita accidit. ut
vir sanctus dixit. **XXIII.** **De concilio aure-
lianensi quod primum fuit in francia.**

Prima synodus a francis hoc tempore iussu
lodonei regis aurelianensis habita est. in qua
multa decernuntur ecclesie utilia. Hac syno-
dum. xxxij. episcoporum congregauit sanctus melani-
us. qui regi lodoneo familiaris erat. fuitque actor
canonum ibi promulgatorum sicut in prefatione eius-
dem synodi legitur. Ex cuius decretis sunt ista.
Populus a missa non discedat. antequam messe solenni-
tas impleatur. et nisi episcopus fuerit benedictiones

accipiat sacerdotis. Rogationes ante ascensionem domini ab omnibus ecclesijs placuit celebrari. ita ut triduanum ieiunium premitteretur pro quod triduum seruati & acille ab omni opere relaxentur. quo magis plebs vniuersa conueniat. Quo triduo omnes abstineant. ut quozagesimalibus cibis vtantur. Clerici uero qui ad hoc opus factum adesse contempserint secundum arbitrium episcopi ecclesie suscipiant disciplinam. Si clericus monachus scolarius diuinationes vel auguria crediderit. vel sortes quas mentiuntur esse factorum quibuslibet putauerint imitandas. cum his qui eis credunt ab ecclesie comunione pellantur. Episcopo si infirmitate non fuerit impeditus ecclesie cui proximus fuerit die dominico deesse non liceat. Hec & alia plura ibidem ecclesie utilia. ut dictum est. autore sancto melanio redonensi decreta sunt. **XXIII. De sancto melanio redonensi**

Ex gestis eius.

Hic autem factus melanius de venetensi provincia. de villa placio nobilis genere. forma precipuus. corpore castus cuius consilio rex lodoneus pauperes alebat. & factos honorabat. Hic habuit aliquando dyabolum obuium in specie thauri cornutum. Quem interrogans factus quo iret. respondit ille. Ad fratres vado. portionem eis dare. Et mox iuit factus ad oratorium suum. Dyabolus autem unum de senioribus haurientem aquam ingressus est. Quem cum vexaret. factus uexato alapam dedit. & demonem excussit. tateque virtutis erat. ut demones ante illum celare se non auderent. Quadam die conuenerunt apud andegauis factus melanius & sanctus albinus. & factus victor. factus marsus. atque lautonus. Quibus cum eulogia dedisset factus melanius & omnes accepissent. factus marsus tenuit eulogiam. & in sinum suum cadere permisit. quod uersa est in cingulum serpentis. Quod ille sentiens. cum currit ad pedes facti melanii. Quem ille misit ad factum albinum. ut confiteretur quod fecerat. Sanctus autem albinus misit ipsum ad factum victorem cenomanis. qui remisit eum ad factum melanium redonensis. Qui orans fudit super eum benedictionem. & uersus est serpens in praesentia eulogiarum. Et ita comunicatus est beatus marsus a beato melanio. Idem factus melanius oratorium suum quod dicitur placio manibus proprijs fabricauit. Sanctus albinus & victor & lautonius & marsus. admoniti sunt per angelicam uisionem ire ad corpus eius mortui custodiendum. Quod dum deferrent nauigando. per viciniam ad urbem redonem. xij. uincti qui tenebantur in carcere. in turre iuxta aquam clamauerunt. Sancte melani miserere nobis. Et statim diuisa est turris in duas partes. a summo usque deorsum. & sic liberati sunt. In uenetensi pago puerum mortuum suscitauit. qui a demonio vexabatur. quem demon seducens & sciens se eiciendum in secreto cubiculo laqueo strangulauerat. **XXV. De uita sancti arnulphi martiris. Sigibertus.**

Hic tempore sanctus arnulphus. facti remigii in baptismo filius in gallia claruit. qui post multos in predicando christum agones. in filia pisiorum aquilana martirizatus est. **Ex gestis eius.** Huius arnulphi pater primo gentilis qui riacus dicitur est. mater primo gentilis similiter qui ciana. Postea baptizati a sancto remigio. ille rogatus. ista eufrosina dicta est. Qui omnia que habebat in uilla reiteste. sancto remigio tradiderunt. Sanctus autem remigius cum lodoneo baptizasset.

26
eum omni frater armorum exercitu. commendauit ei sanctum arnulphum. Qui lodoneus scaribergam nepotem suam dedit in uxorem. & eos ambos sancto remigio tradidit. Quibus ille persuasit. ut uirgines permanerent. In quo proposito cum beatus arnulphus uita decreuisset finire. facta est ad eum uox de celo in somnis dicens. Si quis non renunciat omnibus. que possidet. non potest esse meus discipulus. Et ita. Si uis perfectus esse. uade & uende omnia que habes & da pauperibus. & ueni. & sequere me. & habebis thesaurum in celo. Qui statim expugnatus cum summa festinatione abiit remis ad sanctum remigium & eius fidei sponsam suam credens. & testamento suo omnia reliquens uaticum petiit et accepit. In pegrinatione sua. xxvij. annos in laicali habitu profectus. Apud raunennas die dominica post matutinas solus remanserat in ecclesia ad orandum. ubi cuiusdam peccatoris anima quam dyabolus ad infernum trahebat exuta a corpore cepit clamare. Sancte arnulphus dei electe succurre. et hos impetus inimicorum comprime. Tunc ille his flentibus commotus. fletus largissime orauit. & anima ad corpus rediit. & homo reuixit. et cuius meritis saluatus fuerit indicauit. et quod ipse esset arnulphus pegrinus clara uoce presentibus patefecit. Statim factus propter inanem gloriam fugendam fugit ad factum remigium. Veniens autem super secanam fluium ad locum cui cella nomen est obuuii habuit quendam mortuum in feretro. Orauit factus et ille resurrexit quem secum adduxit ad factum remigium. Factus autem remigius suam uxorem ei reddidit. Beatus autem arnulphus fugiens populum remensem. ita pegrinationem arripuit. uenitque causa orandi theolofam ad factum saturninum. et petiit ad factum hilariu. et deinde thuronis ad factum martinu. Ibi angelo reuelante factus est episcopus. Vbi dum quadam nocte inciperet ad uigilias. domine labia mea aperies et clerici obdormirent. et nemo esset qui responderet. angelus subiit. et os meum annuntiabit laudem tuam. **XXVI. De martirio sancti sigismundi regis. Sigibertus.**

Quotempore sigismundus mortuo patre suo gondobauda regnauit in burgundia. Lodoneus autem regno francorum per omnes gallias dilatato. et legitime et pacifice confirmato. mortuus est. et pius in basilica sancti petri apostoli quam ipse et regina lotildis edificauerunt sepultus est. Gregorius thuronensis in historia francorum. Igitur post mortem lodonei regis. filij eius uidelicet theodorici. lodomeris. hildebertus. & lotharius regnum eius inter se diuiserunt equaliter. Habebat quoque tunc theodoricus filium nomine theobertum strenuum et uilem. Eleuatusque in potentia magna. Amalarius quoque filius alarici gothorum regis. sororem ad coniugium sibi petiit a supra dictis fratribus. et obtinuit. In diebus illis lotildis regina pius ueniens. rogauit filios suos. ut iniuriam eius indignantes. patris et matris sue mortem uindicarent. Qui in ira magna commoti. cum exercitu magno burgundias petierunt. contra sigismundum et godomarum reges filios gondobaudi. Tunc temporis. edificauit sigismundus rex monasterium sanctorum martirum agaunensium in burgundia sancti mauricii cum socijs. sex milium. dc. vij. martirum. Commoto igitur exercitu burgundionum contra lodomerem regem et hildebertum et lotharium fratres. filios lodonei illisque inter se pugnantibus burgundones sunt celsi cum godomaro. Sigismundus uero

dum ad sanctos agaunēses fugeret. insecutus est cum lodomaris et cōprehendit eum et uxorem ei⁹ et filios. captosq; in pagum aurelianensē eos ad duxit. atq; in carcerem intravit. **Beatus autē auit⁹** qui erat tunc factus dei abbas in aurelianis civitate. deprecabatur lodomarem ut non occidēt eos. **Sed iste** volebat eum audire. **Interfecit autē** ipm & uxorem eius et filios. picitq; in puteū in loco qui dicitur colūna uico. **Sigibertus** Hic sigif mūdus filium suū sigericum p̄merat. malo nouē ce illius usus cōsilio. **Qui cōpetenti penitentiē se adijciens.** et martiribus agaunensib⁹ se totum de uouens. qd dignus fuerit venia. testatur crebra p̄ mortem eius p̄ eum multis cōcessa sanitatū gratia et p̄ eum febriatibus indulta curatio. **Actoz** **Huius festū** recolitur. iij. kl. maij. **XXVII.**

De hormisda papa et interitu anastasiij imperatoris. Sigibertus.

Post symachū papam. hormisda romāe ecclesie quinquagesimus p̄sides. Hic clez cōposuit. et psalmis erudiuit. Hic respectu aplice hūanitatē. grecos cōuictu hereticorū maculatos absoluit p̄ nūcios suos. **Ex libro pontificali.** Idem quoq; cum cōsilio regis theodorici. direxit eunodiu ep̄m ticinensē. & fortunatū ep̄i scopū cathinensē. et uenaciū p̄sbitērū vrbis romē. et vitalem dyaconem sedis aplice. et hilarium notariū. qui euntes ad anastasiū augustum nichil egerunt. **Idem secūdo** misit eunodiū ipm. et pegnum ep̄m mesenensē porzates epl̄as cōfortatori as fidei. et cōtestatōnes secretas numero. xix. & textum libelli. **In quo libello** noluit cōsentire anastasio augustus. quia ip̄e in heresi euticianā communis erat. voluit itaq; legatos p̄ remuneratōne cōrūpere. legati vero sedis aplice cōtemptu anastasio augusto nllati. cōferunt accipē pecunias. nisi satisfactōnem sedis aplice oparetur. **Tunc** impator repletus furia. eiecit eos p̄ posticula. & imposuit eos in nauem piculosa cū militib⁹ & magistratib⁹ et p̄fectis eliodoro et demetiano. qui & hoc dedit in mādatis. ut nullam ciuitatem ingrederentur. furorēq; repletus anastasi⁹ cōtra papā hormisda. inter alia fatua sua hoc scripsit dicens. **Nos iubere uolumus non nobis iuberi.** **Eo** dem tempe nueu diuinitatis p̄cussus est anastasi⁹ impator fulmine diuino & obiit. **XXVIII.**

De eunodio ticinensi ep̄o et dictis eius.

Ex decretis yuonis carnorensis.

Nicolaus papa michabeli augusto. Magn⁹ inquit cōfessor xpi eunodius ticinēsis ep̄i scopus. qui ab hormisda aplice memorie cōstātinopolim missus. innumeras miseras a grecorum vesania p̄ xpi fide & statu ecclesie non semel tulit. **Mohānes. viij. berini abbati.** Absit a pijs mentibus quid de romani culminis pontifice sinistrum sentire. cū beato eunodio cōfessore ticinēsis vrbis ante scribente doceamur quia de⁹ omnipotens aut claros ad tāta fastigia erigit. aut certe quos eligit illustrat. **Synodus** simachi pape **Synodus** dixit. **Ea** que in libello quem eunodius vestra auctoritate cōscripsit sicut in nostra p̄sentia relecta sunt. ut p̄p̄is manibus robozēt rogamus. atq; impetū cōseruentur. sicut p̄dictus ē. vestra auctoritate aplice firment. **Symachus** respondit. fiat. **Actoz.** **Ex libro** eunodij pauco flores. morales excerptos hic supposui. **Eunodius.** **Supflua** scribere res iactātie est necessaria re

ticere cōtemptus. **Amica** est homini ad genitale solum reuertenti semp hilaritas. **Male** primax (d us) liuozis obloq uēdi fomitem d loco glorie querit. **Exultatō** eloquentiā dat. quā ingeniū negat. **Ira** iusto liberioz. suum plusq; alios laceffit actorem. **Liberioz** iusto laudatō tātum glorie decēpit quātum falsitatis adiecerit. sit enim vana narratō que ex mendacijs crescit. **Artū** mater est instātia. nouerca eruditōnis negligentia. **Argumentū** est nil merentis rogare diu. **Supni** beneficij uix dimo scitur qualitas dum tenetur. postq; migrauerit cupita dulcescūt. **Nisi vires** estimes dū aggredieris sarcinā subiacebis. **Nemo** in altero mozes āplexat nisi quos in se formauerit. **XXIX.** **De impe** **rio iustini senioris et de facta brigida**

Sigibertus.

Post anastasiū impauit iustim⁹ senior ānis x. **Cepit** āno domini. d. xvij. mūdi scilicet quartimillesimo. cccc. lxxxj. **Hugo** tamen aliter dicit sic. **Iustinus** igitē senior xpianissimus impator. anastasio p̄fido succedens in regno āno incarnatōnis diuine. d. & xj. impauit ānis. xxij. **Ad** hunc misit hormisda venerabilis papa in vrbe regia factum germanū capuanū ep̄m. & iohannem & blādinū p̄sbiteros. felicem quoq; & dioscorum dyacones. necnō et petrū notariū. ut episcopos quos anastasi⁹ p̄ catholica exiliauerat. si de. ad p̄p̄ias reuocaret ecclesias. **Quos** omnes cū grādi leticia suscepit clementissimus impator. & remisit honorabiliter. **Sigibertus.** **Eo** quoq; tempore virgo dei brigida obiit in scotia. scilicet āno p̄mo iustini senioris. **Ex** gestis eius. **Hec** de xpianis ac nobilibus parentib⁹ orta in scotia. a puericia bonarū rerum studijs moleuit. pudicitie & sobrietati semper intenta. & semper de bonis ad melioza crescens. & ab ip̄a puellarī etate iuturū signis exiit ad mirāda. **Cū** a matre sua trāmissa esset ut de vaccarū lacte butirū cōgregaret & ad pondus redderet. sicut alie puelle in illis regionibus facere solebāt. **hec** iā tunc hospitalis uirgo magis volens obedire deo q̄ hominib⁹. paupibus & hospitib⁹ tā lac q̄ butirū largiter distribuere cepit. **Et** cum tempus aduenisset ut omnes fructus vaccarū coopatrices eius monstraerunt opera sua. **Vētū** ē ad brigidā. ut redderet op⁹ suū. **Que** pauca non habēs quid redderet. quia totū pauperibus erogauerat. timore matris pauca se totum cōuertens ad dominū. cucurrit ad oratōnem quā doī⁹ exaudiuit. & mox p̄ oratōnem super omnes coopatrices suas. opus suum in butiro āplius abundās matri assignauit. **XXX.** **Iterum** de miraculis eiusdem.

Non multo post. cum pentes ēā moze hūano desponsare voluisset. illa celicus inspirata. virgīnem castā se uouens & volens exhibere xpo. ad ep̄m sctissimum beate memorie machillā prexit. qui pallium albū & vestem candidā super ip̄ius venerabile caput imposuit. **Que** corā deo et ep̄o ad altare genua humiliter flectēs et suā virgīnalem coronā domino offerens. fūda mentum ligneum altaris tetigit. **Quod** statim uiride factum est. et usq; hodie sic virescens lāguores et morbos de fidelibus expellit. **Cum** aliquando lar dum aduenientibus hospitibus in caldaria coxisset. cani adulāti ac flagitātī misericorditer dedit. **Et** cum lardum de caldaria tractum ac postea hospitibus esset diuisum. plenissime est repletum ac

si non esset depreu. Aliquando conuocauit messorum
et operarios in messe sua. et facta est dies illa ne
bulosa et pluuialis valde per circueum in totam
punctia. sed in messem eius gutta non cecidit. Cum
suas oues aliquando pasceret in capestri. et herbo
so loco nimia pluuia inundatione facta humectis
vestibus domu redijt. Et cum radius solaris per fo
ramina domus intrinsecus intraret. illa umbra ob
tusa oculorum acie arbozem fuisse trasuersa & fixa
putans. desup sua vestem copluta posuit. et ita
tamp in arboze grandis & firma. in ipso tenui solari
radio pependit. Lepsi ab illa flagitabat cereuisia.
qua cum illa non haberet. videns aqua ad balnea
patam. cum virtute fidei benedicens. in optinam
cereuisia conuertit. & sitientibus abundanter tribu
it. Quidam venit ad ea petens sal. illa lapidem ben
dixit & in salem conuertit. & poscenti tribuit. Ce
co nato oculos restituit. **XXXI. Adhuc de**

Quidam fures nequissimi **eodem.**
de alia puincia venientes. & annem gra
dem facli meatu pedu egredientes. boues
eius furati sut. Quos eadem reuertentes via. in
pecus fluminis inundatione subita facta turbauit
fures dimersi sunt. boues de manibus eoru libera
ti loris ad cornua pendentibus ad ppiu armentuz
reuerfi sunt. Quidam ap ferus & singularis & silue
stris. ad gregem porcoru brigide picipiti cursu p
uenit. quem illa cernens benedixit. deinde impau
dit ac si familiaris esset cu grege illi pmasit. Qui
dam simplex vulpem vidit abulantem p regis pa
latiu. qua nesciens esse domesticam & varijs artibus
agilitatis doctam occidit. Quo cognito. rex iussit
illum occidi. & uxorem eius & liberos & omnia q
habebat in seruitutem redigi. nisi sibi vulpis simi
liter docta redderetur. Quod audies brigida iu
cto curru regem rogatura p planiciem capi pge
bat. viam que ducebat ad palatium regis. ex intimo
corde rogans deum. Statimqz domum vnaz de fe
ris vulpibus ad eam trasmisit. que currens p cam
pestria appinquant curru beate brigide. & leuiter
se eleuans in curru intrauit. et sub veste beate uir
ginis se constituens. mansuete cum ea in curru sede
bat. pueniens ad regem brigida rogare cepit. ut q
ignozas deliquerat absolueretur. Noluit rex nisi
ei vulpes similis restitueretur. Protulit brigida
vulpem sua omni calliditatis artificio. ut prior illa
fuerat edocta. Miratur rex & eius optimates. ius
sit illum reu liberu abire. No multo post illo libe
rato. cuz sacra brigida remearet domu vulpes do
losa inter turbas se torquens & callide moriens au
fugit. & capi no potuit. Altera die brigida videns
anates pectore in aqua natantes. & p aerea inter
dum volitantes. ad se uenire pcepit. Et venerunt.
Quas aliquandiu manu tagens & aplectens. redi
re pmisit. **XXXII. De eodem.**

Quem viri consueti erant supstitone qdaz
necaria votis et iuramentis constringere
se. q in kl. iulij homine iugular et. Quibus
brigida pdicabat. ut ab hoc errore desisteret. No
luerunt. nisi pus voto coplecto. Illa p obsecratione
cordis eoru. cepit rogare deum. Egressi illi. cote
platur imaginem instar viri quem disposuerat iu
gulare. Qua corinuo suis lancis & gladijs cofo
derunt. & quasi post triuphum de suo aduersario
cum armis suis cruentatis. ad brigida reuertuntur
& sic ad penitentiam conuertuntur. Quidam vir lugri
dima nomine tam fortis erat. vt in vno die laboza

ret quantum alij. xij. & solus comedebat quantum
xij. Is dpcatus est beatam brigidam. vt rogaret do
minu quatinus eius ingluuiem salua sua fortitudine
temparet. Quod et fecit. Nam post ptem virgis
cibo vnus viri contentus. laborabat quantum. xij.
Arbor ingens securi excisa in silua. cum ad locuz
destinatu cu multis bobus & machinis trahi non
posset. beate virginis oratione cunctis recedentibus
sine ulla difficultate ad locu quo volebat delata
est. Quidam uir secularis & nobilis in cuiusda femi
ne concupiscentiam exarsit. & callide sua sentem age
te pcciosamqz illi comendauit. Qua dolose retra
xit illa ignozante. & iecit in mare. qtinus cum illa
non posset reddere. sibi esset acilla. & ea vteretur
ut vellet. Quo facto. cum ille repeteret sentem
suam. et illa reddere non posset. ppendens dolum
eius pudica femina. cucurrit ad brigida. Que cuz
cogitaret de hoc. supuenit ad ea quida cum pisci
bus de flumine tractis quozu illa cum apta et ex
cisa fuissent. inuenta est sentis illa argentea. et ro
dita est illi viro crudeli. et sic femina liberata est.
Tuc ille cofitens brigide culpa sua. subdit. factus
est illi. Aliquando diuerit brigida ad quada pau
pculam mulierem. Que cu non haberet unde ignez
faceret ad coquendu cibum brigide. & eis qui secuz
uenerat. incidit ligna telaria in quibus tele taxabat
et iecit in ignem. et uiculum qui erat i pascuis oc
cidit. et ppatum eis apposuit. Mane facto inuicit
uiculum in similitudinem poris forme. & ligna te
laria poribus similia restaurata. Aliquando tres le
psi ab ea aliquid petebat. quibus statim vas age
teum dedit. et ne diuisio fieret et eis causa rixe. cu
ida perito ponderu dixit. ut illud dispartiret. i tres
equales partes. At ille se excusare cepit. dicens hoc
esse difficillimu et pene impossibile. Tuc brigida
vas apprehensum contra lapidem iecit et tres partes
equalis ponderis fecit. Nup pauperes sinebat a
se recedere sinu vacuo. Quidam ne cessitate compul
sus poscebat ab ea sextariu mellis. Illa dolens q n
haberet ad manu id quod petebatur. subito audi
uit murmur apum sub pauimento domus. pfollo
loco. reperit sextariu mellis. **XXXIII.**

**De iohane papa et eius legatione ad imperato
rem constantinopolim. Hugo ubi supra.**

Post hanc misa. iohanes cathedram aplice
tenere meruit. Qui et ipse ad principem
iustinu uenit. Et cum in corinthis partes iam
uenisset. necesse ei fuit ut in icimere ad sedendum
ei equus requiri debuisset. Quod illic quida nobi
lis uir audiens. equu sup quem eius coniux sedere
consueuerat. ita ei concessit. ut eo ad loca alia per
ueniret. cum illi aptus equus potuisset inueniri.
deberet ille que concesserat ppter sua coniuge tras
mitti. Quod et factu est. Na cum pdictus uir us
qz ad certum locum equo eode subuehente pou
ctus fuisset. mox ut alium reperit illum quem acce
perat retrasmisit. Sed cum denuo pdicti nobilis
uiri coniux equu illum ex more conscendere uoluit
set ulera non ualuit. Cepit nempe imeso flatu et
fremitu. atqz totius incessante corporis motu. q
si despiciendo pde. quia post mēbra pontificia
mulierem ferre nequiret. Quod uir eius pruden
ter inuitus. huc ad eudem uenerabilez uirz retras
misit equum magnis precibus petens. ut ipse illum
possideret quem iuri suo sedendo dedicasset. De
niqz cum constantinopolim peruenisset. et ibide uir
dei honorifice ab impatore et ab omni fere poplo

eiusdem urbis susceptus fuisset. mox in eorum con-
spectu ad portam que aurea uocatur roganti ce-
co lumen inuoluit. Demum uero impetratis p q
bus ierat. rauennā remeauit. **H**elmandus in cro-
nica sua. xliij. libro. Miserat autem eū theodozi-
cus in legatōe ad iustinū ppter ecclesias arriano-
rum. quas iustinus uolebat catholicis dare. ut ar-
rianis redderentur. alioquin ipse theodozicus om-
nem ytaliam gladio daret. Qui iohānes infirmus.
ābulauit cum fletu cū senatoribus & excōsulib?
Susceptus est autem ab omni ciuitate cōstāmo-
poli a miliario. xv. cum cereis & lāpadib? et cru-
cibus. qz beati petri vicariatū meruerat suscep-
se. Iustinus autem hūiliauit se. & adorauit pnus
in terrā sactum iohānem papā. Qui iohānes cum
ceteris legatis rogauit iustinū ut suscipet legatio-
nem. quatinus ytaliam liberare. **Quod factū est.**

Hugo ubi supra. Imperatis igitur ut dictuz
est p quibus ierat rauennā remeauit. ubi sepe no-
minatus tyrānus theodozicus zelo & inuidia qua
audierat eum ab augusto honōifice susceptū at-
qz tractatū cum comitibus eius tenuit eū & car-
ceris afflictōe pemit. symachū patriciū interfecit
Sed & boeciū cōsularem virū sūme prudentie. q
dyaleticā & arithmetricā atqz musicā suo smone
nobilitauerat. & alios libellos elegāissime pposu-
erat. idem tyrānus exilij pena dānauit & in terris
mediolanensis iugulari fecit. **H**ac tamen ima-
nis seueritatis ipunitate theodozicus nequaquā ē
gaufus. Nam non multo post horribili & inopi-
nata morte pollutā peccatis animā exalauit. **S**i-
gibertus. **H**ic etiam a quodā sancto heremita vi-
sus est nudus & discalciatus. a iohāne papa et sy-
macho patricio in ollā vulcani esse detrusus.

Ex libro pontificali. Obijt autē papa iohānes
rauennē in custodia. v. kl. iunij martir. Cuius cor-
pus traslatū est de rauenna. & sepultū in basilica
beati petri apli. sub die kalendaz iunij.

**XXXIII. De filiis lodonei regis et strage
thoringorum. Hugo ubi supra.**

Lodonei itaqz filij patri defūcto succedē-
tes regnum frācorū inter se diuiserūt. &
theodozicus sedem regni sortitus ē metis
lodomiris aurelianis. lotharius suessionis. hilde-
bert? vero pisius ubi & pater eorum. **S**ed & soror
iporum throtildis amalarico nupsit & in hispani-
am pducta est. **G**regorius thuro. i. historia frā-
coruz. **L**odomir? autē sigismūdo rege burgūdie cū
uxore & filiis eius pempto. ut supra dictū est. itz
fratri eius godomaro cōgress? ac pculs? corruit
& mortuus est. **Q**uod videntes frāci. nimio dolo-
re & ira cōmoti. godomarū psequentes extimināt.
omnesqz regiones deuastātes a puero usqz ad se-
nem. omnes pmerūt. & ita reuersi sūt. **L**otharius
hec audiens uxorem fratris sui accepit in cōiugiū
gūdeugam nomine. filios quoqz lodomiris orpha-
nos theodoaldū. gūtarū et clodoaldū. lotildis re-
gina nutrebat se cum illos retinens. **E**o tempore
theodozicus et theobertus filij eius. et lotharius
rex. cum frācorum exercitū rhenum transeūtes in
thoringiaz dirigūt cōtra hermenfridū regem tho-
ringoz. **H**ec audientes thoringi. fossatos fecerūt
sub dolo. desup coopientes eos cespitibus. **C**ūqz
ad bellum ibidem cōuenissent. intelligentes qz eqz
eorum ibidem corruissent. indignati sūt valde. tā-
taqz cedes ibi fuit de thoringis. ut ipse fluuius ex
eorum cadauerib? repletus. frāci sup eos tanqz p

pontem transirent et cōculcabant eos. vastantes
qz omnem regionem illā. et captiuos adducentes
omnia depopulati sūt. **H**ermenfrid? quoqz p fugā
lapsus vix euasit. frāci autē cū spolijs reuersi sūt.
Fuerunt huic hermenfrido duo fratres balderic?
et berecharius. **H**ugo ubi supra. **L**otharius ve-
ro inde rediens redegūdem berechanij regis filiaz
hermenfridi neptem secū adduxit. et eam sibi legi-
timo matrimonio copulauit. **S**ed illa post temp?
modicū relicto maritali thoro inera pictauesem
urbem vestem suscepit religiosā in qua pfeuerās-
cursum vite laudabiliter cōsumauit. **G**regori-
us thuronensis ubi supra. **T**heodozicus autē data
fide hermenfrido regi ad tulpiacū ciuitatem fecit
eum ad se venire. **C**ūqz supra murū ciuitatis ipi?
colloquerent. impuls? de muro ipso corruit ad tē-
ram et mortuus est. huius infantes theodozicus
iussit interfici. **XXXV. De pugna hildeber-
ti cōtra regem gothozū p sorore sua.**

Hildebertus quoqz cum esset apud auernis
ciuitatem. misit soror eius uxor amalarici
regis gothozū nūcios ad eum. et innotu-
it ei quāta mala amalaricus fecisset. et qualiter ei
insidiaretur ppter fidem catholicam. **N**am cū ad
ecclesiam xpī iret. et oratōnem faceret. stercora et
multos fetores ipse sup eam piciēbat. atqz intācū
eam verberabat. ut sanguinē vomeret. quem illa
in sudario suo collectū fratri suo trāsmisit dicēs.
Vindicati dulcissimi spes laborē et iuriā meā dñi
carissimi. **C**ū hec audiss? hildebert? rex. i. ira magz cō-
mot? hostē maximā ebā collegit. et i hispaniā di-
rexit. atqz pugnam inijt cōtra amalaricū. **Q**ui i fu-
gam uersus dum nauem ad fugiendūz querebat et
hanc non tā cito ut uolebat attingere posset. ab
exercitū hildeberti circūdatus. cum ad ecclesiam
xpianorū fugeret. anteqz ad itroitū ecclesie puenis-
set. frāncs quidā lancea eum pculsit. et mortu? ē.
Tūc hildebertus deuastata hispania. tholētum ur-
bem ingressus. thesauros magnos inde abstulit.
et vna cū sorore sua reuersus est. **S**ed nescio quo
piculo imminente. languore in ipso itimere mortua ē
pisius quoqz deportata in basilica sancti petri iux-
ta patrem suum sepulta est. **H**ildebertus vero in-
ter reliquos thesauros. ministeria ecclesiaz deta-
lit. i. de vasis salomonis pciōsissimis. sexaginta ca-
lices. quindēcim patenas. xx. capfas euāgelioz ex
auro purissimo. gemmario opere celatas et pulcre
ornatas. **Q**ue omnia ille noluit cōfringere sed p
ecclesias cūcta distribuens dispensauit.

**XXXVI. De crudelitate lotharij in nepo-
tes suos.**

Lotildis autē regina post mortem viri sui
frequenter thuronis pgens ad basilicā sã-
cti martini diuitissime cōmorata domino
seruiebat. raroqz pisius uisitabat. filios autē filij
sui lodomiris ut dictum est nutrebat. **C**ū autem
pisius resideret. uidens hildebertus rex qz illa fili-
os fratris sui seniois enutritet. et nimis eos dili-
geret. cogitans qz eos reges facere uellet. dixit lo-
thario fratri suo. **M**atē nostra filios fratris nostri
uult eleuare. **C**onsilio accepto ptractare debem?
quid de eis facere debeamus. aut condeam?
eos aut interficiamus. regnūqz fratris nostri patri-
eozum inter nos diuidamus. **M**iserūt autē ad regi-
nam pisius archadiū nobilem uirum et industriū.
dolose dicentes. **D**ic matri nre. ut mittat ad nos
filios fratris nostri. nepotes nostros. ut eos rges

cōstitutam? **A**t illa credens hoc verū esse gaudēs
eis trāsmisit. Apprehendit lotharius puerū senio-
rem. p̄iecitq; eum ad terram ac defixit in ascellaz
eius culerū. Qui trāsfuerberatus. statim mortuū ē
Frater quoq; eius iunior cum hoc uidisset. p̄iecit
se ad pedes hildeberti dicens flendo Succurre mi-
chi pijsime pater. ne & ego peam sicut & frater
meus. Tunc hildebertus cōmot? lacrimis ait. Ob-
secro te carissime frater vt huius michi vitam cō-
cedas. & quātūcūq; volueris dabo tibi p̄ hoc. **E**t
ille in ira succensus ait. Aut eijce eum a te. aut cē-
te p̄ eo morieris. Tu es qui hoc malum praecar-
asti. & modo tu vis liberare eum. **H**ec audiens hil-
debertus. proiecit eum a se. Lotharius quoq; eli-
cit eum in terrā. & defixo in ascellaz eius culero ī-
terfecit eum. & pueros nutricios eorū similit̄ iu-
gulauit. ascensiq; equis abscesserūt. **R**egina hec
audiens nimio furore attrita. cōpositis eorū cor-
pusculis. cum magno cetu psallentiū. & īmensō
luctu pius ad basilicam sancti petri deportata
eorum corpuscula sepelinit. Quorū vnus erat. x
ānorū & alius. viij. **T**ercius vero nomine clodo-
aldus effugit. & p̄ auxiliū virozū fortūū liberatus
est. **Q**ui postea relicto regno terreno ipse se pro-
pria manu totondit. & clericus fact? est. ac boīs
opibus p̄ditus p̄sbiter ordinatus est. **L**otildis au-
tem regina in elemosinis p̄fluens. cum sūma absti-
nencia & sobrietate vite iugiter degebat. **I**n ill? di-
ebus mortuus est theodoric? rex. regnauit autē ānos
xxij. theodobertus quoq; filius eius regnū eius
suscepit. **XXXVII. Qualiter idem lothari-
us a p̄secutōne fratrum diuinit? est liberatus.**

Post hec hildebertus & theodobert? com-
mouentes exercitum cōtra lotharium ire
disponunt. Ille hoc audiens. & videns qd
eorū exercitui resistere non posset. ī silua cōfugit
in arelau. fecitq; tūbzos. totamq; spem suā in dei
p̄ietate trāsfudit. **S**ed lotildis regina hoc audies
beati martini sepulcrū adijt. ibiq; in oratōne pro-
strata. tota nocte vigilās deprecabā dominū ne in-
ter filios ciuile bellum cōsurgeret. Cūq; puenisset
cūm hostibus magnis cōtra lothariū. vt sequenti
die eum interfecerent. mane facto in loco in quo
erāt congregati. orta est tempestas magna. tentoria
disrūpens cū īmixtis fulgoribus. atq; cūcta sub-
uertit. irruentibus imbrib? cū tonitruis validis.
Alli vero p̄strati in terram corruentes. celsi grādū-
nibus validissimis. & grauit̄ verberati corruūt
nullū eis tegimen remāsit nisi solus clipeus. et hoc
maxime timebāt. ne ab igne celesti cremarenē. **S**z
equi eorum ita displi sunt. ut vix in uigesimo sta-
dio repirenē. **A**lli eē d̄ his n̄ sūt iuēci. **T**ūc illi la-
pidib? celsi. et humo p̄strati. p̄itēciā agētes veni-
am deprecabāt a dō. eo qd talia p̄tra sāguiez suū age-
re voluissent. **S**up lothariū vero neq; una qdē gut-
te pluuia decidit. neq; sonit? tonitruū ē audit?. **I**l-
li quoq; mittentes uicōs pacem & cōcordiā pe-
tierūt. **Q**ua data. in p̄pria sūt reuersi.

**XXXVIII. De obsidione cesarauguste &
morte hildeberti & lotildis.**

Post hec iterū hildebertus & lothari? cō-
moto magno exercitu. ī hispania dirigit
In quā ingressi ipam terram vastātes suc-
cenderunt. & interficientes populū cesaraugus-
tam ciuitatem circūdantes obsederūt. **P**opul? au-
tem qui ibidem obsessus tenebāt. indutus cilijs
asp̄so capiti cinere. in tātam humilitatem ad deūz

cōuersi sunt. ut cum tunica beati v̄mcentij marti-
ris muros ciuitatis psallendo circūirent. **Q**uod hi
reges uidentes apprehenso vno rustico de ciuita-
te dixerunt. **V**ade dic ep̄o ciuitatis. vt cum fidu-
cia ueniat ad nos nichil dubitans. **I**lle uero cum
hoc ep̄o nūciaret. ipse euz muneribus statim occur-
rit eis. **H**ildebertus quoq; postulauit ab ep̄o sibi
dari reliquias beati v̄mcentij martiris. **A**t ille de-
dit ei stolam eius. **M**emorati ergo reges acquisita
maxima pte hispanie. cum multis thesauris & spo-
lijs reuersi sunt. **H**ildebertus vero pius ueniēs.
ecclesiam in honore beati v̄mcentij martiris edifi-
cauit. **T**andem hildebertus egrotāē diutissime ce-
pit. & apud pius febribus decubās mortuū est.
& in basilica beati v̄mcentij martiris. quā ipse cō-
struxerat sepultus est. **C**ui? regnū & thesauros.
lotharius rex accepit. **S**ed & bone memoie glori-
osissima lotildis regina. bonis opibus pollēs ap̄
urbem turonic am migravit ad dominū plena die
rum. **Q**ue cum magno psallentiū choro pius de-
portata. in sacrario basilice beati petri ad lat? lo-
donci regis uiri sui sepulta est a filijs suis hildeb-
to & lothario regibus. vbi & beatissima genoue-
fa sepulta est. **XXXIX. De sancto vigoze ba-
iocensi & mortuo suscitato ab eo**

Ex gestis eius.

Temporib? hildeberti regis frācorū flor-
uit factus uigoze baiocasinē urbis ep̄iscop?
Qui atrebacensi puincia nobilibus p̄enti-
bus & fide pollentibus oriūduz in terra facti veda-
sti monasteriū in religione mōachozū cohabitauit.
Tantaq; in eo obedientia & hūilitas erat. ut om-
nium gratiosior uideretur. **Q**uem cum p̄ntes ei-
us valde locupletes in rerum op̄lentis euz sup̄sti-
tez habere cuperent. ille magis celestibus imbrans
assūpto secum vno puerulo nomine theodemiro
p̄grinatōne nesciens quo iret arripuit. itē & diu-
no nutu in regionem baiocasinā puenit. **C**ūq; ess?
in itinere. āgelus domini eum in somnis admonu-
it dicens. **P**erge quo ire decreuisti. qz locus tibi
a domino p̄paratus est. & plebs non modica p̄ te
ad fidem veram cōuertenda est. **I**taq; dei adiuto-
rio fretus. puenit ad vicum qui redenerus dicit̄.
vbi erant homines bruti ydolorū cultu detenti. et
veri dei cultus ignari. **A**llie igitur edificato orato-
rio vigilijs & oratōnibus p̄noctans. assidue domi-
num p̄cabatur. ut ad ueritatem agnoscendam. po-
pulum uirtute sui sp̄s illustraret. **T**antāq; domi-
nus ei gratiam cōtulit. ut p̄ eius p̄dicatōnem et sā-
ctitatis exemplum omnes pene cōuerterent ad fī-
dem xp̄i. **C**um autem uellet deus milicē suū mani-
festum fieri. cuiusdā uiri filium quem puuluz ipse
cōuerterat ad fidem xp̄i. uexatum febribus conti-
git mori. **C**uius cadauer nimijs doloribus fatiga-
ta mater in lectulo collocauit. & cum ullulacu cu-
currit ad uirum dei. rogās ut eū resuscitaret. **Q**ui
cōpleta p̄ puulo oratōne. cōuersus ad mulierem
ait. **S**i ex toto corde in deum uerum quem xp̄iani
colunt credideris. quecūq; petieris impetrabis. **I**l-
la hoc audito credens abij. **C**unq; e forib? dom?
sue p̄cessisset uidit filium suū exilientē & laudācē
deum. **P**rop̄ hoc ergo miraculū lōge lateq; fama
uiri dei p̄sonuit. & egrotātiuz medicinā muleimo-
dam pietas diuina p̄ oratōnes eius tribuit. ut ce-
cis uisū. claudis gressum. languentib? sanitatem.
XL. De ceteris ei? miracis et obitu eiusdē

Ut quidam locuples rogauit eum. ut ad possessionem eius accederet eo quod in loco silue serpens esset imanis valde. qui homines & pecora flatu suo exureret. si forte per orationes suas ualeret eos ab eius interitu liberare. Qui facta oratione. pergens ad locum inuenit semitam per quam idem serpens ad fontem ibat. & iterum ad specum suum remeabat. Accessit igitur ad specum & ait Serpens antique & sathana. in nomine iesu christi precipio. ut exeat de specu illo. Qui exiit erecto capite flamas uomens. ac stridens dentibus & quasi ad deuorandum paratus. Eratque pedum .xl. longitudo illius. Quem mox dei famulus ut uidit. eleuata manu signum crucis iniecit. At ille clauso ore & depressa ceruice. ad eum uenit. Quem uir dei oratio per collum ligauit. tradiditque famulo suo theodemiro. & ait. Vade & duc eum ad litus maris. ne hic possit ulterius commorari. Tunc omnes populi qui conuenerant ad spectaculum. glorificauerunt deum. Alium quoque serpentem eiecit de loco qui dicitur cameron. Ob quam causam cuncta predata. uiro dei tradita sunt in possessionem. Defuncto autem baiocasio no episcopo. petenti clero & populo. dei nutu ordinatus episcopus. magis studuit dei famulatum exercere. ieiunijs uigilijs & orationibus ac lectionibus vacare. Comes beluifusus auaricia estuans. agrum illius superbe & uolenter occupauit. eumque aratris conglobatis arare cepit. Sed oratione uiro dei dominum. ut hereditatem ab eo sibi data defenderet. Superbia ille de equo quo sedebat corruit. & fractis ceruicibus expirauit. His & alijs multis uirtutibus. idem uir factus claruit. Nam & olim dum in utero matris necdum editus esset. meruit eius uenerabilis genitrix audire ab angelo sancto somno depressa. quod in utero filium haberet. quem dominus gratia sua illustraturus esset. Obijt autem senex. hinc nouembris plurimos discipulos in fide educatos relinquens.

XLII. De sanctis karilepho & auito abbatis. Ex gestis eius.

Reterea temporibus hildeberti & lotharii regum franco-rum. factus karilephus floruit & in castris sancte ecclesie tam strenuus miles contra potestates aereas clipeo fidei protectus. spicula doctrine ceterosque fulmina miraculorum emisit. Hic in aruernensi territorio clarissimis precibus ortus doctrine gratia in monasterium menace mitatur. ubi literarum facundiam & sancte conuersationis exceptit formam. Cuique uellet singulari contra dyabolum dimicare certamine et heremiticam vitam ducere. eiusdem cenobij monachum auitum nomine. ei collocandis gratia affuit. uir merito summorum progenitua predicat. Dum ergo inter se colloquia seruit. codicem sancti euangelij apertum. & linea que prima fronte occurrit hec fuit. Qui plus diligit patrem aut matrem quam me. non est me dignus. Itaque beatus auitus qui apothecis monasterialibus erat prepositus. clauis cellarij clam abbatis sui suppositis ceruicali. Et pergentes simul in suburbium aurelianense deueniunt. auditaque sancti maximini fama que ibi monachorum cohortibus in cenobio micuissent degentium perat. ad eum uisendum conuolauerunt. & ab eo humaniter excepti. sacerdotali dignitate per eum insigniti sunt. Sed postmodum remoti habitaculum perquirentes vastas perhibiti saltus solitudines experit. Quas pagantes inter opaca queque nemozum & lustra abditissima ferarum. obuium se tu-

lit eorum conspectibus fertilis locus. qui tunc precipua dicitur. at nunc cella sancti auiti uocatur. Illic fonte uidentis aque repto beatus karilephus eum manu sua ut aque retentor esset tereti circum deicit edificio. & actenus ob amorem illius a diuinitis non ignobili tegitur opculo. Illic ergo manentes diebus plurimis deuote deo seruiunt. Denique cum fama beati auiti regis aures occupasset. iussu ipsius regis in eodem loco basilica fabricatur. opibusque regis ditatur. Beatus autem karilephus per ut moris est sanctis uiris. prospera uitare. sinistra ob custodiam sui appetere. in his carissimum suum reliquens auitum in carne ab eius presentia in interiora secessit heremi. cum tamen ei inextricabilis esset deumitatis nexibus animi. Itaque assumpto secum suo comilitone daumero. conseruatoque itidem gallo. pedem uertit in pres. cenomanicis urbis. Tandemque diuertit in locum ueterum uocabulo casagata nunc patum. situm in prochia labrosinensi. Ibi erat locus a cuiuslibet accessu secretus. at tamen terre fertilitate iocundus. que sibi deo gratias agens ei seruiturus elegit uir factus.

XLII. De reuerentia a bestia ei exhibita & irreuerentia regis hildeberti

Taque heremi ferarum aduentu sepe uisitabatur. ita ut quodammodo de eo proprie dictum uideretur. & bestie terre pacifice erunt tibi. Inter hec hildebertus cum coniuge sua omni que & comitatu pres. cenomanicas adiit. ibique ei consistenti. nunciatur bubalum in locis illis inuitatam bestiam delitescere. Rex autem gaudens iussit venatores preparare necessaria bestie capiende. Quibus pactis cum terra curiose perarent. signa icimeris bubali diu rimata reperit. & acres post eum molosos ad insequendum funibus absoluunt. Miser autem iam iam que capiendus. ad sanctum karilephum decurrit bubalum. & quasi cui quaquerus fuga negaret domum uirum quasi singulare adiit suffugium. Sane venatores sequentes. deuenere ad locum ubi factum uirum. & post tergum illius predictum astatem ueluti que rulum ac tremementem uidere bubalum. Tum uero insolita rei nouitate turbati. nec bestiam attingere. nec sancto uiro aliquam molestiam ingerere ausi sunt. rex uiso miraculo naquaquam dei potentiam honorauit. sed indignatus ait. Unde uobis o incognite persone tanta presumpcio. ut mei iuris saltum nullo concedente ausi sitis irrupere. & nostre uenationis dignitatem in aliquo mutilare. At uir factus ait. Rex bone nequaquam despectus tui gratia. aut conturbate uenationis. lustra ferarum irrupim? sed uti familiaris. atque enixius domini occuparemur se uito. inaccessibilia hominibus loca petuim? Rex autem nimio felle suffusus. precipio ait aucto uitate nostra & te & socios tuos hinc secedere. & ut deinceps nullus hic ex uobis inueniat caute.

XLIII. De elatione ipsius & humiliatone erga prefatum uirum.

Unc uir factus nec in minimo minus perturbatus regalibus. ad implenda diuina precepta sese uertit. et regi dixit Est nobis indite rex seruis tuis aliquo uini. quod pua uicis hic inuenta atque exulta elicit. petimusque serenitate culminis uestri. ut aliquantisper eius poculo indulgetis. quatenus alacrius ad palatium redeundi habeatis facultatem. At ille hoc spernes tumore immoderato distentus. cum iter in redeundo accelerare uellet equum illius stupore repentino captus subito restitit. et licet hinc inde cruentatus processum regi de-

negauit. Inter hec admiratio timori sociata mentem occupat et quid factum opus esset omnes cogitare compellit. Sed cum diu in his hesitarent. uisus illo rum qui prudentior erat. ait. Optime rex. homo ille ut estimo qui a nobis contumeliose tractatus est domini seruituti deuotus est. Cuius uirtute hoc proficit dominus. ut quia a te non ut deuit est tractatus. tibi quoque ad ea que uis pagenda denegatur effectus. Itaque celer ad uirum dei dirigis nuntius. qui de preteritis ueniam impetraret. et responsionem illius de his que agenda forent regi deferret. Qui audiens hec domini misericordiam se honorantem glorificauit dicens. Vad fili. et dic regi ut reuertatur. et quia sine benedictione recessit ira pro motus. benedictionem accipiat a domino pro famulum eius. Itaque ipse quidem orationi deuotissime incubuit. appetit uero ad regem celeriter rediit. Qui mox ut uerbum serui dei audiuit. eis quibus uinctus fuerat solutus est nexibus. Itaque equo absoluto festine ad hominem dei deuenit. Rex dudum tremens modo tremebundus. et oculos quos dudum pro ire magnitudine cruentata obsederat nubes. nunc abluabat cor contritum lacrimas eliciens. Cervicem quam dudum supbia reddiderat rigidam. nunc humilitas reddebat curuam. Plantis itaque factis aduolutur. dextera pectus frequenter quatit. reuocans se iterum iterumque facit. et ueniam petit. At uir factus regem prostratum humiliter adiit et ut deinceps se a tali leuitate temperaret admonuit. Ille uero se iterum uestigis eius sumitrens. loco magni beneficii habiturum se dicebat. si beati uiri magnificentiam uino illo quod dudum nichil habuerat nunc potaret. Cumque uir factus celerrime uinum et calicem afferri iussisset. regi poculum porrexit. Qui osculata manu eius ori admouit et eo hausto deo gratias retulit. ita demum comitum eius quisque fecit. Mirum autem erat uidere uas pro uulsum in carum exuberasse copie magnitudinem. ut liquor ille uitreus uertim singulis propinquaret. nec tamen detrimentum inopie. quousque omnes sufficienter biberent pateretur.

XLIII. De cautela sancti karilephi in uita do mulierum aspectu. et de obitu eiusdem et miraculis sequentibus.

Regina quoque altero die domini deuotione nobilissima. uiri dei uite qualitatem audiens. cibi scilicet portionem. et noctium insonnitate. uestium quoque uilitatem. erat enim eius consuetudo cinere et cilicio corpus obuolueret. et quam summa exigebat lassitudo quieti indulgere nuda humo corpus supsternere. misit ad eum apparitores desiderans eius presentiam profrui. et animam suam deo commendare pro eius interuentionem. Quis inquit precibus meis anuerit. omnia fisci illius in cuius preteresidet. portio ei tribuam. Quibus auditis. uir factus pumper dilectas cogitabat. Unde talia regine ut tunc opere me uidere exoptet. diutinis sudoribus in cultum. id est iuniorum squalore horridum. rurali exercitio rusticum. Noui certe noui uirulentarum ueterum hostis calliditatem. quia in paradisi amenitate pro femineam ibecillitatem fregit uiri uigorem. Ideoque equum est michi cauere muliebrem aspectum. ne capiar ego laqueis inimici incolens squalida heremi loca. Ite inquit optimi iuuenum. et domine uere hec uerba referte. Si quod pro ualeo pro ea exorabo. Certum tamen habeat quod diu in corpore supsterno faciem me mulieris neque uisurum neque hoc cenobium quod domino precipiente construxi. ingressui mulieris un-

quod patebit. neque enim decem nos qui de christi censemur familia. uendere nostrum mulieribus aspectum. aut pro capescenda terra inimico humani generis animam nostram prostituere. Ideoque animam suam ab hac intentione sumoueat. et fisci sui preem cui libuerit attribuat. Que consuetudo. in eodem monasterio domino fauente actenus manet inconvulsa. Paulo post monachis astantibus resolutionem suam futuram proposuit et ut sui memores essent admonuit. Post eius excessum ad eius sepulchrum ceci uisum receperunt. debiles sanati sunt. et demones ex obsessis corporibus propulsi. Cumque pro ora uulgi fama percurreret. beato karilepho nunquam cordi fuisse in uita sua mulierem uidentem. sed et petitionem fuisse ad deum. ut a cenobio eius mulieris arceretur conuentus. cuiusdam inhoneste mulieris cor sathanas adeo face incredulitatis igniuit. ut an fama uera esset expiri uellet. Hec igitur nomine grada comam capitis incidit. et contra dei iura uirilia supsternit indumta. Itaque armis accincta. baculoque innixa. puenit ad monasterium. At uero ea domus interiora petente. et curiose proscrutari uolente. gemina capitis eius lumina crepitu repente multata sunt. et que irreuerenter in concessa sibi contemplari uoluit. ad ea que consueuerat uidenda ius uisionis amisit. Nam simul et demone puasa. unda cruozis teterrimi pro os arca eius pectoris repente emisit. que uertim defluens terram cruentam madefecit. **XLV. De crastu sancti auti abbatis et quodam eius miraculo.**

Ex gestis eius.

Sanctus quoque auti abbas carnontensis pagani. que portum uocant. sepius imine dissolutione sui corporis spiritus sancto reuelante proposuit. Qui recedens a corpore. honorifice apud aurenlianensem urbem humatus est. Super quem fideles christiani ecclesiam construxerunt. Post cuius obitum anni prolixius assumptionis eius dies cum summo coleretur honore. unus ex ciuibus alijs ad missarum sollempnia spectanda euntibus. accepto rastro uinea pastinam surrexit. Increpatusque a multis. cur huic festo desisset. redire noluit dicens. Et hic que colitis operarius fuit. Verum ubi ingressus uinea primo apparuit. primus reuoluita ceruice facies eius adterguit. conuersa est. Tunc tremens. spectantibus poculis cum fletu magno basilicam sancti ingreditur. Post paucos uero dies. orans in eodem loco assidue directa ceruice conualuit. **XLVI. De sidonio auernensi episcopo et scriptis eius. Actor.**

Et tempore legitur floruisse solius sidonius apollinensis apud aurennoy urbem ex profecto episcopus. uir secundum seculi dignitatem nobilissimus. et literali disciplina pitissimus. Helinadus in libro xliij. Hunc sidonium genadium in libro uirozum illustrium nisi fallor. appellat saluanum massiliensem presbiterum de quo cum multa laude meminit in hunc modum. Saluanus massiliensis ecclesie presbiter. humana et diuina literatura instructus. et ut absque inuidia loquar episcopi magister. scripsit scolastico et apto sermone multa. Ex quibus sunt ista que legi. de uirginitatis bono ad marcellum presbiterum libri tres. Aduersus auariciam libri iij. De penitentia iudicio libri. v. et pro eorum merito satisfactio. Ad salonium episcopum liber unus. Et expositionis extreme partem ecclesiasticis liber unus. Ad claudium episcopum uienensem. epistolam. li. j. Et in more grecorum de principio genesis usque ad conditorem primi hominis. proposuit usum quasi hexamerum

libz .i. Omelias epis factas sacra mētoꝝ vero q̄n
tas .nec recordoz. Hec gennadius. Claudius aūc
epus uienensis ad quem dicit sinodiuꝝ scripsisse
eplas . ipse est factus mamert? uienensis ep us . q̄
etiā cognominat? est claudian? . de quo supra .

Actor. Hunc claudianū qui libzū de statu ani
me cōposuit . idem sidonius in eplis suis multum
cōmendat. Hic enim sidoni? vir ingenios? & ac
curate eloquentie . multas difficiles scripsit epi
stolas . ex quib? has morales excerpti sententias .

XLVII. De flosculis eplazum eiusdem.

Ex primo libro

Non mīn? ē morū naturalīū psonā suā ex
colere . q̄ villam . Amico reuerentiā debe
tur . etiā afflictō . Roma domiciliū regum
gymnasiū literarū . curia dignitatū . vertex mūdi .
patria libertatis . Non grādis alicui glōria datur
si deteriorū collatōne clarescat . **Ex libro secū
do.** Hoc ip̄m q̄ copiā tui iurgātibus difficile con
cedis . iudiciū est bene iudicaturi . Quis enim se n̄
ambiat arbitrū legi . aut p̄cio aliquid indultur us
aut gratie . Sententiā tuā nec uict? accusat ut sto
lous . nec uictor irridet ut argut? . veritatīq; re
spectu ip̄ndunt tibi ad dictū reuerentiā . gratiam
libertati vitāda sunt plerūq; cōsilia medicorū assis
tentū & dissidentū . qui parū docti & satis sēda
li languidos multos officiosissime occidūt . Qui
dam ius fasq; cōmune supgressi sūmam beatitudi
nem sūmā potestatem putāt . hoc ip̄o satis miserē
ozes . q̄ parum intelligūt se tequicissimo famula
tū subiacere . Nam sicut hominib? reges . ita regi
bus dominādī dōderia dominātur . Nō magis cor
di esse debet aut voluptati . ager cum redditibus
āplis . q̄ vicin? equalis moribus bonis . **Ex ter
cio libro.** Garrulo non respōdere cōuiciū est . Plu
rimū laudis iuuenes morib? suis applicāt . quo
tens de negociorū meritis ambigentes ad p̄torū
p̄silia r̄currūt . Est hic loq̄x nec dicax ridicul? nec
letus . arrogans nec cōstās curiosus nec p̄spicax .
tempa presentia colens . p̄terita carpens futura fa
stidians . b̄nificij si rogat? imemor ē ip̄ortun? petē
di . derogator negati . emulatoꝝ accepti . callid? re
formādi . querulus flagitaci . garrul? restituti . At
si rogādus simulatoꝝ pari . dissimulatoꝝ petiti . ue
ditoz p̄stiti . publicatoꝝ occultī . calūniatoꝝ mora
ti . inficiatoꝝ soluti . osoꝝ ieiunioꝝ . sectatoꝝ epula
rum . laudabilem p̄ferens . non de bene uiuente s;̄
d bene pascente sententiā . Inē hec tñ ip̄e auariss? .
quem non tam pascit panis bonus q̄ alienus . aui
dus bibendi . audidior detrahendi rapido p̄ter oze
spirans cenam . spumās vinū . loquens venenum .
Ita uiuens paucis est voluptati . nullis amoz . om
nibus risu . facilius inuenies qui seria loquēs ob
scene uiuat . q̄ qui p̄ter existat & dictis p̄bet &
moribus . **Ex quarto libro.** Nemo ut claudia?
qui libzū de statu anime scripsit tempe meo que
uoluit affirmare sic ualuit . Sentit ut p̄ictagoras
diuidit ut socrates . explicat ut plato . implicat ut
aristoteles . blanditur ut eschines . irascit ut dmo
sthenes . uernat ut hortensius . moratur ut fabius .
simulat ut crassus . dissimulat ut cesar . suadē ut ca
tho . dissuadet ut appius . psuadet ut tull? . Iam si
ad sacrosāctos patres p̄ cōpatione ueniat . i stru
it ut hieronim? . destruit ut lactātius . astruit ut
augustinus . attollit ut hilarius . sūmitit ut io
hānes . corrigat ut basilius . cōsolatur ut gregori?
affluit ut orosius . stringit ut rufin? . narrat ut eu

sebius . ut paulinus puocat . ut abrosius pseueratē
Sodales uecistos nūq̄ p̄ cōsequētū nouitate fa
stidias . aliter enim uideberis sic uti amicis quasi
floribus tādū gratis q̄ diu recentibus . Bonū pu
blicū semper euertūt studia puata . **XLVIII.**

Adhuc de eodem . Ex quinto libro.

Perfecta dilectō non tam debet recolare
quid officioꝝ soluerit q̄ meminisse quid
debeat . Exactissimū virū posse cētere ar
bitroz . de quo ciuis malus loqui bonus tacere nō
possit . Non maior est glōria dixisse quod noueris
q̄ siluisse quod nescis . Est hec quidem vis malis
moribus . ut inocentiā multitudis deuenustēt sce
lera paucoꝝ . cum tamen ex diuerso bonorū rari
tas flagicia multoz uirtutibus cōmunicatis neq;
at excusare . quis non exacerbescat cum uideat so
diari uirtutem criminatōne uicioꝝ . Si eligimus
humilem . uocatur abiectus . si erectū supbus . Si
mim? institutū . p̄pter impitiā crediē irridend? . Si
aliquatim? doctū . p̄pter scienciā clamatur inflat? .
Si seuerū tanq̄ crudelis horretur . Si indulgentē
facilitate culpā . Si simplicem . despiciē ut b̄ur?
Si acrem uitā ut callidus . Si diligentiem . supsti
ciosus decerniē . Si remissum . negligens iudicatē .
Si solertem cupidus . Si quietem . ignarus . Si ab
stemū auarus . Si bene pascentem . gulos? . Natu
rali uicio fixum radicatuq; est p̄ctoꝝ b̄ humanis .
ut qui uon intelligūt artes non mirentē artifice .
Monasterialib? disciplinis egre subditē . vel ceruicē
cositas popularium . uel licentiā clericoꝝ . Persōa
matrone . uerecūdam succinctāq; sui exigit men
tōnem . Idiotarū est sicut facile uinci . ita difficile
cōpesci . Humana s̄bstātia rectius mente q̄ mole
censenda est . Inter opes quaslibet positi que bōa
a stultis falso uocantē . si quid agimus nostrum si
quid habemus alienū est . His quos amplius diligi
mus pl? timemus . Quidā supbissimi opmātur so
lo se censu s̄acte censendos . qui sic uicijs ut diu
tīs incubāt . Iuste sub iusto principe iacet qui p̄ se
minim? . & tamen p̄ sua maximus animo exiguus
uiuit . & patrimonio plurim? . Ve reā laus ornas
ita falsa castigat . O necessitas abiecta nascendi .
misera uiuendi . dura moriendi . Multa in te gene
ra uirtutū supno munere cōgesta gaudemus . siq;
dem agere narraris . sine supbia nobilem . sine inu
dia potentem sine supstitione religiosū . sine iactā
tia literatū . sine inepia grauez . sine studio facetū
sine asp̄itate cōstātem . sine popularitate cōmunez
Quidā barbarissim? est morū . sermo iocūdus &
animus afflict? . Ad ne star celestū poculoꝝ . p̄
amaritudinū terrenaz calices pueniē . si quātālibz
nobis anxietatē uite p̄sentis p̄inet afflictō . pua
toleramus si recordemur quid biberit ad patibu
lū qui inuitat ad celum . **XLIX. De cassiodo
ro senatore & florib? eplolaz eius**

Helmardus.

Eodem quoq; tepore floruit cassiodorus
pus senator . postea monachus . qui theo
doricū regis ycalie fuit cancellarius & ex
pte eius multas fecit epistolā ad diuersas perso
nas de negocijs curialibus . **A**ctor . Idem supē
psalmos cōmentatus . cl . tractat? fecit . libzū quo
q; de ratōne anime eleganter cōposuit . & libz de
orthographia . de ip̄s eplis pauca excerpti nota
bilia . que in hoc loco inserui . **C**assiodorus in
plogo eplarū . Declināda est suasio que pl? habet
peiculi q̄ decoris . Aliter multa lectōne satiatis .

aliter mediocri gustatione suspensis aliter a literarum sapore ieiunij. psuasionis causa loquendum est. ut plerumque sit pitie genus uitare quod placeat doctis. **I**dem in epistola tertia. **C**onuentus sapientium dignitas est impantium. **F**acilis recti persuasor est innocens iudex. sub cuius predicabili conversatione pudet mores probabiles non habere.

Idem in libro. vij. **I**niquum valde est ut de una stantia quibus competat equa successio. alij ab uiderer affluant. alij paupertatis incommodis ingemiscant.

Idem in nono. **D**ecet quemque honorem quem gerit nomine. moribus exhibere. **I**dem in xij. **A**nimus dolosus non arbitrium sequitur imperantis. sed suas potius explicat voluntates. **D**ebent omnes bene gerentibus. ut eos laudis nostre committatur assensus. **N**am si equorum cursu clamoribus incitantur. & insonantur manibus agitur. ut a mutis animalibus uelocitas expectatur. quantum et homines stimulari posse credimus. quos ad laudis auiditatem natos singulariter inuenimus.

Idem in. xiiij. **L**ibentes omnibus prebeamus assensum. quod tiens est vox iusta poscentium. non decet esse difficile beneficium quod non patitur largitate detrimentum. **I**dem in. xix. **P**erue sunt semper iniurijs facultates absentium. & quodammodo uidetur occasio in delictum trahere que non potest animu suadentis insultatione terrere.

Idem in. x. **R**egnantis facultas tunc ditior fit. cum remittit. & acquirit nobiles thesauros fame. neglecta uilitate pecunie.

Idem in. xxij. **L**atet sub ocio laudabilis fortitudo. & dum se probandi non habet spatium. occulta est lux tota meritorum. **Q**uod in iuuentute non discitur. in eate matura nescitur. **M**aior in conferuandis rebus quam inueniendis adhibenda cautela est.

Idem. xxiiij. **M**aiora principem decet tribuere quam a seruiente uideatur accepisse. **I**dem. xxv. **P**rocliuos semper ad misericordiam uia bonis mentibus patet.

L. **D**e impio iustitiani & presciana grammatice ceterisque uiris illustribus illius temporis. **S**igibertus.

Iustus denique iustitiano ex sorore nepote suo in regno substituto moritur. **Q**ui iustitiano impium superstitio anno domini. d. xxv. mundi scilicet quartimillesimo. cccc. xij. & impauit anis. xxxv. **H**ic pfas ab irruptionibus in pres romanorum per bilisarianu repressit. & libros romanorum legum in uno volumine quod iustitiano uocatur abbreviauit. **F**lorebat hoc tempore cassiodorus senator. post monachus. arator poeta. presciana grammatice. & uictor capuanus episcopus qui cecos pascales scribens errores uictorij redarguit. **G**regorius quoque linguonensis. & nicecius treuerensis & domicianus tungrensis. **A**ctor. **D**e cassiodoro & scripris eius iam superius diximus. **P**orro de domiciano tungrensi & nicecio treuerensi nichil aliud repperi. nisi quod nicecius multum in martirilogio comendatur. **P**resciani libri ubique patent. cuius est illa sententia in maiczi volumine. **N**ichil in humanis adiuuentibus ex omni parte perfectum esse credo. **E**x hoc autem loco patet eos errare. qui dicunt eum fuisse tempibus iuliani apostate. **S**cripsit enim maius uolumen de tribulatione non iuliano apostate qui fuit antea longo tempore. sed iuliano consulari ac patricio. sicut legitur in ipso libri titulo. **S**cripsit autem & uolumen minus de constructione. & aliud minimum de accentibus. & hec omnia de grammatice. **E**xat etiam liber presciani de naturalibus que

stionibus ad cosroe regem persarum directis. & quo plura exerpserunt. & in superioribus huius operis congruis locis inserui. **L**. **D**e aratore poeta & dictis eius.

Rator fuit romane ecclesie subdiaconus. **Q**ui libros metricos duos de historia actuum apostolorum eleganter composuit. de quibus hos paucos flores exerpitos ad eiusdem uiri solertiam insinuadam hic inserui. **A**rator in primo libro. **H**ae sceleris iudea sui polluta cruore aufa nefas compleuit opus. **P**roditor amens mercedem sceleris soluit sibi. tedia nocte horruit ipse sue. **C**elo terreeque posus. inter utrumque perit. **T**urba phenem portatura crucem. dominumque secuta fidelis. **S**preuit agros habitura polos. hec nepe facultas. **F**ortior est de parte magis conquire totum. **A**tque caduorum pensare manentia causis. & questum per damna sequi. **A**uri cesset amor. qui peccata semper adurit. **Q**uo capitur mortale genus. qua pollulat omne. **D**e radice malum. cuius insolentius ardet abico. **C**rescente modo stimulatque rapinis addita lucra famem. **S**piritus almus nescia mensura fert premia. plusque ministris. quam spantis erat precedit gratia uotum. **C**laudatur obscuro. sed non sine lumine petrus. **C**arcere. nec possunt tenebre caligine furna. **E**cclisae celare diem. quem ditat honore. te dominum confessus amorem. **D**e nomine petre. nomen petrus habens eterna uocabula portat. **F**undamenta gerens nunquam passura ruina. **C**orpore sonus erat huic. sed uigilabat in illo. que nescit dormire fides. hec cantica clamant. dormio corde uigil. **L**. **A**d huc de eodem. **I**dem in libro secundo.

Rapies accensam uerbo radiante lucernam. **S**ub modo lucere uetans secernite saulum dixit. **V**entris ameni fructus ad eum flore fecit semina uite. **D**auidea nam stirpe satius genitricem maria. **X**pus adest. quez tota canit oracula uatum. **V**enturum sub carne deum. seque creatum. **V**irginem intrare sinus. **O**lupe paula rapax de dit hec benedictio iacob. **N**omen habere tibi quod iam remanebit in orbe. **Q**uod non in ore trahas postquam solertia grata. **C**essit. & in uictas in dogmate uincis athenas. **R**epellitur error in diuersa trahens cum spiritus efficit unum. **C**ognosce furor in gens inimica tuum. **D**emo regnare fateatur. quez uenisse negas. **A**tque hoc conuicere ipso. quo stimulant tuus. **H**ec est uera fides. quam lex comitatur amoris. **O** male pta quies. o semper deuota sonopectora nuda bono. quatenus patet ille ramis. **Q**ue nox sola tenet. nescit uigilare periclo. **Q**ui patitur dormire deo. **O** dilecta manus que christi militat armis. **O** summo plebs nata deo. micissima fors est. penarum quas uota gerunt regni que facultas perpetuo pro rege pati. **A**rdet amor scelerum. cupiuntque in sanguine pauli. sacrilegas uersare manus que dure malorum uota. o pallida cordis imago pocula sunt meliorum. tibi iudea cruozis quam laticis nullasque uoles contingere mentas. esuris ad facinus. saturaque cada uere iusti. queris habere famem. **N**on hec ieiunia moyses condidit exemplo tot consumata diebus. **M**edijque tenebris apparet radiata fides. **S**ic laurea iustis. **E**x peccato quod terro agitur. mansuraque uirtus est in aduersis que testibus usa periculis. ad meritum discrimen habet. **C**erteque humanum traicendunt gaudia uotum. hoc facile est prestare deo. cui muneris usus. hic potior quam nemo putat. **O** quantum per mania currit. mens ignara boni. **L**. **D**e facto gregorio linguo. episcopo. **E**x gestis eius.

Sanctus autem gregorius ex senatoribus augustodunensibus ortus est. & regionem illam p. xl. annos rexit. ita seuerè & districte. ut eum rei sustinere non possent. habuit coniugem nomine armentanā. de qua filios suscepit. p. cuius mortem electus est in episcopum linguonensem. Sub panibus triticeis tenues ordeaccos sibi faciebat apponi. & triticeos frāgens & erogans. ordeaceos nullo sciēte comedebat. sicut et de uino faciebat cū ei pīcna aquā porrigēt dñi. uinum istud iubebat tale ritū eligēs qd claritatē aq obtegēt. Multi de uirga quam ille ferre solebat. signatos energuminos curabāt. & de stratu eius si quis egrotus aliquid abstulisset curabāt. Hic ignorāter prohibebat sepulcrū scti benigni frequentari. Cui sanctus benignus apprensus corripuit eum. & monuit ut oratoriū edificaret sup sepulcrū suum. letusq; effectus p inuentōne martiris. flebat amarissime qd p̄p̄ phibuerat. & criptam aīquitate collapsā de cetero repauit. Ibi habebat oratoriū p amore martiris. in quo multoz sctorū reliquie habebātur. ad quod nocte de domo sua baptisteio adherēte pgebat. & hostium clausū sola manu pulsās apiebat. ingrediensq; diutissime orabat in silentio. postea uoces sctorum cum eo psallentiū p tres horas & amplius audiebātur. quo expleto. reuertens ad lectulum. ita caute se sup stratum deponebat ut nemo sentiret. Observatores autē baptisterij clauē sua hostiū referabāt. ac si nemo illō aperuisset. & cōmoto signo. sctus gregorius sicut & reliqui ad diuinū officiū surgebat. In die sepultuē illius quidā religiosus uidit celos aptos. Defunctus faciem habebat roseam. & ceterū corp⁹ candens ut lilium. fecit se sepeliri iuxta sctum benignū. Cum deferretur corp⁹ eius ad sepulturam. uincū clamabāt ut sui misererēt. & ita aggrauatum est corpus ei⁹ ut sustineri non posset. Quo dposito trabs in qua pedes uincētoꝝ inclusi erant & coartati. repulsis obicibus scissa est media. & liberati sunt a iudice. Post multa tempa cū transferretur corpus eius in aliā asidā. a scto terrico successore. & filio eius. facies eius integra & illa inuenta est. & nichil de uestimento eius immutatum. Quodā puella die domico peccens caput suum sensit dentes peccinis ita affigi digitis suis et palmis. ut valde cruciaretur. hec ad sepulcrū scti gregoriij curata est. peccine decidente quē diu adherentē portauerat. **LIII De scto benedicto abbate & bonis eius miris. Sigibere?**

Anno iustimiani. ij. sctus benedictus cum de loco cui subiacet uocabulū erat ad montem calliū trāsmigret. ad omne biuiū duo ei angeli occurrerāt. uiam qua ire deberet. p̄mōstrātes. Huius admirabilem uitā uirtutibus plenam sctus papa gregorius scribit in libro dyalogoz tercio. ubi etiaz testatur eum non aliter uixisse qd docuit. **Gregorius in dyalogo libro. ij. Fuit uir uite uenerabilis gratia benedict⁹ & nomie. Qui ex murcia puincia ortus. literas ab infantia deserens. in quendā specum intrās tribus ānis incognitus hominibus fuit. excepto quodā romano mōcho qui semper ei quātum potuit ministrabat. & ei panem lōgissimo funi ligatum cū tintinnabulo porrigebat. Sed dyabolus istius reflectōni & illius caritati inuidens. lapidem iactauit & tintinnabulum fregit. Sed tamen ille monachus potuit ministrare. Cuiōdā post hoc p̄bitero domi.**

in festo pasche appuit dicens. Tu tibi delicias p̄paras. & seruus meus in illo loco fame cruciatur. Qui p̄tinus surrexit. & cum difficultate maxima ad locū ueniens dixit ei ut comederet quod ei domini misit. & dixit. Hodie dies pasche ē. abstinere non debes. longe quippe ab hominibus positus qd pascha esset ignorabat. **Ibidem quodā die feminā quādam quā aliquādo uiderat cogitare cepit. & dyabolus in specie merule uolitans. tāto calore eius animū incendit. qd etiā deserere heremū uoluptate victus uolebat. Sed subito ad se p̄ dei gratiam reuersus exiit se. & nudū in spinis & uerticis que ibi erāt se p̄iecit & ibi diu uolutatus ex magno dolore corporis extinxit calorem cordis. Ex quo ei cōrigit. qd deinceps nullam temptatōez libidinis in se sensit. **LVI Qualiter se habuit in cura regiminis.****

Quāsciente itaq; fama eius. dum abbas cuiusdā monasterij obisset tot⁹ ille cōuent⁹ ad illū uenit. & ut eis p̄fesset orauit. Qui diu negando distulit. suisq; illoꝝ moribus non posse cōuenire dixit. Sed p̄cibus uict⁹ tandē cōsensit. Cūq; illic regulam districti⁹ seruari cōpelleret. dolentes illi qd assueti relinq̄rent. quia p̄uis moribus semper grauis est uita bonoz. uenenuz in uino recubenti obtulerūt. Sed benedict⁹ extensa manu signo crucis quasi iacto lapide uictrū fregit. unde uir sanct⁹ surrexit. & uultu placido ualedicens ad heremū remeauit. & ibi crescentibus signis & multis ad eum uenientibus. xij. mōasteria cōstruxit. In vno autē illoꝝ quidā monachus erat. qui diu esse in oratōne non poterat. sed oratibus alijs ip̄e semp̄ exiens aliquid facere uolebat. Quod cum abbas beato b̄n̄dicto dixisset iuit illuc. & uidit qd illū monachum qui stare in oratōne non poterat. quidā niger puerul⁹ p̄ uestis fimbriā foras trahebat. Et dixit sctus b̄n̄dictus abbati & mauro cuidam monacho. si uideret quis illū foras traheret. Qui cum dixisset nō ait. **Oremus ut uideatis. Et cum biduo orasset maurus uidit. s; abbas uidē non potuit. Die ergo tercio egrediētē d oratōne monachū benedictus uirga percussit. & ex tūc ille immobilis in oratōne p̄māsit. **LVI De florentio eius emulo & monacho supbo.****

Tantis eius laudibus quidam florentius inuidens ad hoc ductus est. ut ei panē uenenatum quasi benedictōnem trāsmicret. Quem sanctus gratāter accepit. & coruo qui d manu eius panem accipere solebat p̄iecit dicens. In nomine domini tolle hunc panem. & ibi euz p̄ice ubi nullus eum ualeat inuenire. Tūc coru⁹ ap̄to ore expāsis alis circa panē cepit uolitare & crocitare. ac si apte dicēt & obedire se uelle. s; iussa implere non posse. Cui sctus iterum iussit dicens. Tolle eum securus. & p̄ice. Qui tollēs eum post tres horas redijt. & de manu eius panē sicut solebat accepit. Vidēs ergo florentius qd nichil sic p̄ficeret. vij. puellas nudas in orto monasterij ludere et cātare p̄cepit. ut monachos scti benedicti ad libidinem puocaret. Qd uir sanct⁹ de cella p̄spiciens. et lapsum discipuloꝝ metuens. inuidie locum dedit. et ordinatis fratribus et rebus ecclesie inde recessit. Sed florentius p̄bitero stans ī solario cum eum recessisse cognoscēt et gauderet repente solarium cecidit et eum occidit. Reuersus autem cum quadam nocte cenaret. monach⁹ quidam filius defensoris lucernā ei tenens cepit itra

se cogitare dicens. Quis est hic cui ego māducan
ti assisto Incernam teneo. seruitiū impendo Quis
sum ego & quis est hic ut ei seruiam. Cui statim
sāctus ait. Signa cor tuum frater. quid est qđ co
gitas. Vocatisq; fratribus. iussit ei lucernā d̄ ma
nib; tolli. & ipm a ministerio recedere. & quietū
sedere. Qui requisitus a fratribus quid cogitau
erat. cūcta dixit. **LVI De monialib; post
obitum absolutis & monacho tēore draconis ad
monasteriū reuocato.**

Non longe ab eius monasterio due sancte
moniales erāt ex nobili genere. que illuz
qui eis seruebat quotidie cōtumelias pro
uocabāt. quod cum diutius tolerasset. retulit san
cto benedicto. & ille eis mādauit dicens. Corrigi
te linguā vestrā. quia si nō emēdaueritis excōmu
nico vos. Quā excōmunicatōnis sententiā non pfe
rendo. sed intentādo dixit. Ille vero nichil corze
cte. post paululū defūcte & i ecclesia sepulce sūt
Vbi dum missa celebrarentur. & dyacon; ex mo
re diceret. qui non communicat exeat foras. nuēx
eaz que sēp p eis offerebat quotidie eas de sepul
cris extra ecclesiā extē videbat. Qđ cū sācto bene
dicto cum lacrimis retulisset. ille manu sua panes
dedit ei quem offerret dicens. Vade & p eis hoc
offer. & vltra excōmunicate non erunt. Qđ cū
factum fuisset. & dyaconus ex moze clamaret. il
le de ecclesia nūq; demceps exierūt. Quidā iuue
nis monachus leuitate mentis in monasterio ma
nere non valens sācto viro tandiu insitit donec
iratus eum abire pmisit. Qui mox ut de mōaste
rio exiit cōtra se assistere repente apto ore draco;
in via inuenit. Quem cum deuozare vellet. cepit
tremere & magna voce clamare dicens. Currite
currite. qz draco iste me appetit deuozare. Et cur
rentes fratres draconem non viderūt. se d tremen
tem monachū ad monasteriū reduxerūt. Qui sta
tim pmisit. nūq; se de monasterio recessurū. Sācti
quippe p̄cibus draconem cōtra se viderat. quem
p̄us male sequi volebat. **LVIII De mulci
plicatōne olei & trāsitu sācti benedicti.**

Quodā tempore fames magna totā p̄m
tiam fatigabat. & sāctus ita omnia q̄ ha
bere poterat distribuit. qđ nichil in mona
sterio p̄ter modicum olei in vitreo vase remāsit.
quod cuidā petenti p̄tinus dari iussit. Sed cum
cellerarius non dedisset. timens ne nichil fratrib;
remaneret. iratus vir dei iussit alijs ut hoc ipsuz
vas vitreum cū oleo p fenestrā p̄icerent. ne quid
in cella p̄ iobediētā remaneret. Proiectū itaq; su
p saxa. ita cecidit suauiter ac si māsuetē locatū fu
isset. quod vir dei iussit leuari. & dari integrum
postulanti. & vocatis fratribus monachū illū in
crepās simul cum illis orauit. & statim quoddam
doliū quod ibi erat vacuū repente oleo muentum
est plenū. Tandem āte sextū obitus sui diem. ius
sit suam fieri sepulturā. & statim febribus fatiga
tus singulis diebus inguescente lāguore. vij. die
fecit se ferri ad monasteriū. Et cum cōmunicasset
orādo migravit ad dominū. Ipā die duo fratres i
diuersis locis manentes. viderūt uīā pallijs & ce
reis splendidā. a cella sācti benedicti uersus oriē
tē usq; ad celum tendentem. Cui venerādo ha
bitu vir desuper clarus existens. cuius esset via
quā cernerent inquisiuit. Qui cum nescire se dice
rent. Hec est inquit via qua dilectus dei benedi
ctus ascendit. **LIX De quibusdā inciden**

tibus illis temporis. **Segibertus.**

Anno quoq; p̄notato corpus āthonij mōa
chi diuina reuelatōne inuentū et alexādrī
am delatū est. scilicet āno domini. d. xxix
Anno iustimiani. iij. in africa quidā orthodoxi ep̄i
linguis sibi abscis radicibus. a wādalis. postmo
dum clare loquendo miraculo multis fuere. Qđ
miraculū vnus eoz auxit. qm in elatōnem uersus
statim dei dono p̄uatus obmutuit. **Acto.**

Hec sigebertus. Gregorius tamen in dyalogo di
cit. qđ vnus eozū in luxuriā lapsus mox dono mi
raculi est p̄uatus recto dei iudicō ut qui cōimen
tiam carnis seruare neglexerat. sine lingua carnis
non habēt verba uirtutis. Sed forte duo fuerunt
quoz vnus uersus est in elatōnem alter corruit in
libidinē. et uterq; p̄didit miraculi uirtutē.

Sigibertus. Anno sequenti clodoaldus filius
lodomiris r̄gis. fratribus suis olim ip̄e a patuo
suo lothario exctis. mūdnam nobilitatem trās
ferens ad nobilitatem diuine seruitutis in clerica
li gradu p̄muit exemplo sanctitatis. **LX De
uita sancti clodoaldi p̄biteri.**

Ex gestis eius

Itaq; patrimoniū quod ei de iure heredi
tario obuenerat a patre ditissimo. lauda
bili liberliate idē gēib; curabat distri
buē. Corpuscolum quod regio culcu i bisso et pur
pura enutritum fuerat. vilis indumentū asp̄iate
domabat. et qui dudum dormire nisi in pluma pre
nimia teneritudine nesciebat. sup nudam humuz
tectus cilio dulcem somnū capiebat. Tandem
deliberauit. apud se plausus hominū sibi fauenti
um. et opus p̄clarum tantūmodo diuino amore
paratum. uanis et humanis laudib; extollentuz
deuitare et declinare. et regionem longe positam
que p̄uincia nūcupatur adire. ut ibi quasi ignoz
in cepto p̄posito posset deo seruire. Sed quia nō
potest lucerna latere. posuit in eadem regiōe ma
gno emicuit uirtutum fulgore. Deuizq; p̄cib; fa
gabatur demones de obsessis corpib;. ap̄iebat ora
mutorum. reddebat cecis visum. surdis auditum
claudis gressum. et cūctis ex fide poscentib; dei
clemētiam impetrabat opem sanitatis. Sed nec il
lud duco tegi silentio quod claruit eius dono. cū
in p̄te p̄fate regionis cōstrueret domū oratōis.
pauper quidam venit et elemosinam ab eo dari si
bi poposcit. Vir autem dei cum in p̄senti nō habe
ret quod indigentē daret. cucullam qua indueba
tur dedit. Qua pauper accepta recessit. et i domū
cuiusdam fidelis hospitandū gratia uenit. Qui
cum se post cibum et potum sopori dedisset. ma
gna iam trāsacta p̄te noctis paterfamilias de no
cte surrexit. ac domū suam claro lumine splende
re uidit. Qui ilico sue cōiugi excitatē a sōno nar
rare curauit. Illa uero rem inusitatam intuens di
xit. Aliquid muneris. diuini. p̄grim; hic qui a no
bis susceptus est secū detulit. Qui mane ab eis re
quisitus. retulit eis qualiter cucullam loco mune
ris a sancto uiro acceperit. Qđ factū i illo loco i
laude omnipotentis dei uulgi ore circūq; est diffu
matū. et celebri sermone uulgatū. Talibus donis
a deo honoratus p̄suis reuertē. et turba populo
rum gaudentiū excipit. ab eusebio ep̄o ciuitatis
p̄biter ordinatur. Condidit autē monasteriū in lo
co quodam nomine nouigento. quod eius et noie
pollet et merito. Migruizq; ad dominū. vij. idus
septembris. **LXI De sancto agapito papa**

Anno iustiniāni sexto theodatus rex ytalie
& ostrogothorum reginā amaliudam q̄ se:
cum eum in regnū ascīuerat exliāuit. ea
q̄ non multo post in balneo strāgulata iussu the-
odati solus sup ostrogothos anno .j. regnauit.
Qui sciens p̄ hoc itā se ip̄atoris incurrisse. agapit-
tum papā cōstancinopolim misit p̄ impetrāda hu-
ius facti impunitate. **Ex libro pontificū.** Hic
agapitus in orzu ep̄atus sui libellos anathematif
quos inuidie dolo extorserat bonefaci p̄sbiteris
& ep̄is cōtra canones & cōtra dyascoz in medio
ecclesie cōgregatis omnibus incendio cōsūpsit &
absoluit totā ecclesiā de inuidia p̄fidoz. Hic missus
a theodato rege gothoz ad iustiniānū augustum
in legatōne m̄ abulauit cōstancinopolim. & cū glo-
ria susceptus est. Et p̄mum cepit habere altricati-
onē cum augusto pijsimo impatore de religione
Cui respōsū reddidit de dño hiesu x̄po dō & hōi-
ne. hoc est de duabz naturis in vno x̄po. Et dum
intentō vertereē. ita dominus affuit. ut ep̄m cōstā-
tinopolitanū nomine āteniū inueniret hereticum.
Et cum intentō vertereē cū augusto & agapito
papa. dixit ei impator. Aut cōsenti nobis. aut ex-
ilio te deportari faciā. Tūc beatus agapitus res-
pondit cū gaudio. Ego quidem peccator ad iusti-
nianiū impatorem xp̄ianissimū dīderauī venire
nunc autē dyoclecianum inueni. at amen minas tu-
as non timeo. Et ut scias te ydoneū non esse
religioni xp̄iane ep̄us tuus non cōfiteatur duas na-
turas in x̄po. Tūc ex p̄cepto augusti acēsito ep̄o
anrenio. & discussione patefacta. nunq̄ confiteri
voluit duas naturas in vno domio nostro hiesu
x̄po. Quē cōuicit s̄ctus papa agapitus. & glori-
ficatus est ab omnibz xp̄ianis. Tūc impator gau-
dio repletus. hūiliauit se sedi ap̄lice. Et adorauit
beatissimū agapitū. Eodem tempe amouit āteniū
a cōmunionē. & expulit in exilio. Tūc pijsimus
augustus cōgavit agapitū. ut in locum āteniū ep̄m
catholicū cōsecraret nomine menā. Ipse vero pa-
pa omnia obtinuit ex qua causa directus fuerat.
Post dies vero aliquātos egritudine cōmotus. dñi
ctus ē cōstancinopolim .x. kl. maij. Cuius corpus in
loculo plūbeo trāslatum est usq̄ basilicā beati pe-
tri ap̄li. vbi & sepultus est. xij. kl. octobris.

**LXII De ceteris viris illustribz illius tem-
poris & de s̄cto medardo sueffionensi.**

Sigibertus.

Eo tempe florebat in gallia theodoricus
abbas discipulus s̄cti remigij. & theodul-
fus abbas discipulus ipsius theodozici. Fra-
tres quoq̄ uterini. vno & eodē die nati. & p̄tā-
fices cōsecrati. medardus ad titulū nouiomēsem
gildardus ad rothomagensē. & vno die absolu-
ti a seculo & assūpti a x̄po. Germanus quoq̄ pijsis-
simus. Porro s̄ctus medardus sedem ep̄alem que p̄tā-
erat vermādis p̄pter eiusdē subuersionem trās-
lit nouiomū. Ipse etiā post d̄cessū s̄cti eleutherij
thoznacensis ep̄i regendā suscepit thoznacensium
ecclesiā. In ytaliam quoq̄ clarebat ep̄iscopi. sabini
camisini. cassius narmensis. falgenti. vtercolensis
cerbonius populonij. **Actoz.** De s̄cto gilbar-
do nichil aliud reppi. q̄ quod hic dicit. Nam nec
in legenda s̄cti medardi fratris eius aliquid d̄ eo
legitur. quod valde mirū est. In qua legitur q̄ s̄-
ctus medardus natus est in territorio viromāde
si filius nectardi. de forti frācoz genere. & p̄has-
ie romane. Cum forte casulā quaz ei genitrix sua

dederat ferret ad ātificem. dedit eā cui dā ceco s̄-
bi obuiāti. Similiter q̄d q̄ ad escā accipiebat. duz
gregem porcoz pasceret egenis dabat. ipse d̄ die
egens. Cū adhuc esset puer in scolis. p̄dixit cuidā
compi suo eleutherio. q̄ in actōne publica comiti-
uam assumeret. & cum .xxx. ānoz foret futurus
pontifex esset. Qui postea factus est ep̄us thozna-
censis s̄m hoc verbū medardi. vj. idus iunij trās-
iit ad dominū. In cuius trāsitu vidit willachari
p̄sbiter celos ap̄tos p̄sus & āte corpus s̄cti di-
uina micare luminaria. videntibz cūctis qui ade-
rāt p̄ tres horas. Mox in terrā grande fluxit dilu-
uium. pluuia nimis calida de celo cadente. Floru-
it tempe lotharij regis. **LXIII De s̄cto
germano parisiensi.**

Sanctus vero germanus territorij augustu-
dunensis indigena fuit. patre eleutherio
matre eusebia. Que p̄ eo q̄ hūc post alte-
rū infra breue spaciū cōcepisset pudore mora mu-
liebz cupiebat eū āte p̄tū extinguerē. Et accepta
potōne ut eum extingueret. dum ei nocere nō pos-
set. incubabat in uentrem. ut vel pondere p̄focaret
quē venena non lederēt. Hēbat sociū stracidium
cuius mater ut hereditatez germani acciperet. filio
suo tempatā potōnem in āpulla cōdidit & vīuz
in altera. p̄cipiēs puellē ut venientibz e scola ā-
bobus. illi porzigeret vīuz & illi maleficiū. Illa ig-
nozāter mutauit p̄ter & ampullas & pocula. &
illi dedit maleficiū. huic autē vīuz. Cui stracidio
solicite impensio studio. & si mors vitā non abstu-
lerit tamen signū mortis infixit. Germanus a vene-
rabili pontifice nectario abbas asciscit ad s̄ctuz
simphorianū. cuius bonis opibus inflamatus ep̄us.
eum in custodia trahit. Cui nutu diuino ap̄iebat
ergasculū. sed tamen non inde exibat nisi supplex
& ep̄iscopalis daretur p̄ceptō. Cui incendium
fortuite accidisset. rapta de foco cucuma. ascen-
dit germanus sup fabricam cōcimes alleluia. fūdēs
q̄ paululū aque in modū crucis restinxit incendia
Kariulfus quidam frācus res eius inuaserat. quē
uindicauit ursus singulis diebus tres equos eius
deuorans. & damnū semp triplicans donec ille re-
sipisceret. Anna uxor ebzonis. ingrediēte ad eam
germano ait. Ecce beatus germanus cornuta facie
michi uidetur incedere. Ebzo vero eodem die sedē
re iuxta s̄ctum nullatenus p̄sūpsit. honozis cau-
sa p̄ter & terroris. Credimus autē q̄ p̄ colloquio
domini sicut moyses meruit. sanctus iste cornutus
videri. **LXIII De p̄motōne eius in ep̄isco-
patum & miraculis eius.**

Anno .iij. annos agnouit se futurū ep̄isco-
pum. Vidit enim in sopore a quodam se-
ne clauēs porte p̄siace sibi porzigi. & in-
rogans cur hoc fieret. accepit respōsū ut saluas
facēt animas. Ac post ciuitatis eius ep̄iscopo de-
cidente. dum regi hildeberto occurreret. mox ele-
ctus est in ep̄iscopū. Factus ep̄us p̄ victoria sic
satagebat corpis. ac si simul accessisset dignitas &
necessitas. Cum de basilica sancti martini ad uillā
sanctē ecclesie seueriaco recurreret. adiūgit in iti-
nere quēdam amantiū iuuenē quem deprehendit
a iudeis duci in vīculis. quia se recusaret legibz
subdi iudaicis. Tūc dissimulabant cū clauē iudei
vīcula ferri referare. facto a sancto uiro desup
crucis signaculo mox ferri sera euellit. Idem
cum p̄sus ad basilicā s̄ctoꝝ gerualij & p̄hasij
ozandi causa p̄cederet. ianuis obseratis igressus

illi negatus est. Tunc requisitis clauibus nec ip-
sis aparentibus. sic reseruit pessuluz factu crucis
signaculo. Quid plura. Quacūq; pontificis se cō-
uertit presentia. nulla morboꝝ generibus defuit
medicina. Ante quē etiam demones non tolezātes
eius p̄sentiam. terribili uululatu sua gembāt īcen-
dia. Et cum pedem efferret de domo vel ecclesia.
vndiq; strages demonū āte tantū p̄tificis ac tri-
umphatoris obcutū cadebant circa facti ceterua-
tim vestigia diuersis modis effusa. hec muta. illa
clamātia. illa fixa. hec lubrica. & velut ante iudicē
dum gesta referrent. p̄p̄tia non effugiebāt tormē-
ta. Sed ad facti p̄coniū quāta est hec laudatō. cū
ineffabiliter multa & stupenda fierent sub momē-
to. **LXV. De moribus & obitu eiusdem**

Querū elemolinis quātū p̄digus fuerit ex-
plicari non potest. Qui frequenter cōten-
tus vna casula vel tunica. quidquid erat
iesidui nudum paupem uestiebat. ut inops calefi-
eret largitore argente. Quāta etiā fuit in eo redē-
ptōnis effusio. cum ad nomen beati cōcurrerent.
vndiq; liberatōi iugo seruitij. Cum vero aliquate-
nus nichil esse p̄ manibus. tristis sedens & anxius
seuerior in vultu. austerus erat alloquio. Tunc
si fortassis ab aliquo inuitaretur ad p̄adiū com-
pellebat cōuiuas aut ministros p̄p̄ios ut cōferē-
tes p̄iter vnde vel unū captiuū seruitio liberāret.
Quis vero digne repetat. quāta virtus verborū
ab eius ore rotabatur. cum p̄dicaret in populum
ut omni literature nasceretur stupor & fieret in
cōmune generalis cōpūctō. atq; ex ore dicētis cre-
deres ut formarentur verba ab āgelo. dum plusq̄
homo loqueretur trāslatus in mentis excessu. cuz
abraz maculis sinceritate dogmatis pectora ple-
bis cogeret diuinis effragare pigmentis. Qui e-
quitans in itinere semp de deo aliquid. aut v̄bo
cōtulit. aut cātavit. cursū nudo capitate ducens
etiā si nix ā imber urgeret. Cū vero venisset ad
mensā. cōfestim affatē recitans minister diuina col-
loquia. ut inter cibi fercula anitū pastu alimēto
plus saturaretur cōuiua. Nullū tempus interpo-
lās. quō non aut alij p̄desset aut ipse nō p̄ficeret.
Diez autē obitus sui hoc modo p̄dixit. āte ali quot
dies vocans ad se notariū suum. impat in cubicu-
lo sup lectum suū scribere hoc cātūmodo. v. kl.
iunij. Sed ne scientibus omnib; quid hoc esset. po-
stea factus eius discessus de seculo manifestauit.
nam neq; hoc idem familiari suo domini abscon-
dere p̄tulit. Deniq; eadem die post pactum plū
fere octogenarius migravit ad christū.

**LXVI. De factis episcopis sabino. cassio.
fulgentio & carbonio. Ex gestis eius.**

Porro. iij. factoz quos in ytaliam tūc tēpis
florere iam diximus. Horū p̄ senio sabi-
cecus erat. & spūm p̄phetie habebat. qui
totiliam regem in illis p̄tibus venientē ad p̄adiū
rogauit. Qui discūbere noluit. sed ad dexterā ei-
us sedit. Et cum puer ex more vini poculū episco-
po porrigeret. rex ei poculū abstulit & ep̄o porze-
xit. Qui accipiens dixit. Viuat ip̄a man; De quo
verbo rex letus erubuit. Hūc sabinū archidya-
conus eius veneno extingere molitus est. Et cum
vnum ex pueris corrupisset. ille poculū veneni e-
denti obtulit. Cui factus. Bibe tu quod michi bi-
bendum p̄bes. Qui tremefactus cū vellet bibere
p̄hibuit factus dicens. Non bibas. Da michi ego
bibā. Sed vade dic ei qui illud tibi dedit. ecce ego

venenū bibo. sed tu ep̄us non eris. Facto igitur
signo crucis. ep̄us bibit venenum secur; & eadē
hora archidyaconus in loco vbi erat mortuus est.
ac si p̄ os episcopi ad ei; viscera venenū pueniss;
Cassius autē naruiensis ep̄us cōsp̄sam habebat fa-
ciem qd̄ rex totilia d̄ nimia potatōne putās iesse
despexit eum. Sed in naruiensi cāpo malign; sp̄i-
ritus vnum de eius spatarijs vexare cepit. quem
episcopus oratōne facta corā rege sanauit. p̄ qd̄
idem rex eū in magno honore habuit. Fulgentius
autem vtricolensis episcopus eūdem regē totilam
valde infensū habebat. Qui cum ad eadē p̄tes
p̄p̄inquasset. episcopus illi p̄ clericos suos munera
misit. ut eum mitigaret. Quod ut ille vidit p̄m;
sp̄reuit. & iratus iussit ep̄m teneri. & sub omni
aspertate constringi. eumq; examini eius resēua-
ri. Tunc gothi circūdantes ep̄m vno in loco stare
p̄ceperunt. ei; in terra circulū designauerunt ul-
tra quem pedē tendere non audēt. Cūq; vir dei
sole nimio estuaret. ab eisdem gothis circūdatus
& circuli designatōne inclusus. repente corusc;
& tonitruus & tāta vis pluuie erupit. ut hi qui
eum custodiebāt īmensitatem pluuie ferre nō pos-
sent. Intra vero eūdem circulum nec vna pluuie
descendit gutta. Quod dum regi crudelissimo nū-
ciatum esset. illa mens effera ad magnā episcopi r̄-
uerentiā uersa est. Carbonius hospitalitatis stu-
dio valde intentus. quosdā milites trāseūtes hos-
pitio suscepit. quos gothis supuenientib; absco-
dit. Quod cum totilia audisset. iussit eum adduci
ad se. & ur̄is p̄ijci ad deuorandum populo inspe-
ctate. Dimiss; ur̄is imāiss; ex cauea p̄cit; p̄tijt
ep̄m. Ad quem cum puenisset. statim sue ferita-
tis oblit; deflexa ceruice & sūmisso capite. cepit
labere pedes eius. Tunc populus cū ip̄o rege illi
us admiratōne & reuerentiā cōuersus est. De his.
iij. episcopis narrat beatus gregō. in li. dialogo
rū. iij. **LXVII. De obitu facti benedicti
& legatōne facti mauri in galliam.**

Anno iustini ani. ix. elōpado pempto erari
us ostrogothis regnat anno j. Que rur;
pempto. totilia qui etiam baldouilla regē
annis. xi. Qui mox ytaliam inuasit. & a sancto be-
nedicto ventura sibi audit. Hoc anno quidam di-
cunt factum benedictū obisse. Helmandus.
Eodem anno quo mortuus est sanct; benedict;.
misit ipse beatū maurum in gallias ad edificandū
monasteriū accepta legatōe a beato bertricanno
cenomānensi episcopo cum. iij. monachis. fausto
simplicio anthonio. cōstantiniano. dicens ad eos.
presencior vobis ero carnis onere depositio. ue-
striq; p̄ dei gratiam coopator assidu; existam. Et
hec dicens ait. faustus dans osculum nobis p̄secu-
tus est nos cum omni cōgregatōne usq; ad por-
tam monasterij. Et rursus osculans nos. & bene-
dictōe sup nos tradita. dedit sancto mauro libz
regule quam ipse sanct; manu sua scripserat. &
pondus libze panis. & creū vasculum emmā vini
capiens. Cum autem iuga alpiū trāsierem;. famu-
lus noster sergius de equo cui īfederat sup īma-
ne saxum sinistrozū cadens pedem sibi attriuit.
Quem beatus maurus sinistra manu pedem eius
tenens. & dextera signū crucis faciens. & ozās ili-
co sanauit. Exinde cum ecclesiā sanctorū martiz
mauricij sociozūq; eius ingressi essemus. cec; qui-
dam ad portam ecclesie sedēs & medicās adiurās
sanctum maurum p̄ sanctos martires sanatus ē.

Hic cecus limus nomine xi. annis ecclesiam illam frequentauerat. & ut ab ipso cogimus tam psalterium quam omnia officia nocturna & diurna audiendo didicerat. Cui sanato precepit sanctus maurus ut ibi iugiter deseruiret. Quod & fecit. clericatus officio in ea factus postea. Cum autem nocte quodam iuxta ecclesiam sancte dei genitricis marie in locis hospitaremur uiribus. mulieris cuiusdam uidue cemeie nomine filius adolescens. ex defuncto nuptio susceptus morti proximus a sancto mauro sanatus est. Qui sanatus dicebat mauro. Vere tu ille es. qui me tuis lacrimis & meritis a tribunali de quo iam tristem acceperam sententiam. quia iam incendiois deputatus eram locis. super his reuocasti. Die cene domice. antiodozorum uisum? Die pasche ue hora. vi. uenit ad monasterium sancti romani monachi. qui per reuelationem gallias petens. cenobium construxerat in pago antiodozensi. in loco qui fors rogi dicitur. officio solenniter eo die adimpleto dixit maurus ad romanum. Crastina die beatus benedictus migrabit ad dominum. Crastina igitur die transacta iam hora tertia beatus maurus in oratione raptus in spiritu uidit illam uiam pallis strataz & horuscam lampadis? per quam beatus benedictus celum ascendebat. quam uiderit cum eo duo congregacionis nostre fratres ex quibus unus in nostro morabatur cenobio. alter longius positus uidit. Secunda feria pasche a romano discessimus.

LXVIII. De institutione sanctorum fausti & mauri sub beato benedicto. Actor.

Hic sancto uiro benedicto prefatus maurus oblatum est ut legitur duodenis. mansuetus cum eo. xx. annis et comoratus est in monasterio quod ipse edificauit. xl. annis & diebus. xxxvij. Qui simul sunt anni. lxxij. dies. xxxvij. Huic uita scripta primo faustus monachus beato benedicto a pentibus septenis traditus. in cenobio quod idem factus edificauit in cassino. Cuius fausti propositum beatus benedictus sepe exprobat in iugendo ei impossibilia & importabilia. Hic faustus post mortem sancti mauri reuersus ad suum monasterium. compulsum est ab omnibus fratribus cassinensis cenobii. & precipue ab abbate sancto theodoro. qui tertius post factum valentinianum plixiori tempe lateranensi rexit cenobium. ut uita beati mauri scriberet. Quam postquam scripserat bonifacio pape ostendit. Qui eam approbavit & auctoritate sua confirmauit. Hic itaque maurus generis senatorij. patre enicio. matre ialia natus est. Frequenter eum uidimus in xl. aut faustus. nec cuculla nec tunica sed tunc modo sacco uti ciliario. & duabus tantum uicibus in ebdomada puillimum cibum sumere. qui mos in omni uita sancto benedicto fuit. Reliquo totius anni tempore sub monachali tunica semper asprimo a scapulis usque ad renes induebat troglo. eiusdem subtegimennis. in stratu super aggestum calcis & sabuli recumbens tantummodo excepto quadragesimali tempore usus semper cilicio. Tunc enim quantum poterat sollicitate satagebat. non iacendo sed potius stans vel cum nimium lassus erat sedendo dormire. Nemo unquam uidit illum de lectulo cum ceteris fratribus surge re sed semper uigilias peruenire procurabat. plerumque quinquagenos sepe centenos psalmos nonnumquam totum psalterium ante nocturnos consummas. exceptis dumtaxat horarum spatijs quibus cum lacrimis & gemitu orabat. Silentio uero ac lectoni assidue uacabat ut per hoc etiam ipsi sancto benedicto admirabi-

lis haberetur. Plerumque factus benedictus in conuentu fratrum supposito eius nomine tanquam de alio uir tutes eius narrabat. Hic beatus benedictus nigrum puerulum qui monachum foras traheret per uelutim ti fimbriam. uirga eundem monachum percutiendo ab eodem eiecit. quem beatus maurus uidit. cum pompeianus abbas eius uidere non posset. Hic ipse maurus super aquam cucurrit post puerum placidum tertullij patricij filium. Abente quadam uice beato benedicto ad quendam nobilem. ut uxorem eius & filium nuptio susceptum a demonio piter uexatos liberaret. maurus remanere uicem gerens propositum. Qui rediens ad horam refectonis. vi. cum fratribus de frugibus colligendis. inuenit ad portam monasterij claudum & mutum puerulum. quem sanauit matre impetrante ponens super caput infirmi stolam. qui am illo anno iuxta morem gratia sanctitatis indefinenter febat & signum crucis faciens dixit. In nomine sancte trinitatis. adiuue me meritis sanctissimi magistri nostri. Stefanus & incolumis super pedes tuos reclusus & loquere. & deinceps beatus benedictus cepit eum ueneracione habere. **LXIX. De theophilo uicedomino & cirographo quod dedit dyabolo**

Sigibertus ex mariali

Eo tempore factum est miraculum in theophilo. Hic theophilus fuit quidam in una ciuitate aliciozum sancte ecclesie uicedominus moribus & conuersatione precipuus. quiete & moderate ad ecclesiam prudentia optime regens. Qui affectualiter a populo & clero dilectus. mortuo eiusdem ciuitatis episcopo in episcopum est electus. Sed cum plurimum reniteretur. contentas se indignum tantum honoris officio. uel ad metropolitanum episcopum perductus. ab eo cum gaudio est susceptus. & ut uoluntati plebis assensum preberet comonitus. Videns autem eius nimiam in renitendo constantiam dimisit eum. & alium in loco eius ad episcopatum promouit officium. Porro ordinato episcopo cum ad propria remeasset ciuitatem. quidam de clero instigauerunt episcopum ut amoto illo alium ecclesie ordinaret uicedominum. Quo facto callidus hostis & inuidus imitans ei uicedonatus zelum. & ambitionis emulatorem. incantum eum seduxit uel etiam malificorum postulare auxiliu. Itaque cum ingenti desiderio ambitionis ureretur ad quendam accessit in ciuitate iudeu dyabolice artis operatorem nequissimum. qui iam in infidelitatis & perditionis foueam multos immererat ac genibus eius puoluit. ait. Quo te adiuua me. quonia episcopus me? me ad opprobrium adduxit. & hec & hec in me fecit. Respondit ille. Proxima nocte ueni ad me. & ducam te ad patrum meum. qui subueniet tibi quomodo uolueris. Quo facto. duxit eum ad circum ciuitatis. & ait. Quod cumque uideris. uel quicquam sonum audieris. ne terrearis. Signum quoque crucis nullo modo tibi imponas. Alio hoc ita spondente. subito ostendit ei albos clamidarios. cum multitudinem cadelaborum clamantes. & in medio principem sedentem. Erat enim dyabolus & ministri eius. Tenens autem iudeus manum theophili. duxit eum ad illud flagitiosum consilium. Et ait ei dyabolus. Ut quid nobis hunc hominem adduxisti. respondit ab episcopo suo per iudicatum & vestrum auxiliu postulante. Cui dyabolus. Quale adiutorium dabo homini seruienti deo suo. tamen si seruus me? esse cupit. ego illi subuenio ita ut plene facere possit quod prius & impare omnibus etiam episcopo. Audiens theophilus. spondit omnia se facturum que diceret. cepitque osculari pedes eius

& rogare cum. Qui ait ad iudeum. Abneget fili-
um marie. & ipam. quia odio michi sunt & firmiter
scripto se p omnia utruq; abnegare. & post hec
quecuq; uoluerit a me impetrabit. Tunc respon-
dit theophilus. Abnego xpm & matrem eius. fa-
ciensq; cyrographum. imposita cera signavit anu-
lo proprio. Et abscesserunt cum nimio pdicionis gau-
dio. In crastino aut epus diuina ut reor puiden-
tia motus. remoto vicedomino que turpiter pro-
mouerat. huc cum omni honore reuocauit. & du-
plo qd ate fuerat dnuo sublimauit. ita ut peccasse
se clamaret qd tam ydonea psonam alioz delatoni-
bus eiecisset. & illu inuicem pmouisset. Restitu-
tus itaq; theophilus cepit sup omnes eleuare se
omnibus sibi obediensibus cu metu & tremore.

**LXX De penitentia eiusde & cyrographi
restitutione p beatam virginem.**

Quoniam quum tempus in huiusmodi iactan-
tia moraretur. creator omnium & redemptor
qui non vult mortem peccatoris. recorda-
tus qualiter prius ille fideliter ecclesie sue ministra-
uerat. & qd pius in ministrando egenis extiterat. n
despexit creaturam suam. sed dedit ei penitentiam.
Nam in se reuersus sobrietate recepta. cepit affli-
gi in his que gesserat. & seipm acriter argue. Ve-
inquit michi misero. quo ibo. quem rogabo. cui
auxiliu implorabo. qui diuino meipm fraudauit ad-
miniculo. xpm & matrem eius negauit. & feci me
seruū dyaboli p cyrographu nephade cautionis.
Quis putas poterit illa abstrahere de manu vasta-
toris. Cūq; hec & alia sermocinaret. tandem inspi-
ratus diuinitus cū fletibus ait. Licet sciam xpm
dei filium quem infelix infideliter negauit de uirgine
maria natu. ibo tñ ad ipam et toto corde ipam solā
itēpellabo. donec misericordiam dñi p eū incessio-
nem obtineā. Tūc animatus fortiter cū omni hūili-
tatis deuotione. pcedit coram templo beate virgi-
nis. xl. dieb; & noctibus pstitens in orationibus et
ieiunijs. eam incessatē deprecādo. ut a maligno dra-
cone. & ab illa quā gesserat abnegatione p ipam eri-
peret. Quibus expletis. apparuit gloriosa uirgo me-
dia nocte dicens ei. Cōfiteri homo xpm que ego
pepi & tu abnegasti. misericors enim est. & susci-
piat lacrimas penitētie tue. Ideo enim ex me car-
nem sumere dignatus est. ut peccatores saluaret.
Tunc ille cū reuerentia sūmisso uultu. cū magno
ullulatu. prestatatus est dicens. Credo in deū pa-
trē. & adoro filiū dei ex patre ante secula. & i no-
uissimis diebus ex te sancta maria uirgine natum
p nobis peccatorib; pati dignatū. hoc cōfiteor.
hunc colo & amplector. Cū ego hac pccatoria cau-
tione offer me sancta uirgo filio tuo. Quod spon-
dens beata uirgo. cū dies illuxisset abscellit. Allo-
vero enixius triduo dominū postulāte cū lacrimis
rursū illa nebula clarifica appuit ei hilari uultu
& letis oculis dicens. Homo dei ecce ad petitiōez
meā suscepit deus lacrimas tuas. & pccibus anuit
si tamen usq; ad mortē pseueraueris in his qd filio
meo me teste pmisisti. Qui respondit. Etia domi-
na obseruabo & non pteribo sermones meos. Sz
ego peccator & impi; rogo phēnem fōtem beni-
gnitatis tue. qui in pfūdum ceni dimerfus sum.
ut recipe ualeā illā execrabilem abnegationis mee
cartulā ab illo qui me cepit dyabolo signatā. nam
hoc est quod sup modū titillat animā meā. Cum
in hac triduo postulatiōe pseuerasset. iterū eadez
uirgo maria in uisione ei apparuit et eadem cautō

nis cartulā habens in manu de cera sigillatam ex-
bibuit. atq; eius pectori dormienti superposuit.
Quā ille a sōno surgens inuenit. Et letus effect;
in crastinū cū esset dies dominica. pgens ad eccle-
siam in qua cū populo epus aderat. post lectōne
euāgelij pstrauit se pedibus epī ei qz omnē impie-
tatis sue historiā retexuit. post hoc etiā qualitē ad
fontem misericordie beatā uirginē cōfugiens. ei;
meritis & pccibus p penitētiā et lacrimas a deo
ueniā meruit. necnon qualiter cyrographū signa-
tū pessime scriptōnis receperit adiunxit. & obse-
crās ut coram omnib; legeret epō porrexit. Om-
nes itaq; clerici et mulieres cāta dei miseratiōe p-
moti. diuissime gratias deo retulerūt. ep; quoq;
gaudio rplet; clamabat ad populū. multis exhor-
tationibus eos puocās ad gratiaz actōne. et xpi
ac sancte matris sue uirginis glorificatiōnem. Inte-
rim aut theophilus solo iacebat pstratus. Quem
post oratiōnis laudem epus surgere iussit. & ei cā-
tulā illam nefādisimā in cōspectu omnīū cōbure-
re precepit. Quo facto. ingressus episcop; missa-
rum solennia pegit. Cūq; pcepisset theophilus
sacre cōmunionis misteriu. statim refulsit facies
eius sicut sol. Videntes aut omnes subitanēam
uiri trāsfiguratiōnem. magis glorificabāt deum qd
facit mirabilia solus. et beate marie diuissime lau-
des referēbāt. Beatus aut theophil; in locū illū
in quo beatā uiderat uisionem declinās tanq; fix;
pstitit in illo per triduu. post triduu uero omnib;
fratribus ualedicendo osculū tribuens. aimāq; su-
am sancte trinitati et beate marie liberatrici sue cō-
mendās. uitam hāc in eodem loco feliciter finiuit
ubi et corpus eius sepultū fuit. **LXXI.**

**De aduentu sancti mauri in andegauia et mona-
sterio quod edificauit. Sigiberus.**

Eo tempe claruit in gallia sanctus maurus
de quo paulo ante dictū est monach; san-
cti benedicti discipulus. **F**austus p;
qd aut beatus maurus uidit in spū beati benedicti
animā in celū cū gloria ascendere. tunc secūda fe-
ria pasche a roma discessimus ex eo loco aure-
lianis uenientes audiimus beatū bertricānū mi-
grasse ad dominū. Locus aut qui ab eo nobis p-
uifus fuerat rupiacus dicebatur. ipso nomine de-
formis et scabiosus. Cui bertricāno successit dō-
nulus epus. Decimo die postq; aurelianis fuim;
ingressi. iter arripientes tendimus andegauū. ve-
nimusq; v. die ad locum qui restis nūcupat. ubi
iam hardiardus cum cōiuge sua cētilia biduo nos
expectauerat. Hic habebat cōsobrinū nomine flo-
rum. familiarem et carissimū theoberto regi frā-
corum. Hic flor; uidēs beatū maur; hūillimo mo-
nachali habitu indutum. de equo cui isidebat sta-
tīm desiliit. ac terciō atēq; ei appiquaret toto cor-
pore in terram se psterrens. cum ab eo humilitē
et modeste eleuatus esset. omnes nos est osculat;
Ad quem maurus. Obseruatiō ordinis nostri. sū-
mam deposcit quietem et securitatem. Ibi pmuz
edificauit maurus domū oratiōnis non admodū
magnā. in nomine sancti marci. i qua et se sepe-
lini precepit sicut et sanctus benedict; i oratio-
eiusdem sancti marci. quod dstructa ara appol-
limis ipse cōstruxerat sepultus est. Quidam cleri-
cus longiso nomine qui cementarie arti preerat.
de altissimis gradibus corruens sup deportatum
illic aceruū lapidum. toto corpore cōtritus est
et sanatus a mauro. Ex illo die flor; ita maurū

habuit in maxima veneracione. ut nunquam postea propius ad eum accedere auderet. Quidam postea ex oparijs mauro detrahere ceperunt. dicentes eum cupidum inanis glorie & magum. Ex quibus contra eos tres subito malignus spiritus iuasit ita ut unus ex illis nomine flodegiso animam extorqueret. reliqui se inuicem dentibus lacerabant. Quibus digitos versus manus factus maurus in os misit & spiritus malignos per ventrem eiecit. feda relinquens vestigia. Tercium vero resuscitavit a mortuis. cui precepit ut si uellet uiuere. in locum ipsum nunquam amplius intraret. Quod ideo iussit. ut plausus & fauorem populi vitaret. Theodebertus rex. venit illuc ad orationem. Post orationem inuentum fratrem regens. regali indutus purpura. humiliter se prosternit. & ut pro illo precarentur cum lacrimis postulauit & dedit eis fiscum regium qui boscus vocatur cum omnibus villis & redditibus ad eum pertinentibus. Altera die visitans fiscum regium sibi donatum beatus maurus palatium a. vij. annis sanauit. **LXXII.**

De multiplicacione fratrum & diminutione.

Secundo anno aduentus nostri nobiles aduenire ceperunt. & nostram habitacionem expectare. & filios suos offerre. xxvj. anno fundacionis ipsius cenobij factus est numerus fratrum c. xl. Quem neque minus neque augeri. precepit maurus. Lotharius rex andegauis ueniens. mandauit viro dei mauro se uelle ire ad monasterium. Qui ueniens. dedit ei fiscum regium qui blazon appellatur. & villam que dicitur longus capus. Ex eo tempore. beatus maurus non facile de monasterio iam egredi uolebat. Secessitque in domum que illi fabricata erat iuxta ecclesiam beati martini cum duobus monachis qui ei seruirent primo & aniano. substituens prius bertulfum abbatem sibi successurum. Et cum ibi duos & dimidium annos fecisset in oratione uidit dyabolum sibi minantem stragem se facturum maximam de monachis suis. Quem postea confortauit angelus domini. Maurus postea confortauit fratres predicans eis de morte sua & illorum imminente. Factusque est ut infra. v. menses. xxvj. monachi more rentur. nec de tanto grege remaneret nisi. xxiiij. Inter quos mortui sunt archonius & constantianus & nobiscum uenerunt. Nec multum post mortuum est sanctus maurus dolore lateris. xli. anno aduentus sui ad illum locum. xvij. kl. february ante altare beati martini super ciliolum stratus sui recubans.

LXXIII. De miraculo benedicti iunioris & ceteris quibusdam incidentibus illius temporis.

Sigibertus.

Eo tempore in capania ytalie benedictum iuniorum factitatem clarum rex totilia pro christo persequens. cum eum cum cella sua comburere uoluisset nec ualisset. in clibanum ardentem eum proiecit. Qui inde die altero illesus cum illesis uestibus etiam exiit. Hildebertus rex francorum cum patre theodeberto in fratrem lotharium insurgit. sed matre eorum satis agente lotilde apud deum. ne inter fratres fieret ciuile bellum horridum in tempestate coerciti. cum super lotharium ne signum quidem apparuerit horrois huiusmodi reddunt se fraterne paci. Anno iustiniani. xliij. in diuersis galliarum locis diuersa signa uisa sunt. Cometes appuit die facta pasche. celum ardere uisum est. uerus sanguis ex nube defluxit in uentibus hominum. domus cuiusdam ab intus sanguine respersa apparuit. & secute varie clades & male ualitudines cum pustulis

& uescis populos afflixerunt. Anno sequenti constantinopoli morte magna insurgente. statuta est solennitas purificationis beate marie. que grece yppapadi. obuiatio dicitur. eo quod die illo obuiauerit symeon oblato in templum domino. & ita mortalitas illa cessauit. Lotharius & hildebertus fratres obsessi in hispanijs cesaraugusta. ciuibus deum adorantibus. & circumlata uincientij martiris tunica accepta ab eis pro munere ipsius martiris stola. re deunt acquisita hispanie parte maxima.

LXXIII. De arthuro rege britannie.

Aquod ad hoc tempus. historia britonum perducit narrationem suam de rege arthuro. Refert enim eum post celeberrimam illam curiam in urbe legionum habitam. in qua omnes reges insularum occidentalium & duces galliarum fuerunt. maximum duxisse exercitum in fines burgundie. aduersus lucium principem hispaniarum sub leone imperatore republice procuratorem. & in eundo quendam imensum gigantem singulari pugna deuicisse. Deinde utrumque perit legiones in pago lingonesi. ad preliandum conuenisse. & post innumeram cedem uersusque exercitus tandem britonibus uictoriam puenisse. Postea narrat quod arthurus iuga alpium transcendit. & romam inuadere uoluerit. Sed interim audies medeorum nepotem suum in diadema britannie per tyrannidem arripuisse. britanniam remeauerit. atque in ultimo prelio quod cum eo habuit. post necesse fere omnium ducum ipse letaliter vulneratus fuit. & in insula quadam ad sanandum deportatus. relicto regni successore cognato suo constantino. Ipse uero arthurus iuxta memini uarietatum dubium habet exitum. quia utrum uat an mortuus fuerit nemini certum existimat esse.

LXXV. De uigilio papa & eius afflictione per antonio patriarcha. Hilimandus.

Eo tempore uigilius papa quia huiusmodi promissionem suam noluit atheniis hereticis reuocare. constantinopolim ignominiose mittitur. Theodoza namque iustiniani uxor mandauit ei ut se cum dum promissionem suam reuocaret atheniis. qui noluit. Quo audito illa misit romam atheniis scribas ut adducerent eum per viam. Qui cum in nauis esset impositus. & nauis mota esset. populorum romanorum iactat post eum lapides. fustes & cacabos dicentes. Male fecisti romanis. male inuenies ubi uadis. fames tecum. mortalitas tecum. Ingressus est constantinopolim uigilia domini nostri ihesu christi. Per biennium fuerunt intentiones de antonio patriarcha. cui uigilius nullatenus consensit dicentes. ut uideo non me fecerunt. uenire ad se iustinianus & theodora sed dioclecianus & litoria. facite quod uultis digni factis recipio. Tunc quidam dedit ei alapa dicentes. Nescis quibus loqueris homicida. qui siluenium papam occidisti. & filium mulieris uidue ad calces et fustibus. Tunc fugit uigilius in basilicam sancte eufemie. & tenuit columnam altaris. A qua abstractus eiectus est foras ecclesiam. & missus est funis in collo eius. & tractus est per totam ciuitatem usque ad uesperam. Tunc missus est in custodia. ubi dabatur ei modice panis & aqua. Clerus autem romanus qui cum eo erat missus est in exilium ad diuersa metalla incidenda. Tunc gothi fecerunt sibi regem uadua. qui totilia nuncupatus est. Qui descendens obsedit romam. & facta est tanta fames in ciuitate. ut et natos suos uellent comedere. Intrauit totilia romam a porta sancti pauli in die. xliij. et tota nocte fecit buccina clangi. ut totus populus

fugeret. uel p ecclesias se celaret. ne interficeret.
Habitauit cum romanis aliquodiu pater cum filiis
mansuetus ut creditur facti benedicti moitis.

**LXXVI De passione facti herculani paru
sini episcopi. Sigibertus.**

Anno iustimiani. xvij. herculanus pusinus
epus. a totilia rege secto capite martiri-
zatur. Gregorius in dyalogo. iij. libro
Nuper floridus venerabilis vite ep? narrauit me-
morabile valde miraculu dicens. Vir sanctissimus
herculanus nutritor meus pusine ciuitatis epus
fuit ex conuersione moasterij ad sacerdotalis ordi-
nis gratia deductus. Totilie aut pidi regis tem-
poribus. eadem urbem anis. vij. continuis gotho-
rum exercitus obsedit. ex qua multi ciuiu fugerant
qui famis piculu ferre non poterant. Anno uero
vij. necdu finito. obsessam urbem gothoz exerci-
tus intrauit. Tunc comes qui eidem exercitui pe-
rat. ad regē totiliam nuncios misit. exquirens quid
de ep? uel populo fieri iuberet. Cui ille pcepit di-
cens. Ep? pus a vertice usq; ad calcaneu corrigi
am tolle & tunc caput eius amputa. Omne uero
populu qui illic iuentus est. gladio extingue. Tunc
idem comes venerabilem viz herculanum episco-
pum sup urbis muru deductu capite truncauit
eiusq; cutem iam mortui a vertice usq; ad calcane-
um incidit. ut eius corpi corrigia sublata uideret-
ur. Moxq; corpus eius extra muru piccit. Tunc
quida humanitatis pietate copulsi. abscisum caput
ceruici apponentes. cum vno puulo infante qui il-
lic extinctus inuentus est. iuxta maury corp? ei?
sepulture tradi derunt. Cūq; post eandem cedē die
xl. rex totilia iussisset. ut ciues urbis illi? qui quo-
libet disp? essent. ad eandem sine ali qua trepidat-
tōne remearent. hi qui pus famem fugerant. uiuē-
di licentia accepta sunt reuersi. Sed cuius uite eo-
rum epus fuerat memores. ubi sepultu esset corp?
eius quiescerit. ut hoc iuxta honorem debitū in ec-
clesia beati petri apli humaret. Cūq; itū esset ad
sepulcrū. effossa terra inuenerūt corpus pueri. pi-
ter humati. utpote iam diei. xl. tate corruptum.
& vermibus plenu. corp? uero ep? ac si die eodez
esset sepultum. Et quod est adhuc magna admira-
tōne ueneradum. quia ita caput unitu cū corp?e
fuerat. ac si nequa? esset abscisu. sic uidelicet ut ni-
la uestigia sectōnis apperet. Cūq; h? & in terga
exquiretes si qd signū uel de alia monstrari incisi-
one potuissent. ita sanū atq; intemeratū omne cor-
pus est inuentū. ac si nulla hoc incisio ferri tetigis-
set. **LXXVII De quibusda euentib? illi?
temporis. Sigibertus.**

Anno iustimiani. xvij. obiit factus remi-
zius remozū epus. Anno eiusdem xx. co-
serto plio inter chunimudum regem gepi-
daz. & aluinu regem longobardoz corruerūt.
utrinq; lx. milia eoz. Vbi aluinus chunimudu
pemit & ex testa capitis eius poculu sibi ad bibē-
dum fecit. filiaq; eius captiua uxorem sibi acce-
pit. Hunis uero terras gepidaz inuadentib? de-
structum est regnū gepidarū penitus. Anno eius-
dem. xxij. agericus uirdunensis epus claruit. An-
no sequenti arboris que dicitur sambucus flores
grana & fructus. in flozes grana & fruct? uitis
trāfformatur. Anno eiusdem. xxv. pelagus roma-
ne ecclesie. lvij. p?idet. Hic insilatus de morte ui-
gilij. pape. tenens facta euāgelia & crucem iure
iurādo publice satisfecit. Anno iustimiani. xxvij.

lotil dis regina moritur. hiems niue & glacie ita
exaspatur. ut volucres & fere indomite manu ca-
pi possent. Anno sequenti obiit factus medadus
nouiomēsi & tornacēsi ep?. In cuius transitu
celum aptū est & diuina ante eū micuerūt lumina
ria. spacio duarū horaz. Cuius corpus rex lotha-
rius trāfferri fecit ad urbem suessionēsem. pmie-
tens qd sup eum decentissimā basilicam edificaret
atq; inibi religiosoz uirorū conuentū statueret.
Quod opus ipse quidē cepit. sed filius ei? sigiber-
tus adimpleuit. **LXXVIII De miraculo
pueri iudei qui cum xpianis eucariſtiam pcepit.**

Eo tempe in oriente puer quida iudeorū
filius cuz a cceuis suis xpianoz filiis ad
hoc adductus fuisse. ut in ecclesia facte
matris domini nostri ihesu xpi corpus & sāguine
xpi pcepit. ppter hoc a patre suo picctus in for-
nacem ardentem. illelus inde a xpianis extract?
est. Ex mariali. Nam mater pueri cum audisset
qd filium comunē pater deliberasset exuere. cucur-
rit ad liberandum eū. Sed cum uidisset incendia ab
oze fornacis patulo huc illucq; respici. ornatur ca-
pitis ad terrā piccit. diffusaq; cesarie se miseram
clamicans. ciuitatem uocib? impleuit. Xpiani au-
tem cōcurrentes ad spectaculu. retractis ignib?
ab oze fornacis. inuenerūt puerū qñ sup plumas
mollissimas discubentē. Cūq; benedixissent domi-
nū. picctum huius sceleris actorē iudeum in for-
nacem. ita totū ignis absorbuic. ut vix de ossibus
eius puum quodāmodo relinqueretur indicium. In-
terrogātes autem infantulū xpiani. quale ei inter
ignes fuisse umbraculū. ait. Mulier que in basili-
ca illa ubi panem de mēsa accepi i cathedra sedē
puerulū in sinu gestat. hec me pallio suo ne ignis
q me uozaret opuit. Vnd indubitadum est. beatā
ei maria auxiliū appendo pbuisse. Agnita uero
infans fide catholica. in patrem & filiū & spūm sā-
ctum credidit. ac salutaribus aquis renatus vna
cum genitrice sua denuo in fide uixit. Multi quo-
q; iudeozum. hoc exemplo in urbe illa saluati sūt.
**Sigibertus. Anno iustimiani. xxx. radegūdis
regina. uxor quōdam lotharij regis. mutata ueste
claruit factitatis nobilitate. LXXIX De
sancta radegunde regina. Ex gestis eius.**

Hec natōne barbata fuit de regione tozi-
ga. patre rege berechario qua regione fra-
corum uictoria deuastata. exiit de pa-
tria. Tunc inter ipos quoz erat in pda regalis pu-
ella. fit cōtentō de captiua. Et nisi reddita fuisset
transacto certamine in se reges arma mouissent.
Que ueniēs in fortem lotharij regis in ueromāde
sem ducta. atheias uillam regiam nutrien di causa
custodibus est deputata. Quaz cū pparatis expē-
sis uictuariaci uoluisset rex p?ict? accipē. nocte
cum paucis elapsa est. Deinde suessionis cum di-
rexisset ut regnam erigeret. illa euitabat pompā
regalem ne seculo cresceret. Sed cui dabatur etiaz
humana gloria non mutatur. Nupsit ego terreno
principi. non tamē sepatur a celesti. Ac dum sibi
accessisset secularis dignitas. plus se iclmauit. uo-
luntas qd pmittēt dignitas. Timēsq; ne a deo deg-
dasset cum mudi gradu pficēt. se cum sua facul-
te elemosine dicauit. Nam cum sibi aliquid de tri-
butis accidēt. ex omnib? que uenisset ad eaz añ d-
dit decimas qd recepit. Deinde quod superat. mōa-
sterijs dispensabat. & quo ire pede non poterat
misso munere circūibat. Item nocturno tempore

cum reclīnaret cum pīncipe. rogans se p̄ hūana necessitate velle cōsurgere. & leuans egressa cubiculo. tandiu āre secretū oratōni incūbebat tacta to ciliō. vt solo calens spū iaceret gelu penetra ta. tota carne p̄morta. De qua regi dicebat. habe re se magis iugalem monachā q̄ reginam. vñd̄ & ip̄e iritat. q̄ p̄ bonis erat asperrim. S; illa tol lerabat modeste rixas illatas a viuge. Diebus ve ro q̄dragesime satis ē scire. qualiter rexit se in vestes regias singulariter penitens. Igitur appm quāte ieiunij tempe ad religiosā monachā nomine piam mittebat cui factō p̄posito illa dirigebat ve nerāter in lintheo sigillatū ciliū. Quod facta ī duens. ad corpus p̄ totam quadagesimā subē ve stem regiam dulci portabat in sarcina. Sin autē rex deesset. quis credat qualiter oratōni se diffun deret. qualiter se tanq̄ p̄sentis xp̄i pedibus alliga ret & quasi repleta deliciis sic longo ieiunio sati a ret in lacrimis. Cui despecto ventris edulio xp̄s erat tota refectō & tota fames erat ei ī xp̄o. Illud quoque pietate pagebat sollicita ut que p̄ oratoria vel loca venerabilia tota nocte p̄lucere. candelas suis manibus factas iugiter ministraret.

LXXX. Qualiter in carceratō p̄cib; et in ruculo liberavit uestemq; secularem mutauit.

Quod si quis p̄ culpa criminali. ut as solet a rege interfici deputat. sanctissima regina morietur cruciatu ne designat. re us moreret gladio. Qualiter cōcurabat p̄ dome sticos fideles seruientes & p̄ceres. quorū blandi mentis mulcebat aīn p̄ncipis. donec ex ip̄a ira r̄gis unde p̄cesserat. fors mortis idē curreret uox salutis. His igitur beatis actibus occupatā. in can tum p̄axit diuina clementia. ut etiā in palatō ad huc laica domino largiente declararetur p̄ eā mi racula. Deniq; in p̄mia uilla post p̄adiū dū per ambulauit p̄ ortū sanctissima. rei truci p̄ crimie suc curri sibi clamabat. vociferates de carcere. Ip̄a au tem quid esset interrogat. Mentuntur ministri q̄ medicorū turba querēt elimosinā. Credens hec il la. trāsmittebat quo indigebat inopia. Interea a iudice cōpellitur tacere. q̄ tenebant in cōpedib;. Cum vero nox supuenisset & solitū cursū faceret fractis vinculis soluti facte occurrūt de carcere. Quo cognito. reos se viderūt qui beate mentis sunt. dum qui rei fuerant de cathenis soluti sunt. Et quoniam frequenter aliqua occasione diuinitate p̄sperante. casus cedit ad salutem. ut hec reli giosus viueret. frater interficitur innocēter. De ferta igitur a rege. ueniens ad beatum medardū nouiomi supplicat instanter. ut ip̄am mutata ve ste dño cōsecraret. moxq; indumētuz nobile quo celeberrima die solebat pompa comitate regia p̄ cedere. exuta ponit in altari. ablati gēmis & orna mentis. mensam diuine glorie onerat uenerabilis cingulum auro ponderatuz. fractum dat inopijs paupum. **LXXXI.** De factō brendano sco to & bonis m̄ijs facti gregori. **Acto.**

Per idem tempus floruit in scocia sanctus brendanus. Qui scilicet magne abstinentie vir & in virtutibus clarus. triuz fere miliū monachorū pater fuit. Huius autē p̄grinatō nis historiā. p̄pter apocripha quedā deliramenta q̄ in ea uidentur cōtineri penitus ab ope isto reseca ui. **Sigibertus.** Eo quoq; tempe gregori; fili us gordiani senatoris rome adoleuit. qui. vij. mo nasterijs in sicilia fundatis &. vij. rome in domo

sua. ex p̄toze urbano factus monach;. sapientia & doctrina & sanctitate claruit. **Ex gestis eius.** Hic enim literarū studijs optime eruditus. etiā in adolescentia sua cogitabat quomō. posset deo fideliter in religione hūire. Sed dum cōuersionem differret. putās esse melius ut deo in seculari habi tu hūiret. cepit ei cura rerum seculariū succresce re. adeo ut iam in mundo non tantum specie sed etiam tenere & mente. Vnde defūctis pentibus libere suas erogās facultates. cūcta distribuens religione; itrauit. &. vij. abbacias de pp̄rio edifi cauit. Et qui ante vestiri serico solebat & gēmis. post in vili habitu mini strabat paup̄ tpe pauperi bus. In monasterio autē pp̄rio ad tātam p̄fectōne excreuit q̄ in ipso sue cōuersionis initio iam pos set in p̄fectoz numero deputari. Tanta etiam di strictōne corpus suū afflixit. ut infirmato stoma cho & tussi grauissima. mori quotidie se putaret. Cuius virtutum famam papa pelagius audiens abstractū de monasterio dyaconū ordinauit.

Sigibertus. Eo tempore terremotus terribil nimis. p̄. x. dies fact; est. Hildeberto rege mor tuo. monarchia regni frācorum cedit fratri ei; lo thario. **LXXXII.** De factō leonardo corbi ginacensi. **Ex gestis eius.**

Tempibus regis lotharij. factus leonard; in pago cenomānico heremiticā vitā; du cēs. sibi & sequacibus suis monasterium cōstruens. tāte humilitatis inter ipsos exiit. vt etiam p̄ois nomen refugēt. & cum esset p̄lat; omnib;. cūctis se viliorē & inferiorē habitu & meritis demonstraēt. Cuius fama cum se vñd̄q; diffundēt. tantus ad eum populus cōcurreret. ut cūctis ad supabūdanciam necessaria deferētibus. locus ille in triennio ad coquēdos panes. dibanū non habēt. Sed laudi eius inuidēs maligni. sug gesserūt lothario regi frācie. q̄ nisi sibi & sue gēti p̄sulēt. p̄ leonardū illum heremiticā qui multos s̄b; obtentu religionis colligebat. regnū frācie detri mentum non modicum iustinet. Quibus rex lo tharius nimis credēs. missis militibus expelli eū cum iniuria iussit. ut omnes audiētes hoc timerēt & nequa; tale quid ulterius attēptarent. Cū er go milites ad eum uenisset. & contra eum querē tes calūniā diutius allegarēt. tandē verbis eius compūcti. mirantes vitam eius tempore oportu no se futuros eius discipulos sponderūt & sic ad regē regressi. cūcta que uiderāt & audierant retulerunt. Vnde rex quoq; cōpunctus d̄ his. qui iniuriā viri dei cōcepit. deo gratias retulit. qui tā cōstantes sibi famulos eligebat. Et intantum san ctum leonardū dilexit q̄ ei cūcta liberaliter porri gens. & detractatores eius rebus & honoribus suis puans. vix tandē p̄cibus sancti viri eos sue restituit dignitati. Erat enim ēga miseris tāte compassionis affectus. q̄ & hoc a deo p̄cibus im petrauit. ut quicūq; in carcē vel cōpedibus tenē tur. mox inuocato eius nomine solueretur. Qua dam die dum diu in oratōne incūberet. serpens ma ximus a p̄te pedum sursum tēdens & sinum eius plustrans. non solum ei nocere non potuit. s; nec mentē eius ab oratōne turbare. Et facta oratōe dixit ei. Scio quidē q̄ ab initio tue creatōis homi nes quātum puales in quietas. & nunc in spe mise ricordie dei fac in me quidquid merui. si tibi deē potestas. Quo dicto. serpens p̄ capiciū in tunice eius exiēs. ad pedes ei; exanimis corruit & extūc

ibi nullus serpens apparuit. Perdurās itaq; usq; ad tempa facti germani pistensis epi. & facti donoli. qui innocenti epo cenomānensi successit. cū eos forte ab inuicem discordantes sedasset. in crastinū se faciendum & p̄dicti domnoli aduentū p̄dixit. Qui & ip̄e domnolus diuina reuelatō ne p̄monitus ē. ut iret ad factū leonardū. & ei? animam cōmenderet. Quo facto. idus octobris circa annū domini. d. lix. obiit & sub hilperico rege frācorum sepultus. duos cecos illuminauit. et etiā nunc quātī apud deum sit meriti. frequētia miraculorū ostendit. Huius leonardi. vita apud corbiginacū legitur. quia corpus eius ibi requiescit. Vnde & locus ip̄e p̄pter miraculorū multitudinē quoti die a populis frequentatur. **LXXXIII**

De lannomaro carnotensi & latronibus eius stupefactis. Ex gestis eius.

TEmpe quoq; p̄fati lotharij scilicet filij lodonei senioris. qui p̄mus in regibus eiusdem gentis a beato remigio remoz ep̄i scopo baptizatus est. intra galliam lugduncensem lānomarus carnotensū p̄tū ciuis. pentib? xp̄iaīs natus est. Qui cum in domo patris puerul? nutritur. gregem patris sui pascens bone spei agebat p̄incipia. quia que victui necessaria sibi sollicitudo patenter ministrabat. hec egenis & pegenis occurratibus impiebat. aut coeuis sibi opilonibus diuidebat. Euāgelij nondū nouerat. sed crucis mortificatōnem ferre gaudebat. usq; ad solis occasum frequenter ieiuniū extendēs. Deniq; pentes pueri cōuersionē admirātes. Litealib? studijs eum tradiderūt. & cuidā uenerabilis uite sacerdoti in opido carnotensi. domino militātī commiserūt. Qui susceptum puulū tenere fouebat. et pederentim ad literarū cognitōnem & sanctitatis normā cohortabatur. Ad tempus ergo celās animi p̄positum. dum adhuc in eadē urbe moraret. facē dotalem insulam est adeptus. Tandem in tempesta nocte omnibus alto sopore depp̄sis. baculum in manibus sūpsit. & cōcupitā ad heremū puolauit. Dum aut quadā nocte inter cetera silētia hīnos deuote meditātōnis deo redderet infestam latronum rabiem p̄sensit. Qui ut ad eius mortē puenirent. longos uie errores illi passi sunt. putabant enim eum aliquā pecuniā in deserto seruare diluculo aut factō. repēte se in cōspectu eius uident. quem tantope quesierāt. Et ad uisionem eius diuino timore correpti. ad pedes eius corruerunt clamātes. Parce nobis vir dei parce. reatum nostrum cognoscimus. & ideo ueniam petimus. Quibus ille ait. Etego dolos uestros non ignoābam filij. Misereatur uestri dominus. Redite in pace. & iam a rapinis manū cōtrahite. nam michi nulla pecunia est ī terris pecunia nostra uero christus est. Quibus uerbis eius edificati. ad p̄p̄ria uix p? triduum sunt reuersi. Et plurib? quod eis acciderat narrauerunt. **LXXXIII** De ceteris eius miraculis & trāsitu eiusdem.

Homo quidam e uicino filij suū claudum ei cū lacrimis curandū obtulit. Qui intra sacra missarū libamīa p̄sanitate pueri obsecratus solenni p̄ce pacta fragmento panis benedicti & patrem refecit. & filium a debilitate cuā uit. Casu accidit. ut ianitor clauem oratorij p̄dēt. Cūq; dei famulus a fratribus secedens orandi gratia oratorium peteret & clauem nō inuenisset. āce foras humi p̄strat? aliquātisp̄ orauit. Moxq;

ultra ianua est patefacta. Cum aut monachi de finibus facta machina supposuissent quod mes fuerat. ignis accensus paulatim vires capiens cū omnes alia curarent. subito & fruges & domum inuasit incendium. Quod ubi uir dei comperit. signum crucis faciens. ignis impetum orationibus supauit. Insecuta deinde nocte. inter sacras uigilias inuidia dyaboli eum inquietare tēptauit. & qui a celesti luce cecidit. lapidis lumen ter extinxit. sed militem xp̄i sibi preualere sensit. qui p̄ uerum lumen xp̄m lucerne radios repauit. Quada; etiā die ānosam quercū ad oratorij cōstruendū non apto loco positam ubi a fratribus dolari posset. uir dei in uirtute crucis quo uoluit transportauit. Vir nobilis ermoaldus in angustia cōstitutus misit ei xl. sol. obnixē petens & intercessionis eius meritis. spes ei salutis a deo p̄stare. Qui accipere recusās. tādē tamen latoze purgēte suscepit. Ingressusq; oratorij oratōnem fudit. ut oblato uiri acceptabilis fieret in cōspectu dei. & sup̄ altare pecuniā deposuit. grādiq; studio unūquēq; nūmum appendēs manu reuoluebat. et genu sepius flectens orabat. Tandem unum solidū quē in spiritu mundum & non ex rapina acquisitum agnouit. usib? suis retinuit. Reliquos aut genu lo tradidit. & ait. O hō pecunia ista iūq; ē et diuina nō p̄ mutare snaz. s; nec peccatorū remissionē īpetrare. nā uictime impiorū abominabiles sunt domino. Sic ille reuersus ad dominū suū adhuc euz uiuentem repit. Sed morbo inualecente ab hac luce est abstractus. Ep̄us autem carnotensis. malarus compta fama uiri dei. cupiebat eius colloquētiōis dulcedine recreari. Pro qua re accersit? ab eo cū & finem uite sue appropinquare sciēt. iam senior ad urbē p̄p̄auit. Vbi p̄ aliquot dies moratus egrotare cepit. & p̄fato ep̄o desolatoze religione & que p̄ barbaros post obitūz ueriusq; futura essent p̄dixit. & sic ī pace requieuit. xliij. kl. februarij. **LXXXV** De monasterio pictaui a facta radegunde cōstructo & eius p̄secutōne.

Ex gestis eius

Porro facte radegūdis sup̄dicte uirginis mens intenta ad xp̄m. pictaui inspirate & coopante gratia dei monasteriū sibi p̄ordinatōne p̄cellis regis lotharij cōstruxit. In quo gaudens ingressa est. ubi perfectōnis ornamēta acquirēt. & magnā agregatōne puellarū xp̄o nūq; mo uturo sponso agregaret. Quo electa abbatissa et iam cōstituta. tā se q̄ sua omnia ei? tradidit potestati ex p̄p̄io iure nichil sibi reseruās. ut cureret expedita post xp̄i uestigia. et tātum sibi p̄ augeret in celo quātum subtraxisset de sedo. S; inuidus bonorū humani generis inimicus. cui? uoluntatem etiam dum esset in seculo facere abhorruit eam persequi non cessauit. Sicut enim iā per inuencios cognouerat quod timebat. p̄cellus rex lotarius cum filio suo p̄cellentissimo sigiberto tronis aduenit. quasi deuotōnis causa. quo facili? pictaui accederet. ut suā reginā acciperet. Quo cognito. beata radegūdis sacramētales literas fecit sub cōtestatōne diuina. uiro apostolico domino germano parisiēsis ciuitatis ep̄o. qui tūc cum rege erat. quas per p̄culum suum agentē secretus direxit. cum exenjo uel eulogijs. At ubi eas re legit uir deo plenus. lacrimās p̄sternit se pedib? regis. ante sepulcrum sancti martini deprecans euz testatōe diuina. sicut ei literis fuerat iuratū

ut pictavis non accederet. Hinc rex amaritudine
 plenus intelligens hanc petitiōnem esse beate re-
 gine penitentia ductus malis cōsiliarijs istud im-
 putans seque indignum iudicās. q̄ talem habere re-
 gīnam diutius non meruisset. prosternit se & ille
 ante limina s̄cti martini pedibus aplīci viri. ro-
 gans ut sic p̄ ip̄o veniam peteret a beata radegū-
 de. ut ei indulgeret quod in ea p̄ malos cōsiliari-
 os peccauerat. Vnde ultō diuina de p̄senti eos uī-
 dicauit. Sicut enim arrius qui contra fidez catho-
 licam certans omnia intestina sua in secessuz d̄po-
 suit. ita & istis euenit qui contra beatā regīnam
 egerunt. Tunc rex tūmens dei iudiciū. quia regīa
 dei uolūtatem magis fecerat q̄ suam. dum cōmo-
 rata cum eo fuerat. rogat beatū virū illic ecleritē
 ire. Sic uir aplicas dominū germanū pictavis ue-
 niens. ingressus monasteriū in oratorium sancte
 marie dicatum. p̄sternit se ad s̄cte regīne pedes
 p̄ rege ueniam poscens. Illa uero gaudens se de
 faucibus seculi ereptam. benigne indulget. & se
 dei aptat seruitō. expedita iam sequi x̄pm quocū-
 q̄ iret. **LXXXVI. De mira eius abstinen-
 tia & humilitate.**

Qualem se gesserit p̄ singula quis ename-
 rē infinita. q̄ etiā in mensa sub fladone siligi-
 neum panem absconsū vel ordeaceū mā-
 ducabat occulte. sic ut nemo perciperet. Nam ex illo
 tempe quo beato medardo cōsecrante uelata est
 usq̄ ad infirmitatem nichil p̄ter legumen & ole-
 ra. non pomū piscem vel ouum vel aliud. esui ha-
 buit. Potū uero p̄ter aquā mulsam atq̄ piraturū
 non bibit. Tum uero more s̄cti germani iubet si
 bi molā secretissimā deferri. in qua tota quadra-
 gesima tātum laborauit. quātū quatriuana refe-
 ctō postulauit. p̄ter quotidianā mēsa qua refoue-
 bat matriculam duobus semp̄ dieb̄ quinta scilicet
 feria & sabbato. balneo pato ip̄a succincta saba-
 no. capita lauabat egenoz. defricās quidq̄ erat
 cruste. scabiei. tinee. nec prurulenta fastidies. inē-
 dum & vermes exerahēs purgās cutis putredies
 singillatim capita peetebar ip̄aq̄ lauerat. Vlcerā
 uero cicatricē q̄ cutis laxa detexerat. aut unguet
 exaspauerāt. euāgelico more oleo supfuso mulce-
 bat morbi cōtagiū. Egre dientibus exinde si cui in-
 ueterata esse indumenta cōspiceret. tollēs rafa no-
 ua reddebat. ante p̄anosos faciebat uenire cultos
 ad p̄adium. Quib̄ cōgregatis. ministerio pato
 ip̄a aquā siue mappā singulis porrigebat. & inualū
 dis ip̄a p̄ter & os & manus tergebāt. hinc trib̄
 ferculis illatis. factis delicijs. stans ate pranden-
 tes icūna p̄sens cōiuijs. ip̄a incidēbat panē. carnē
 uel quidq̄ apponeret. lāgudis autē & cecis nō ces-
 sabat ip̄a cibos cum cocleari porrigere. Mulieres
 varijs lepre pfusas maculis cōprehēdens. in āple-
 xu osculabatur. in deo eas toto diligens aīo. De-
 inde posita mensa ferens aquā calidā. facies laua-
 bat. manus ungens. & vlcerā. & rursus admini-
 strabat. Ip̄a pascens singulis recedētib̄ p̄bebat
 auri uel uelamenti solatiū. uix vna teste munifi-
 ca. Que etiā p̄stāte domio diuerso fultie miācu-
 lo. Deniq̄ si quis pustule desparet de uulnere.
 offerēbat ministra s̄cte folium pampini. mētēs
 op̄ hoc sibi esse. Sicq̄ obtento uix signaclo. por-
 tabat ad despatū uulneriq̄ suppositū mox occur-
 rebat remedium. **LXXXVII. Itē d̄ eodē**

Ret̄ doicū die fuit sacratissime omib̄ die
 bus icūniū lenticule uel oleris. p̄pe icū-

na refectō. non piscem. nec pomū uel ouū habens
 edulio. panis uero deliciaz siligineus fuit. aut or-
 deacez. quem absconsū sub fladone sumebat. ne
 quis perciperet. Hec etiā fuit eius potō aqua mulla
 piraturū. sed modice libata ac sitibūda potatō. Pri-
 ma quadragesima qua se rediit in cellula donec
 fuisset transacta. panis non sūpsit cibaria nisi die
 dominico. sed tātum herbas aut olera de maluis
 sine olei gutta. sine sale cōposita. uerū. aque toto
 icūnio nec duo sextaria sumens. tātā siti labora-
 bat ut faucibus desiccatis uix psalmū diceret ari-
 da. Ciliciū autē habens ad corp̄ p̄ lintheo. ac in-
 giter cursū decātās p̄gebat uigilias. an se habēs
 cimerem stratū supiecto cilicio. hoc utebatur pro
 lectulo. non illū aliquādo mollis pluma fulciuit.
 neq̄ lintheaminis nitor instruxit. Manicā q̄ brachi-
 um idueret n̄ habebat. nisi de caliga sua sibi duas
 faceret maīcas. sed ita se tractabat. ut hec nec ab-
 batilla sentiret. Adhuc monachab̄ omnib̄ sopo-
 rātib̄ calciamenta tergens & ungens. retrāns-
 mittebat p̄ singulas. Alijs quadragesimis aliquid
 relaxās. quinta feria sumebat. deinde dominica. nā
 & reliquo tempore p̄ter dies paschales ac sūme
 festiuitatis. donec infirmitas p̄miserit. in cimerē et ci-
 licō semper uitā duxit austerā. p̄ se leuās ut psal-
 leret q̄ cōgregatō surrexisset. nā de officijs mōa-
 sterialibus nichil sibi placuit. nisi p̄ma seruiret.
 & ip̄a se castigabat si bonum fecisset post alterā.
 Ergo suis uicibus scopans monasterij plateas uel
 āgulos. quidquid erat sedū purgās. sarcinas q̄s
 alij horrebāt uiderē. non abhorrebat euehē. Secre-
 tum etiā opus purgare non tardās. sed scopās fe-
 rebat stercois fetores. Credebat se minorem sibi
 si se non nobilitaret sicutij uilitate. Ligna suppor-
 tās brachijs. focus flatib̄ & forcipib̄ admouēs
 Cadens nec lesa se retrahēbat extra suā hebdoma-
 dam infirmātib̄. hūiēs. ip̄a cibos decoquēs. egro-
 tis facies abluens. Ip̄a calidum porrigens uita-
 bat quos fouebat. icūna rediens ad cellam.

**LXXXVIII. De laboribus eius & afflictio-
 ne carnis**

Illud quoq̄ quis explicet. quāto feruorē
 excita ad coquinā cursitabat. suam facies
 septimanā. Deniq̄ nulla monachaz nisi
 ip̄a de posticio quantū ligni opus erat sola fere-
 bat in sarcina. aquā de puteo trahēbat. & dispen-
 sabat p̄ uascula. olus purgans legumen lauās. fo-
 cum flatu uiuificans. & ut decoqueret escas sata-
 gebat estuans. uasa de foco ip̄a lauans. discos la-
 uans & inferēs. Hinc cōsumatis cōiuijs. ip̄a uas-
 cula diluens. purgans nitide coquinam. quidquid
 erat lutulentum ferebat foras ad locū designatū.
 Inde p̄ egrotantes ferens necessaria ibat non tepī-
 da. & p̄usq̄ exciperet arelatensem regulā. hebdo-
 mada transacta sufficienter faciebat. ad omnes hu-
 manitate sanctissima. pedes lauans & osculans.
 & adhuc omnib̄ p̄strata deprecabat ueniaz pro-
 cōmissa negligētia. Itaq̄ post tot labores quas si-
 bi penas intulerit. ip̄a uox que refert phozesāt.
 Quadam uice sibi trāslatos circulos ferreos die-
 bus quadragesime collo uel brachijs innexuit. &
 tres catenas inferens circa suum corpus dū allī-
 gasset cōstrictē. inclusit durum ferrum caro tene-
 ra successens. & transacto icūnio cum uoluisset
 sub cute clausas catenas extrahere. nec ualeret.
 caro per dorsum atq̄ pectus super ferrum cathe-
 natum est incisa per circulum. ut & sāguis fufus

ad extremum exinaniret corpusculum. Inde iussit vice altera fieri laminam de auricalco in signo xpi. Quam accensam in cellula locis duobus cor poris altius sibi impressit. tota carne docta. Sic spiritu flamate. membra faciebat adere. Aliquid ad huc grauius in seipsa corrix excogitans. vna qua dragestimaz sup austeru ieiuniu & sicis tozzi diuz cruciatum. adhuc lena cilicij tenera membra seris aspis dissipante. iubet portari manile plenu arde tibus carbonibus. Hinc discedenub? reliqs. tre pidantibus membris animus armatur ad pena. tra ctans quia non essent psecutionis tempa. ut fieret martir. Inter hec ut refrigeraret ta feruentē ani mum. incedere deliberabat corpus. Apponit era candentia. stridunt cremantia membra. consumit cu tis intima. Quo attingit ardoz sit fossa. tacens teti git foramina. sed coputrescens sanguis manifesta bat quod vox non pdebat in pena. Sic femina p xpi pulchredine. tot amara libeter excepit. Hinc ac ctum est. vt quod ipa abdiderit. hoc miracula no tacerent. **LXXXIX De moribus eius de laude dignis**

Intatum de corde vel ore illius laus dei non discedebat. vt cum quadā vice uidi set posticiaria monasterij trāseuntes no mine eodegudem. vbi eā uoluit appellare p eius nomine alleluia clamabat. hec millies fecit. Nūq̄ mendaciū. nūq̄ maledictū. conera qualēcūqz pso nam ab eius ore pcessit. & non solum non detra xit cuiq̄ sed neqz detrahentem audiuit patienter. Pro psequētibz se semper orauit & orare docu it. Nunq̄ imposuit alicui. quod ipsa p̄us non fe cit. Vnde cūqz seruus dei uenisset solite pquire bat qualiter domio seruiret. siquid vero noui ab eo agnouisset quod ipa non faceret cōtinuo cum omni alacritate sibi p̄us imposuit & post congre gatōnem tam verbo docuit q̄ exemplo ostendit. Cum uero ate eam psalmus cessaret. lectō nunq̄ discessit. Dum nocte quasi vel vnus hore spacio uideretur somnū capere. semp tamen lectō lege batur. & que legebat in se somni marcorum senti ens. putabat eam iam paululum requiescē. Vbi vero a lectōne cessasset mens intenta ad xpm. tā q̄ si diceret. ego dormio & cor meum uigilat aie bat. Quare taces lege ne cesses. **XC De mi raculis eius in uita sua ostensis.**

Aliis quedā dum inimici inuasiōne graui ter laboraret. & vix ad factam potuisset rebellem hostem adducere impat aduersa rio ut se suo cum timore pauimento psterneret. Mox ad beate sermonem in terrā se deiiciens. qui timebatur extimuit. Cui facta plena fide cum cal casset in ceruice. fluxu ventris egressus est. Et in reb? mimis magē gloria creatoris. ergo casu dū globus que facta filauerat penderet d cameā. ue niens sorex ut tāgeret anteq̄ filum incideret in or tuus pependit in mox. Rogauit beatissima d lo co suo euelli arborem ualidā lauri. & ad suam cel lulā p iocūditate trāfferri. Quo facto transplan tata nō adherente radice sit tota folijs arida Cui abbatissa ioculariter imputat q̄ nisi exoraret ut a hoz terre adhereret et se a cibo suspenderet. Qd non inanite dictū est. Nā facta intercedente foli is ramis & radice laurus siccata reuirit. Cuz au tem beatissima femina reclusa esset in cellula. aud iuit fletū d monacha & signi tactu veniētē q̄s ess; interrogat. Que mortuaz sorozē nūciauit ifantu

lam. & frigidā aquā q̄ lauaretur patā iā esse calidā. Conuolens facta tunc impat. ut cadauer ipi? su am deferret ad cellulā. Quo sibi deportato excipi ens manu ppria. & clausa post se ianua. iubet lon ge omnes discedē ne quis fetiret quid agēt. Sed quod occulte gessit. celari diu non potuit. Interea dum defuncte exequie parentur. fere p hozas vij mortue tractat corpusculū. sed xpo uidente fidē cui negare non potuit. reddita p̄sus salute. sur git hec ab oratōne illa resurgit de funere. Ad pe titōnem eiusdem. trāsmisit ei impator legatarios cum euāgelij auro & gemis ornatis. & lignum facte crucis. At vbi lignum in quo salus mudi pe pederat pictauis adueit. illa ad honozē loci & sa lutem populi in monasterio suo dimisit. ubi vir tute dei coopante potētia. cecoz oculi lumen reci piunt aures surde patefiūt. muti loquūt. claudi ābulant. demones effugantur. Cūqz misisset be ata legatos ad impatorem cum simplici vestimen to gratias agere. cepit mare fluctibus agi. & na uis eozū. xl diebus & noctib? piculo subiacuit i medio mari. Iamqz de uita despatentes. clamabant dicentes. Domina radegūdis subueni seruis tuis dum tibi obedimus. submersi ne peamus. Ad haf voces i medio mari aduenit colūba. que ter nauē circūiens fluctuātem i nomine facte trinitatis se cus eos pprius cum volaret. seru? beate regine no mine banfaius extendit manum. & de cauda ei? tres tulit penas. quas mari intingens tempestatē cōpescuit. Et ad inuocatōnem nominis beate. co lumba que appuit. eius famulos de mortis ianua vite reddidit. & facta est tranquillitas magna in me dio mari. **XCI De miraculis eius p? obitu**

Ommemoret & illud nobile factū. Per sōnium tribun? fisci cognomento dimole mus. die quo factissima migravit de secu lo. dum suffocatōnis languore totus deficēt. vi debatur ei q̄ facta i vicum ei? dignabiliter acces sisset. pcurrit salutat interrogat quid beata reqre ret. Tunc ipa dixit. q̄ ad eum illic uidentium pue nerit. Et quia uotum plebis erat. ut beati marti ni oratorium cōderent. apprehendit tribunū mā? beatissima dicēs. Hoc loco sint cōfessoris venerā de reliquie. Hic edificate templum quod sibi du cāt dignissimū. O quale misteriu dei fundamētuz & pauimentū reptum est. quo basilica facta est. Adhuc in ipso sopore manū trahens p fauces ei? & gulā diu delimens. insup & hec dicens. veni ve tibi melior a deo sanitas cōferatur. videbatur sic rogare. Per meaz uitā volo. ut relaxes illos quos habes in carcere. Euigilās tribunus. refert quod uiderat cōiugi dicens. Vere credo. q̄ hac hora ex ijt sancta de seculo. Dirigit ad ciuitatē. ut p hec vera cognoscēt. Transmittit ad carcerē quo. vij reos ibi retentos admonitus relaxaret. Redeunte misso. refert ea hora iustam migrasse d seculo. Et triplici misterio. carcē vacuato. tribuno sanitati reddidit. edificato templo. facte pbatur oraculū Vmoberga vna ei? fuit famula. que ausu temera rio in cathedra beate regine post eius discessuz se de p̄sumpsit. Quo facto. iudicio dei p̄cussa ita ar debat. vt uiderēt omnes fumum d ea in altum p cedē. Et illa coram omni populo confitens se p clamare peccasse. & p̄pterea ardet. quia in beate sede confederat. Tribus ego diebus & noctibus in cēdium passa. vociferās clamabat. Domina ra degūdis peccauī. male egi indulge michi. frigera

michi mēbra duro cruciatu exusta. i tāta pena ip-
sam omnis popul? videns. p ea p̄cabaē. Sic bea-
tissima ad p̄ces omniū benigne indulget. ignē fer-
ventez cōpescuit. illa sospes domū redijt. Hui? s̄a-
cte regine trāstus. colē idib? augusti **XCV.**

De miraculo imaginis a iudeo trāstixē & de quibusdam alijs. Sigibertus.

Hoc tempe iudeus quidam imagine m sal-
uatoris de ecclesia furtim deponens eam
telo trāstixit. & eam clam ad domū suā d̄-
ferens. cum eā vellet flāmis exurere. se sanguine
imaginis cruciatū videns. p̄ stupore eā abscondit
Quā xp̄iani requirentes. & p̄ vestigia sanguinis
inuenientes. eā sanguinolentā receperūt. Iudeum
vero lapidauerūt. Miserabilis in ytalīa pestilētia
mortalitatis fuit. In gallia mons sup rodanū flu-
uīū multis dieb? dans mugitū. tādem & ab alio
monte sibi vicinō discissus. cū ecclesijs & domib?
& hominibus & bestijs in rodanū p̄cipitat? ē. Lo-
tharius rex chr̄anū filiū suū diu contra se rebellan-
tem. & multa mala in regno suo facientem. in bri-
tānia p̄secutus. ei eiusq; auxiliario duci britonū
chonobro bello occurrit. & chonobrū quidem pe-
mit. chr̄anū vō captū. igni cū uxore & filiab? psu-
mi fecit. **Gregori? thuronēsis in gestis frācoz**
Post hec dum lothari? in cotilia silua venatōnez
exerceret. a febre valida corripit. & exinde cōpen-
diū uillaz que est palatiū regale adijt. vbi dū gra-
uiter vexaret. dicebat. Vach vach Quid putat
qualis est iste rex celestis. qui tam magnos reges
sic interfecisse dinoscitur. Et in hoc tedio. spirituz
exalauit. Obijt autē anno. li. regni sui. que. iij. filij
sui cū magno honore suessionis deferentes. in ba-
silia sancti medardi sepelierūt. **XCVII.**

De sancto maclouio & eius infantia. Sigibertus.

Eo quoq; tempe in scocia b̄edanus clari-
tate fortunatas insulas septēnali navi-
gatōne pquirens. multa miraculo digna
vidit. a quo machutes qui & maclouius regulari-
ter educatus. & ipius nauigatōnis socius. in bri-
tānia sanctitate & miraculis claruit. Qui a britā-
nis exacerbat. eis maledictis trāstuit ad galli-
as. & sub leuicio factonū ep̄o multo tempe virtu-
tibus claruit. Britānos p̄pter suā maledictōnem
varijs cladibus addictos. data rursū benedictō-
ne absoluit & sanauit. **Ex gestis eius.** Hic
pentibus generos in britānia quadrāgula ort? ē.
matre ut fertur iam decrepita. i. lxxj. ānorū que
soror erat haymonis patris facti sāsonis. & vni-
brasel patris facti maglorij. Hec ad monasteriū
in valle que caruāna dicitur sicū cui fact? abbas
p̄edanus p̄erat. in vigilia facti pasche ad vigilā-
dum & orādum venit. vbiq; ipa nocte eundē fili-
um suū edidit. Quem b̄edanus baptizās spūales
filiū spūaliter educādū deiceps accepit & in lite-
ris erudiuit. Qui licet etate tener. animo tamē for-
tis erat. & stabili ḡuitate fūdat? igneū quoq; vi-
gorem corpusculi in se validū fēuere testabaē. ita
ut dum eius discipuli p̄ nimio frigore striderēt
dentibus. ille iam spū ferueus. omnib? horis car-
lebat in corpe. ita ut simplo vestimento cōtēne?
cōtinue guttas sudoris emitteret. **XCVIII.**

De insula p̄pter eius cōseruatōnem miraculo

Itaq; moze pueroz ip̄e & se factam.
discipuli ad lit? maris prexerūt. ut labo-
rem discipline iocādi licentia releuaret.

Sed cum ceteri ante inundatōnem maris cōtinue
estuantis fugerent & ludum relinqueutes ad sco-
las redirent. puer factus dormiens sup fasces al-
ge remāsit in litore. Cūq; appinquaret mare mi-
nime eum tangens circūdedit nutuq; diuino quā-
tum circa eum crescebat. tantū locus litoris sup-
quez ille iacebat exaltabaē. Tandē puer p̄ horro-
re sonitus fluctuū maris euigilās. dū circūspiciēs
neminem videret. cōdiscipulos nominatim in cla-
mare cepit. Cui cum nemo responderet. ait secuz
Deus omnipotens. vbi nūc positus sū ego. ne d̄-
relinquas me sed adiūua & salua. Interea magi-
ster sollicitē querebat a discipulis. vbi esset alūn?
eius carissimus. Quibus respondentib? eum vna
cum illis ad litus isse. seq; illū dormientem in lito-
re vidisse. sed vtrū post ibi remāserit nescire. i-
ge mūt. & iam imminente vespe cū scolasticulis suis
ad litus maris prexit. Et ecce insula nūq; ante vi-
sa. in ip̄o mari appuit. Quā cum iter se miratū fu-
issent ceperūt circūquaq; p̄ litus & p̄ vndas ma-
ris intueri. si forte cadauer pueri cōtingeret vide-
ri. Quo facto. nocte iam instāte ad monasteriū
redierūt. & intrātes ecclesiam exequias pueri q̄u-
iaz mortui celebrarūt. Nec multo post pentes pu-
eri ad b̄edanū miserunt. ut filium eozū sibi sa-
num & incolumem redderet. qualem sibi eū cōmi-
serūt. Tunc factō b̄edano instanter ea nocte ui-
gilij & oratōnibus insistēt. astitit angel? domi-
ni. & ait. Noli timere serue dei. quia puer? de cu-
ius interitu angebaris. deus omnipotens inter un-
das illesū cōseruauit. Ecce enim p̄ ei? cōseruatio-
ne facta est ibi p̄petua insula vbi quiescēdo r̄mā-
ferat. Et ut hoc p̄mum diuine virtutis in eo d̄cla-
ratū miraculū p̄petuo testimonio cōmēdet. ma-
re quod quotidianis pus illic accessib? adesse vel
recessibus abesse solitū erat. nunc iussu dei taz sta-
bili p̄funditate eam insulā circūcinget. ut nūq; in-
de redat. nec quisq; absq; nauigio illuc puenire q̄-
at. **XCV.** **De psalterio eius qd̄ in mare mis-
sum ad ip̄m natauit.**

Tunc factus gratias agēs. mane cum fra-
tribus ad litus abiit. Ibiq; puerū in supi-
ori loco insule odas dño cōcimente pro-
spexit. gaudensq; eum salutauit. Qui omnes ad
b̄ndicendū dominū inuitās. addidit. Nunc saltem
vna die p̄mittē me p̄manē. vbi dei pietas saluati-
onis miraculo me dignata est illustrare. S; psalte-
riū meū ut mecū habeam efficitē. & si non est effi-
cacia quo ad me p̄ferat. in mari illud ponite. Tūc
magistro illud in manu tenēte. & in mare mittē-
te. factis alge sup quez ille dormiebat. accurrit. &
sup se psalterium excepit. & ad ripam sup quam
puer stabat aquis minime infectū sustulit. In cra-
stino autē nauiculā p̄ puero miserūt. & eū ad mo-
nasteriū adduxerūt. Tunc eius pentibus ait b̄e-
danus. Nunc filiū vestrum misericordia dei sanū
& incolumem sicut stomochati mādashis recipite
Quod audiēs puer. lacrimabilē ait. Magister sā-
cte et michi uenerād p̄ pentib? nōne cū euāgelij
legētur. audiui te dicentem. Nolite vobis vocare
patrem sup terram. Parentes itaq; penitētes de
legatōne dure directā. & veniā flagitantes euz
cum magistro dimitūt & ad sua redeunt.

XCVI. De igne quem in gremio tulit & ei?

Rat autē mos. ut un? pueroz i hebdoma-
da sua ferret lucēnā āte magistz aduētez

noctu basilicam. matutinalis officij causa. Aduer-
niente ergo septimana felicitis pueri. alij cōpes sui
instigante inuidia restinuerūt focū quo accēsa lu-
cerna ire debebat. cupiētes eū ob hoc a magistro
verba ppeti. Tūc puer quid ageret ābi gēs abijt
ad officinam vbi sicera fiebat. petens a cōfectore
sibi ignē pbei. Illo aut nolēte imo pigrāte lumē ac-
cendere. tandem ab anxiantē puero. impositi sūt
carbōnes in gremio illius. a quibus nil lesū est ve-
stimentum eius. reuersusq; ad magistrū. reperit
candelā iam ab angelo diuinitus illuminatā. Itaq;
omni vita sua virgo in seculū pmanens. monasti-
cum habitū induit. & celibem vitam duxit. Tan-
dem remotōrem locū sibi querere desiderās. quā-
dam siluam oceanī nomine imā cū magistro suo
& socijs nauigio adire disposuit. que paradisi deli-
ciaz similitudinem habere dicebat. Parata itaq;
naui cum omnib; necessarijs. xcv. circiter fratres
hac & illac nauigando vagātes cū insulā iueniē ne-
quirent. ad patriam redierūt. & multis ānis elap-
sis. factum machatē p sepe miraculis coruscantē
reges & nobiles illius pūcie ad epātus apices
vnanimiter elegerūt. **XCVII De secūda ei-
us nauigatōne & gigāte quem resuscitauit & ba-
ptizauit.**

Qui solenniter ordinatus sacrū officiū ali-
quādiu feliciter administrās. naualibus ite-
rum apparibus instructis ad p̄fatam insu-
lam in qua etiam celi eius angelos habitare fe-
rebat. cum sacro quondā magistro suo bēdano.
alijq; viris factis aggressus est nauigare. In qua
nauigatōne pluribus ānis pmeantes in āno. vij.
sepulcrū mire magnitudinis in quadā insula repper-
runt. mirātib; omnib; si hūana statura tantum
spaciū videret occupatum. Tunc beatū machu-
tem cui nichil apud deū impossibile fore credbat
factus bēdanus cū omnibus fratrib; deposce-
bat. ut corp; illud quod eūq; tumulatū oratōne
sua suscitaret. Quod ipse p̄mum expauit. indignū
se iudicās ad hoc impetrādum. Sed multis p̄cib;
magistri coactus ne inobediens ei videret. lacri-
mabiliter se in oratōne p̄strauit. Quā cum audiē-
tibus omnib; oclusiss; ecce toto tremefacto tumu-
lo p̄cere & icōpabilis stature homo p̄ijit. Inter-
rogatus quis & cuius cōditōnis fuerit. gigantes;
se nomine milduinū & ydolatrā fuisse respondit.
tormenta etiā que cū alijs p̄cib; in inferno susti-
nerat narrauit & quia meritis beati machutis i-
de ereptus sit. Confitēbat; quoq; xpm verū deuz
& filium dei esse. iudeosq; eius crucifixos celi
es eterno incendio plus alijs incredulis cruciari
se vidisse. Tūc quoq; deitatis ope se suscitātū in-
telligens. vitam querebat eternā. aqua scilicet &
spū renasci cernue efflagitās. Sanct; aut epus eū
in fide plenius instruxit. & sic eū baptizauit. His
pactis sciscitati sunt. ab eo. utrū insulaz quā que-
rebant nomine imā. ipse maris incolā noscēt. Qui
bus ille respondit. se imā insulam olim cū p mare
ābularet uidisse. omnibus insulis nitore & delici-
is pstantem. Inroitus aut inquit in ea null; mi-
chi apparuit. Credo inquit equidem me indignum
utpote gentilem. talia intrare nō meruisse menia
quoz decozem mirabatur celi palatia. Tūc factō
epo petente ab eo. vt p̄cuius ductor nauim eoz
in eam p̄tem dirigeret. ille rudentem qua nauis
anchora retinebat; manu cepit. & quali cedria p̄-
ceritate sublimis p̄fundū pelagi pedentem gra-

diendo sulcās post se nauim traherat. si forte eos
ad locū illum ducere posset. Sed ipetēte fretis fe-
uentibus. insanientibusq; vētis. oborta tempesta
te cōtraria. cū non ualerent illuc p̄gredi reuer-
si sunt ad insulam vbi gigantē ipm beat; machutes
suscitauerat. Vbi cū deo deuote seruēdo mora-
rentur cōtigit denuo ibi gigantem ex vita migra-
re. Cuius inopmū obitū epus & socij eius admī-
rantes. animā eius deo fideliter cōmendauerunt
& corpus terre cōmiserūt. **XCVIII De mis-
sa quā sup cetum in mari celebrauit.**

Quasi vero a spe inueniendi insulā quam q̄-
rebant in patriam redire diiudicat. Deni-
q; carinam a statōne sumouentes illuces-
cente sacratissima die pasche circūspiciētes. quasi
modicam insulā uiderūt. ad quā & applicuerunt.
Illic factus machutes suggerentibus fratrib; .
missaz solēnia belebzare cepit. Cūbz fratres psal-
lendo missā canerent. puentū est missali ordie ut
q; ad oratōnem dominicā tū subito tota illa que
videbat; quasi insula cōmota est. Erat autē belua
ex his que cete dicūtur abissi incola. tante enor-
mitatis & magnitudinis. vt credere pauloante
ab epō & socijs eius insula esse vel terre spacium
aliquod. Aduerterūt igiē supstantes viuum aīal
esse. & exterritis omnib; seq; iam mergendos. &
deglutendos clamātib; . vir dei fidens in domio
interritus p̄stitit. donec impleta missa fratrū ca-
uam cōfortare cepit. pponens eis ionā p̄phetaz tri-
duo in ventre ceti incolumē seruātū. diuinaq; ad
esse suffragia. vbi p̄sus defunt hūana. Tūc diffu-
gentibus cūctis ad nauim. factus vir in oratōne
se ibidem p̄strauit in uo cans deū. ut cetū illū cui
supstabat immobilem faceret. donec illa cōgregatō
fratrū illeca transeūdo euaderet. Qua oratōne cō-
pleta. belua virtute diuina quasi rupes vel mons
facta est immobilis. donec sanct; machutes libero
post omnes de nauī gressu descēderet. Sicq; lau-
dantes deum. p̄spero euzsu ad patriam redierūt
incolumes. **XCIX De quibusdā ei; miracis**

Quasi aut sanctus machutes in vigilia pa-
sche missaz celebraret. transibant ante fo-
res ecclesie uiri cadauer mortui portātes
quos illē usq; ad cōsumatōnez missē subsistē mā-
dauit. eaq; expleta oratōnem omnibus circūstan-
tibus inuixit. p̄ suscitātōne mortuū. Cūq; illo sil-
orāte mortuū surrexisset. latebat; se sicim feruidā
tolerare. haustūq; vini sibi p̄parari cepit obse-
ra re. Sed quia vinū nūq; p̄p̄ habebat. aspiciēs epi-
scop; vaseculū marmoreū. iussit sibi afferri. Sup-
quod epali benedictōne edita. mutauit illud in
vas vitreum. aquā vero introfusā verit in vinū
Sicq; vno die tria tam mirifica patrauit miracā
Mortuū reddidit viuū. marmor fecit vitrū. lim-
pbam falernū. Cum autē trāsiret p̄ b̄zitaniaz euā-
gelij semina ferens. inuenit quondā subulcū merē-
tem non modice. p̄ quadaz porca quā iactu lapī-
dis iteremerat. eo q; messes iportua voratrix se-
pissie irrūpebat. Cui icūbebāt. vij. suilli fec; nec
lac nec quicq; a māmillis solito haustu elicere ge-
stientes. Cūq; sciret p̄sul angozem subulci iram
doñi sui p̄ interfecta sue formidātis uiscerali pi-
etate cōpassus. posuit cuspidem baculi sui in au-
re serofe. & statū rediuiua effecta. p̄buit vber fo-
mentum lactis fetibus suis. Que res apud domi-
nū subulci adeo conualuit q; p̄ seipm pontificem
adiēs. seq; illi hūiliana & opē sue gratie efflagitās

eandem villā ei iure domini possidendā donauit
 Die autē quadā idem factus epus. cū aliquot mo-
 nachis suis in agrum causa putadi vineam iuit.
 & ut posset leuius ac pmpcius opari. capam in
 quodam loco vinee deposuit. pactoq; labore cuz
 veller capam reinduere. inuentū est in ea cuiusdā
 auicula ouū Quo cōpto vir dei cōdescensionis il-
 lius non expers. sine cuius puidencia nec vn? pas-
 ser pit sup terram. phibuit indumētū de loco am-
 moueri. donec suos auicula fetos pullos excludere-
 ret. Interim tamen nulla aeris itēpies vel pluuia
 ipm sacri psulis vestimentū inficere vel attamina-
 re vi diuina inhbita psūpsit uel temerauit

C. Adhuc de eodem

Ost mortem haliloeh ducis britānie q be-
 natuz maclouū qdiu uixit honorauit. sur-
 rexit impia generatō hominū illi? puin-
 cie contra factum dei inuidia & malignitate fer-
 uens. Accidit autē ut eius pastozem male fustibul
 & flagellis cōtusū sup licus maris sternerent. ar-
 cuatib; viminibus ne se illinc tollere posset vn-
 diq; artarent. ut ab accessu etiā maris stati eneca-
 retur & piret. Hoc audito. epus oratōnib; obti-
 nuit. ut mare exiens & iundans more solito. cca
 virum illū spaciū circūquaq; miliarij relinqueret
 inaccessū. ne estus sui feruore famulū ei? absume-
 ret vel necaret. Deinde ut citius potuit. locū ubi
 ille arcatus & irretitus iacebat adijt. eumq; san-
 ctitatis sue psentia effectū incolumē secum vege-
 tū & sanum reduxit. Deniq; emulos suos exēplo
 domini declinās. factonice urbis pagū puicie ac
 quitanie cuz cenobitis expectijt. Cui aliq; diu illic
 manenti. cōtulerūt sibi pagenses de reb; suis ml-
 ta donaria. Inter quos quidam rusticus cōtulit
 ei asellū. ligna de silua vsibus necessarijs allaturū
 Hunc asellū psul mācipio cōmēdauit. qui cū vna
 dierū ligna asello imponenda decideret. lup? ra-
 paci auditate eum inuadens occidit & absūpsit.
 Quod egre ferens famulus. lignoz ptem hume-
 ris imposuit. & psuli deportauit. narrās. que de
 asino acciderāt. Qui dixit ei. Dirigito me psuius
 in siluam. Quā ingress? epus. psib; facillime ob-
 tinuit psito sibi adesse lupū. quem iussit sterni mo-
 re iumentū struēq; lignoz ei supponi. & onustaz
 domū minari. Qui lupus postea extitit quasi car-
 nis domesticus. pgens semp cum famulis. & rez
 custodib; custodiā puigilem & instantem saga-
 cissimo rependens astu. Obijt autē. xvij. kl. decēb

**De morte iustimiani & impio iustini iu-
 nioris Hugo quinto libro.**

Interea iustinian? augustus dū a diuis
 mādati aurem cordis auertit. iusto dei
 iudicio amēciam incurrit. Vnde accersito
 iustino viro xpianissimo. curopalate eū cōstituit
 & ei totius curam impij delegauit. Quod cuz fe-
 cisset decessit impij sui ano. xxxviii. & mense. vij
 Iustim? itaq; iunior genere trax. ex curopalate fa-
 ctus impator. habuit uxorem noie sophiā. quam
 & coronauit augustam. Hui? tempib; narfes ro-
 manoz patricius cuius sup memim? cū ab incur-
 u diuersoz hostiū totam quietā reddidisset yta-
 liam. p magnis beneficijs magnā inuidiā ptulit a
 romanis. ita ut in vrbe regia iustimo mādarēt di-
 centes. quia melius erat romanis gothis serui re-
 q; grecis. ubi narfes eunuch? impat. & p sua li-
 bidine dominaē. Quibus smonibus cōmor? ipa-
 tor. longimū pfectum seruū narfeticis loco substi-

cut. Sed & augusta sophia hāc narfeti mandauit
 cōtumeliā. vt cōstantinopolim remearet. & cum
 puellis suis in geneteo femina; lanaz pensa diui-
 deret. Ad que verba narfes dicitē respōdisse. talē
 se ei telam ordituz. qdiu viueret nūq; deponeret
 Et neapolim secedens lōgobardis mandauit. vt
 pauprīma pānonie rura que incolebāt desererent
 & ad ytalie fertile solum possidendum cōfluerēt.
 Quod audiens alboim rex lōgobardoz hunis pā-
 nonia tradita. in ytaliam cōmeauit cū multitudine
 ne magna lōgobardoz. anno ab incarnatōne domi-
 ni quingētesimo. lxxvii. Deinde mediolanū igref-
 sus est. & intra breue spaciū tempis pene sibi to-
 tam pter romam & rauennā subiecit ytaliaz. An-
 teq; tamen alboim ytaliam inuaderet. ignee acies
 appuerūt i celo. hūano sāguine qui postea effus?
 est choruscātes. Sigibertus. Sūpsit autē iusti?
 impium āno domini. d. lxxvi. mūdi scilicet quarei
 mlesimo. d. xxix. & impauit ānis. xij. Hui? āno. j
 factus colūbanus psbiter veniens de scotia. cla-
 rus habetur in britānia. **CH. De factō co-
 lūbano abbate. Ex gestis eius**

Hic colūbanus ex hibernia insula inter pri-
 morzia fidei gentis illius nat? est. Cuius
 etiā mater cū iam cōceptu grauida tenēē
 subito p noctem sopore de pssa. vidit ex sinu suo
 rutilantē solē pcedere. & mūdo lumē iā magnum
 pberere. Cum autē iā vicesimū annū ageret. cuz. xij.
 comitibus nauē ingressus. xpo duce britānia; p-
 uenit. & inde ad galliam tendit. Agebat autē vt
 quacūq; ad loca pgrederet. uerbū euāgelicum p-
 nūciaret. Peruenit autē fama eius ad aures sigibe-
 ti regis. qui duobus scilicet austrasio; burgūdio
 nūq; pferat regnis. Data itaq; optōne regis suasit
 onibus obtempās. heremū vastā nomine vosagū
 petijt. ibiq; cū suis resedit. lx. iam āni trāsierant.
 quo non alias carpserat dapes. q; herbas salt? &
 arborū cortices. Cū abbas mōasterij cui ē salicis
 nomen p visum a deo cōmonit? ē. ut famulo suo
 colūbano in heremo deferret necessaria. Qui exp-
 factus cellerariū suū marculfū iussit omnia q; pos-
 set pare. & beato colūbano deferre. Oneratis igi-
 tur vehiculis. marculus iter arripuit. Sed cū vi-
 am ignozaret. cōsiliū fuit. vt si in hoc esset dei im-
 piū. pmittis equis impantis potentia viā apiret.
 Mira virtus ācedentes equi ignotū unguā cal-
 lem terūt. rectozq; itimere ante fores beati colum-
 bani pueniunt. Ille grates cōditozi rependit. qui
 sic famulis suis in deserto mensā pauit. Quadam
 die dū secessit ex cella. vasta heremi penetrās. rep-
 perit faxū imane cui? aboita pscrutās reppit urli
 habitaculū ipm; incus residentē. qui eius impe-
 rio abiit. nec vltra redire aus? est. Ibi ergo vir sā-
 ctus in rupe cōcaua in diebus festiuis ab alioruz
 societate se segregās tucabat. ut absq; curarū inq;
 etudine solus oratōni uacaret. nec aliud penitus
 uictū erat. q; agrestium herbarū exigua mensura
 ul pomoz heremi paruuloz que bullugas uocāt
 potus uero aqua. Eratq; i eius ministerio pueru-
 lus nomine domoalis. qui cum sub silenti uoce q;
 rereē q; in pmpctu aquā non haberet. sed hanc cuz
 magno labore per montis ardua deferret. colūba-
 nus pcepit ei paulisp; saxi terga sciscitari. At ille
 patri obediens. rupem cedere est aggressus. Tūc
 uir sanctus genibus puclut? deum pcabatur. ut
 necessitati sue oportuna tribueret. Moxq; latex p-
 ducta manare cepit fons pbēnis. qui usq; hodie

manat. Cuius iam multorum monachorum societate densaretur querens in eadem heremo potiore locum quo monasterium construeret. inuenit castrum olim fuisse munitissimum. nomine luxouium. ubi aque calide eximio cultu constructe habebant. & imaginum lapidearum densitas quas pagani coluerant. sed solum tunc ibi ferarum multitudo frequentabat. Ibi ergo residens. monasterium construere cepit. Ad cuius famam plebs undique concurrit. ita ut multitudo monachorum adunata. vix vnius cenobii collegio valeretur consistere. **CHII. De miraculis**

Quoniam aliquando fratri nomine eiusdem gallo precepisset ut ad bruscam iret. piscemque caperet. ille abiit. ratumque duxit. ut ad ligonem amnem pergeret. Quo cum peruenisset & rete in aluicem iactasset aspexit piscium multitudinem uenire nec prius reti teneri. sed quasi in pietatem impigerent retrocedere. itaque per totum diem laborauit. nec unum capere quauit. Reuersusque de frustrato labore patri nunciavit. Ille inobedientem increpans ait. Vade cito ad denudatum locum. Qui perges ut undis rete apposuit. tali copia impletum est. ut vix per multitudinem trahi posset. Quada autem vice dum mox retur in prefato scopuli sinu. a quo ursum expulerat cognouit per reuelationem fratres qui apud luxouium erant diuersis morbis vexari. nec amplius quam quod egrotis ministrabat remansisse. Egressus ergo de specu. illuc peruenit. Cuius omnes afflictos cerneret. impauit ut omnes surgerent ac messes in area virga cederent. Quod cum obedienter ac fideliter facerent. mirabantur de sospitate nullo doloris vestigio remanente. Tempe autem messis cumurgeret necessitas ne mature segetes germine misso perirent. irruerunt venti cum imbrum vehementia. Inter hec anxius uir dei fide ornatus. fratres accersit omnes. & segetem predictam iussit. quattuor angulis messis quattuor fratres proponens. & ipse cum reliquis diuisis messes predictas. Mira virtus. fugiebat ibi a segete. & diffundebat undique. medios tamen messes soles arbor torquebat. estusque vehemens quo adusque messes corderent affluuit. Quada die quoque dum ad prescindendam messem cum fratribus uenisset. perigit ut unus eorum theodegesilum digitum sibi falce percidere. nec prius haberet preter puelle retentaculum. Itaque uir dei statim eum. cernens. impatit cum fratribus opus perficit. qui cum rei gestis causam perimpleret. ille celer ad eum peruenit. digitumque salua illicitum pristina statim sanitati reddidit. Deinde imperat ut celer ad ceptum opus vires augeat. Alia vice eum ad capiendum cibum ueniret. circumthecas quas ad labore operis habere solebat. super lapidem ante fores refectorij deposuit. Mox quete reddita. coruus aduolauit. unaque ex eis rostro ferens abstulit. Peracta refectorij hora. uir dei egrediens circumthecas requisit. Cuius omnes inter se quis abstulisset. conquirerent. uir factus ait. quod nullus alius attingere presumpsisset. nisi ales qui ad arcam a noe dimissus non rediisset. addiditque se nullo modo pullos suos alitur. si rapax furtum celeri volatu non inferret. Expectantibus illis. in medio omnium coruus aduolat. & furtum rostro reportat. nec se fuga conare eripere sed ferocitatis oblitus. ultionem expectat. Quem uir factus abire impatit. **CHIII. Ad huc de eodem.**

Quadam die dum hora refectorij aperi quaeret. & minister refectorij cereuisiam ministrare conaretur. vas quod cyprium vocant

ad cellarium asportauit. & ante vas quo cereuisia ordita erat apposuit. tractoque seraculo meatum in cyprium currere finit. Quem beati colubani impio alius ex fratribus vocauit. At ille obediencia feruens oblitus meatum referare. cucurrit ad patrem seraculum quod duciculum vocat manu deferens. Per quod sibi uir dei quod uoluerat demonstravit. oblitus negligentie celer ad cellarium rediit. coniciens nichil in vase de quo decurrebat cereuisia remansisse. Intuitus est autem super cyprium cereuisiam creuisse. nec minimam quidem stillam foris cecidisse. ut credens in longitudine cyprium geminatum esse. ut qualis & quanta rotunditas infra cyprium coronam merat. talis in altum creuisset vna. Sic apparuit & impantis meritum. & obediencia obsequentis. Eo tempore uir dei solitudinis amator abulans. reperit cadaver cerui a lupis precepti ursum uelle deuorare. cuius iam sanguinem labes exiguam carnis partem uorauerat. huic impauit ne corium quod ad calciametorum usum necessarium erat lederet. Tunc bestia contra naturam mitis effecta blandiens. ac colla summittens. cadaver reliquit. Quod uir dei ad fratres rediens indicauit. precipiens ut iret & e cerui caduere corium auelleret. Abestus itaque reperit undique rapacium alium multitudinem adesse. nec ad cadaver super uiri dei interdictum audere accedere. Erat autem in ipso cenobio luxouio quidam frater. & ipse colubanus nomine. ex genere beati colubani. unoque comitatu ex hibernia percellerat. Cui etiam bestie & uolucres sicut beato uiro pebant. Nam ad imperium eius fere & aues ueniebant seque manu blandientis atrectari sinebant. eique gaudentes ac ludentes sicut catuli solent dominis exultabant. Hic febre correptus. cum iam ultimo halitu carere uellet. fidus de celesti munere quod & logo famulatu quesierat. uidit ad se uirum fulua luce amictum accedere. sibique dicere. Non te modo a corpore educere possim. quia orationibus & lacrimis patris tui prepedior. Quod cum audisset merens factum colubani ad se per nunciis accersit. & ait. Cur me in hac erumosa uita tuis orationibus detines. nam assunt qui me ducere uolunt. si tuis precibus non prepediatur. Recedebit ergo solue obstacula. ut michi iam pateant regna celestia. Tunc ille corpus christi ab hac uita abestit uaticum prebuit. ac per extrema oscula functionis carnis impleuit. **CV. De factis sanone dolensi & eius origine & magistro eius clero.**

Hic anno quodam prenotato. sanone dolensis archiepiscopus. consanguineus beati maclouij & successore sanonis maglozius. qui de transmarina britania ad cismarinam transierat britaniam. daret sanctitate & doctrina. Ex gestis eius. Hic sanone de meciana puincia nobilibus pentibus ortus fuit. Huius mater anna cum sterilibus putaretur. de spatio iam fetu cum marito suo amore ieiunij & elemosinis frequentibus incubebat. Cui nocte quod esceret per uisum dominus ait. O mulier firma in fide stabilis in dei dilectione. ac perseuerans in preceptis ne timeas neque diffidas quia plene habebis. & primatum filium sanonem uocabis. hic erit coram deo factus. doque iubente sacerdotali officio condignus. Itaque mulier cum gaudio concepit & peperit. & infanti baptizato nomine sanonis imposuit. Qui cum esset annorum circiter. v. christi scolam adire uoluit. sed pater eius ne fieret clericus contradixit. Tandem uero celesti increpatione per somnium admonitus. eundem ad scolam duci copulit egregij scilicet britanorum

magistri nomine electi qui ex discipulis erat san-
 cti germani. Erat autem omnium scripturarum veteris sci-
 licet & novi testamenti & omnium artium per-
 num britanorum copiosissimus & futurorum prescius.
 Qui post gesta miracula cum egrediente mortis te-
 neretur duos alios abbates scilicet ysanum & atro-
 dium ad se venire fecit. eisque dixit. Gaudeo fratres
 de adventu vestro quia tempus adest mee in christo
 dormitionis & vos debitu obsequiu michi prebi-
 tis. Et confortamini quonia & vos cito post me
 transibitis. vno quidem transitu sed diverso euentu
 Ego quidem hac nocte presentibus vobis angelorum
 manibus percipiar ita quod in similitudine; aquile du-
 as pennas aureas habentis. animam meam ysanus vidit
 & animam atrocissimi in aquile quidem tipum
 sed duas pennas plumbas habentis grauitate voli-
 tare & post xl dies frater ysanus & ipse equalitate
 cum eo exitu feliciter pueniet ad christum. Tu quidem
 frater atrocissimi concupisti ea que mundi sunt sed mu-
 dus es propter antiqua scelerate tua ab infamia huc
 usque referuata. Grauidus autem in pennis tuis pro-
 pter plumbum auaricie pondus. quas pennas omni-
 potens deus a te dignetur euellere. Hec & huiusmo-
 di dicens media fere nocte de carne cum himnis
 & choris feliciter exiit. animamque suam per imaginari-
 am spem sicut ipse dicebat beatus ysanus vidit. &
 alterius fratris animam similiter ut ille dixerat enit-
 vixque per eius suggestionem & sanctorum orationes
 & missas multas caritas redempta fuit ita quod &
 ipse solus eam vidit in melius repatam. ac de pes-
 simis peccatorum suorum vinculis solutam. & ille ni-
 chilominus die condito & simili exitu secundum promissio-
 nem senis feliciter puenit ad christum. **CVI. De**
bona indole eiusdem sansonis.

Hic itaque factus electus electum dei puerum
 sansonem de manu sue matris excipere eum
 eum amanter deosculasset. respiciens in ce-
 lum & benedicens eum ait. Gratias agimus deo
 qui hoc lumina nobis indignis de gente nostra
 dignatus est accendere. En omnium nostrum caput
 augustum. En omnium britanorum sacerdos egregius ml-
 tisque circa & ultra mare profuturus. Itaque literis a-
 pud eum puer eruditus cum esset annorum circiter xv
 ieiunijs ac vigilijs plus omnibus fratribus se ex-
 cebat ita quod sepe biuana ieiunia facere contende-
 bat. Quadam die ipse & magister eius incidere
 in quadam alta questione cuius explanationem nulla-
 tenus potuerunt reperire. Tunc destinauit sanso in-
 tra se ieiunijs ac vigilijs incubere donec eam de-
 illi dignaret ostendere. Dum autem tertia nocte ora-
 ret assistere sibi vidit lucem celitus emissam. ac vo-
 cem audiuit de luce suauiter sibi dicentem. Ne fa-
 tigeris amplius electe dei. ecce etenim non solum hac
 questione per qua laboras consequeris. sed etiam que
 cumque petieris a deo per orationem & ieiunium exigen-
 tibus tuis bonis meritis imprecaberis. Quadam die
 in estiuo tempe dum irent fratres ad purganda ma-
 la gramina de messe. hiliter quidam de rubo exili-
 ens quendam fratrem momordit in inguine & ad
 terram cadens semiuivus remansit. fratres autem circa eum
 stantes orabant nec aliud quam moriturum sperabant. Quo
 audito sanson qui cum magistro erat cucurrit etiam
 inueniens fratrem extremum pene halitum iam trahere
 tem sponte moriturum signum crucis imposuit. & per
 trihoras oratione preterans. aquamque oleo mixta be-
 nedicens fratrem pene mortuum. deo operante red-
 didit incolumem & sanum. **CVII. De ordina-**

cone ipsius in dyaconem cum miraculo.

Ueniens autem papa dubracus ad domum electi
 ti. sansonem dyaconum ordinauit. In quo fa-
 cto grande miraculum interfuit. Tres fra-
 tres ibidem ordinati sunt duo in presbiterij. & ille ter-
 cius in dyconatus officio. Sed cum ad genua fle-
 ctenda iuxta morem fratres inuitarent. vidit pa-
 pa factus vna cum magistro electo colubam celitus
 emissam per fenestram sursum apertam descendere. ac sup-
 factum sansonem non ut est moris aufugitare vel
 volitare. sed seipsum sine ullo pennicule motu imobi-
 liter stare. quum etiam episcopo manum ad confirmandum eum
 dyaconem super eum leuante. illa quod est mirabili-
 us in scapula eius dextere descendit ibique constantem
 mansit tadium donec officium ab episcopo presumere totum
 Nec longe post ab eodem episcopo ordinem presbiterij di-
 gnus accepit. & quale signum celitus visum est qua-
 do dyaconus factus est. tale etiam visum est quando
 presbiteratus ordinem suscepit. Quanto autem in maiori
 gradu in beferat tanto & in artioris abstinentie tra-
 mite se inferebat. Qui etiam libidinosa incontinentia
 adolecentie sue flore vincens. voluntariam carnis
 mundiciam per natura habebat. Nec unquam aliquid ali-
 cuius animalis in sua tota vita gustabat. **CVIII.**

De veneno sibi propinato.

Et duo fratres dyabolicis repleti venenis
 & maxime quidam malus presbiter ei inuide-
 bat. sed nullam in eo causam reatus inuenie-
 bant. unde quasi ebrius & amens huc & illuc ver-
 tebatur. Frater autem eiusdem presbiteri pistoz effe-
 ctus est monasterij. qui accepto mali fratris consi-
 lio. venenum sancti sansonis miscuit poculo. Tunc
 quodam fricans ei propinavit. & ut fieret probabile mor-
 tiferum parum de eo pro animalis dedit. quod salicem ani-
 mal ut bibit. salutem percipere dedit. & statim mor-
 tuus est. Sancto vero sansoni oranti. spiritus domini
 monstrauit sibi malum nuptium propter. At ille de dei
 promissione confidens. vbi ait. & si mortiferum quid bi-
 berint non eos nocebit letus refectorium est ingressus
 eo quod ipse monasterij esset yconomus. pocula fratri-
 bus benedicens. & sancte crucis signaculum imponens
 absque hesitatione totum bibit. nec ullum puissimum
 dolorem cordis unquam sensit ex eo. Tunc pistoz ma-
 li commissi penituit. & fratrem de liuoris malicia in-
 crepauit. sed in obstinatione perdurans. nullum assensum
 bono consilio prebuit. sed videlicet dei velociter affuit. Nam
 dominica die proxima de manu sansonis sancti comu-
 nicans. cum buccella in os eius intrasset. eadem ho-
 ra a demonio est arreptus. ita ut pallens. tremens
 ac discerpens. seque impudenter denudans. labra
 sua dentibus mordere. & alios fratres absque vere-
 cundia degarriret. Sed sancto sanzone ei condolen-
 te. & pro eo cum lacrimis orante. sanitate recepit
 malique commissi penitentiam agens coram omnibus
 fratribus agnouit. Itaque vir sanctus totam diem
 operibus manuum & orationibus. totam vero noctem le-
 ctione scripturarum & meditatione ducebat. Et si
 quando ut homo quiescere opus haberet. seipsum pi-
 etate aut alicuius rei dure firmamento inclinans. nun-
 quam in lecto dormitabat. **CIX. De timere ip-**

**sius ad patrem suum infirmum & dyacono propter the-
 omatam stupefacto.**

Quidam hieme pater eius egrotans ad mor-
 tum. affirmabat se nunquam vel mortem gusta-
 rum. vel sanitatem recepturum. vel sacrifici-
 cum orationis precepturum. nisi sansonem promoueretur
 suum videret. per quem pariter corporis & anime

sanitatem se pcepturum dicebat Quod beat? san-
son ut a nuncijs a se directis audiuit. apud se in-
gemit & ait. Nam nisi fallos egyptum reliqui. no-
est opus me in ipam redire. potens est autē de?
egrotatem sanare. Sanctus vero piro misericor-
dia motus dixit ei. Quare sic dicis electe dei Cu-
ram te oportet habere de aiarū pfectu. tuazq; me-
tes grādis erit cum deo. dum vbi carnalia creue-
runt spūalia seminetur. Qui respondit. Vtinā vo-
lūtas dei fiat. Nam ppter deū & ppter aiarū luc-
omnibus patus sum. Itaq; faciēs nūcios pgrēdi
subsecutus est ipse cum quodā iuvene dyacono si-
bi ab abbate associato. Et dū irēt orātes p vastis-
tissimā siluam. dirissimam audierūt vocē. a quadā
psona horribili valde. ad dexterā ptez iuxta illos
terribiliter strepitātem. In cuius auditu dyacono
expauescens & pallens. equū quem manu tenue-
rat cito dimittens. & palliū suū iactās. in velocē
fugam se dedit. Clamāte post tergū beato san-
cōfide frater cōfide. ne timeas. sed eo nō intēdē
te. ac semp fugiāte. emim? lacrimabilib? oculis i-
spiciens. scutum fidei firmiter tenēs. seq; semper
crucis signaculo circumuallans vidit rheomatom
hirsutam. canutāq; iam vetulā crisulatā venalem
in manū sua tenentem siluāq; vastas veloci cur-
su volucritātem. & fugientē recta linea insequen-
tē. At factus in fide stabilis mās. & intrepid?
palliūq; fugientis in equū imponens ac fugiētem
& psequentē fiducialiter secutus. fratrem semine-
cem repit. ipm; paululū intuens. rheomata anū
currentē alonge uidit. & cernens eam in vallē iā
descendentē exclamauit. Quid fugis mulier. Et
ego homo sum. ut ille quem pstrasti. Si i potesta-
te tua datus sū. ecce assum. At illa non attendēte
sed semp fugere nitente. iterū clamauit. Impo-
tibi in nomine hiesu xpi. ab eo loco in quo mō stas
vltra donec veniā ad te pedem non moueas.

CX. De responso eiusdē vetule dyabolice
& sanatione dyaconi & pentum sanonis cōuersiōe

Unc illa stāte & tremente & venalē i ter-
ra laxāte. vir factus aduenit & ait. Que
es mala forma. vl' q̄lis. Que cū ingēti tre-
more respōdit. Theomata sū. cui? gētes usq; huc
vobis puaricātes extiterūt. & nūc nulla d meo
genere remāsit in hac silua nisi ego sola. habeo em
viii. sozores & matrem. que non hic sūt. sed in vl-
teriori silua degūt. Ego autē marito i hac heremo
tradita sū. eoq; iam mortuo secedē de hac silua nō
possū. Cui factus ait. Nunquid potes fratrem quē
pcussisti rediuiuū reddere. vl' certe sollicitari d p-
fectu aime tue. Illa respondit. Nolo. Nec in meli-
us repari possū. nullū enim bonū facere possū. sed
semp ab infantia mea hucusq; ad mala exercitata
sū. Tūc scē? ait. Deū oipotentē iploro. ne āplius
iuriā facias. Sz cū sis irremediabil. hac hora mor-
riaris. Tūc illa saltū p̄cipitē in latus sinistrū dās
ad terram corruit. & mortua est. Tunc vir fact?
ad fratrem iacentē venit. & diligenter pscrutans
in pectore tātum vitalem flatū manere reperit.
& more hilsē os ori mēbzq; cetera singulis cō-
ponens. flens & orans eum sanitati restituit. Iter
igitur ceptū piter pegerūt. & amonē patrem sā-
cti sanonis egrotantem in lecto inuenerūt. Qui
in aduentu eoz gauisus. capitale crimen ad mor-
tem quod in seclauerat in mediū publicauit. do-
q; se seruituz usq; ad finē suū deuouit. & capud
suū eadem hora tondei fecit. uxore sua maxime ei

suggestente. atq; dicente. Non solū ego & tu ve-
deceat & cōuenit huiam deo sed & totā plē no-
stram in dei hūitate iugamus. & omnia nostra di-
tota fiāt. Quo ascendente p̄sentatis. v. fratribus
suis factō sanone vna cum sozore valde puula.
paululū silens respondit. Fratres quidem mei bo-
ni sunt. & deo donati. sed hec pusilla ad mūdanas
voluptates data est. tamen nutritē eā quia homo
est. **CXI.** De reditu eius ad monasteriū &
electōne ipsius in abbatem.

Onfirmatis itaq; suis in bonis operibus
& ad monasteria fundāda suggestis. san-
ctus sanon vna cū patre suo & auūlo &
dyacono in pace prexit. Et dū iter agerent. p̄ce-
dens illos amō vidit semitam. & quasi igne exu-
sta rura circa eaz ac vestigiū quoddā quasi trabes
p̄ exstas herbas traheretur. Et p̄mo quidem in-
tremuit. fratriq; suo sequenti se mōstrauit dicēs
En quē audiui? esse in hac silua spens antece-
dit nos & nisi fallos non lōge a nobis est. Qd au-
diens factus sanon cōsolans eos ne timerent. sed
in deo cōsiderēt addidit. Stabiles estote. expectā-
tes me donec reuertar ad vos. orātes & silentes
Sedentibus autem illis. ipse p̄grediens vidit alō-
ge spentem flamineo capite spirantem. psallensq;
& dicens. domin? illuminatō mea rē. ad eū cucur-
rit. At spens morsu glebā ex terra apprehedens.
in aduentis facē iactauit. ac sibilū dire vocis q̄
si gladio cedētur emisit. postea tremēs. & caudā
rabidis dentibus rodens. in sperā se velociter col-
legit. factus autē circulū faciēs. & signuz crucis
iponens. ait. Vade nūc quousq; pmitteris. Et ait
comitibus suis. Venite & videte opa dñi. Qui ue-
nientes viderūt spentez e circulo suo pigre se sol-
uentem sup terrā repi. et usq; ad locū fixi baculi
facti in giro rotitare. Qui nullatenus vltra termi-
nū caput poterat erigere. Tunc factus multis vē-
bis eos cōfortās. et ut creatorem credētes creatu-
rā non timerent exhortās. eadem impauit serpen-
tē in nomine hiesu xpi. ut eis p̄sentibus mōzere.
Qui mox ad caudam stās. et caput sursum leuās
arcūq; de se inepte faciēs omne venenū euomū-
it et mortu? est. Tūc illi deo gratias agentes p-
fecti sunt. et ad monasteriū cū p̄sp̄itate puene-
runt. In quo factus sanon abbas ab omnib? ele-
ctus. fratres suos fm regulā suauiter instituit.
nec ibi plus āno dimidio p̄matū tenens. in dapes
et pocula ieiunus semp et sitiens esse studuit. Tan-
deq; vastissimā heremū adire destinauit. vbi exp-
to specu secretissimo. celestem uitam agens habi-
tauit. Sz cum ei aqua omnino deficēt. vij. die duz
ieiunus et sitiens p̄stratus oraret. sudantem gle-
bam sensit. et hasta baculi sui infixā fons aque dul-
cis emanauit. **CXII.** De ordinatōne eiusdē
in episcopum.

Rat autē mos epis in cathedra facti petri
ad ordinādos ep̄os cōuenire. Illo igitur
festo p̄p̄m quante. beatus sanon vidit in
visu quadam nocte tres ep̄os egregios diadema-
tibus aureis coronatos. et olofericis vestibus in-
dutos sibi assistere. et causa oratōnis secum paritē
ecclesiam intrare. Tunc eorum nomina sedule p̄cū-
ctatus. ab eis responsum accepit. petrum et iaco-
bum fratrem domini. iohannem euangelistam esse
eosq; ad eum sacerdotem domini cōfirmandū ad-
uenisse. Perfūcto itaq; ab eis scdm morē integre
ep̄i officio. benedictōnem eorum accepit. et illis

abeūtibz ep̄m iam se factū p̄ sp̄m intellexit. Venientibus igitur ep̄is ad diez cōdictū. & duos secum ad ordmandū deferentibus. ter cū vero ordinare volentibz. sed adhuc quis esset ignorātibz nocte sequenti affuit s̄cto dubricō āgelus domini in somnio. s̄ctum sanfonem sacerdotem fore firmans. deiqz placitum esse dicens Tunc s̄ctū dubricus omnes cōsiliarios p̄ gaudio exp̄gisci. & in vnū cōueniri fecit. eisqz quod viderat & audierat enarrauit. Qui & omnes sine vllō distictu cū ep̄m fieri accepte firmauerūt. & ep̄alem cathedrā insedere statuerūt. Quo facto omnes ibi astantes viderūt colūbam celicus emissā. cōsuetā vicē redere. & tādū sup eum quo usqz p̄fecte ep̄us esset ordinatus immobiliter stare. Eodem etiā die missā illo cantate. p̄sentibus omnibus visū est dubricō & duobus egregijs monachis. quasi ignem dore & naribus eius irrupere. Quod autē his mai⁹ ē. ab eo die quo p̄sbyter fuit. usqz ad finem suū. quādo missam cātabat. āgeli dei semp altaris & sacrificij ministri siebāt. oblatōnemqz cū suis manibz illo solo vidente frequenter frāgebant. **CXIII.**

De trāitu eius in britāniam mīozem & mōa steno dolensi.

Quadam nocte pasche cū missā cantasset. & ad altare stans solus oraret. in excessū mentis exijt. & assistere sibi virū valdē fulgentem vidit. Qui ei dixit. Confortare dei s̄cte non enim debes in hac patria diutius imozari. p̄grinus enim es destinatus. & vltra mare maximē in ecclesia futurus. Post hec & alia verba angel⁹ ab eo recessit. & ille visionē memorās iter arripuit. & in via matrem suā visitauit. sorozē suam iaz a matre discessam a dulterio pollutā repperit. & i hoc malo p̄duratē excomunicauit. Multūqz in locis illis doctrina & miraculis proficiens. nauigio eādem in britāniam puenit. Descendens autē de nauī. vidit p̄ portū tuguriolū. & ad hostiuz eius puatum plozātem. ac semp ad mare inspicētem. Qui p̄cūctatus ab eo quid hoc esset. respondit. Vxorē habeo in hac māstione lepfam. & filiā am demoniacā. & p̄missionem habui illaz in hoc portu sanandaz. a quodā quem michi de p̄misit venire trāsmarinū. Tūc s̄ctus mcūctatē māsiūculam introiens. & sup vtrāsqz egrotātes oratōez fundens. corā omnibus eas incolumes dimisit. In dexiens. aptissimū ibi repperit locū. & honorificū. Ibi sūdauit monasteriū. usqz hodie dolū nūcupatū. Vt autē ferebāt de eo q̄ i vita sua satis cōpti erant. supponens frequētissimas. necnō & biuanas. interdū autē & totas hebdomadas id est vij dies totos pagens septimo demū die reficiebat. Noctes vero longissimas sepissime trāsire solebat. stando de luce usqz ad lucis recipiētem. nec stans omnino lassabat. Non diebz. nō noctibus ab oratōnibus & diuinis colloquijs cessabat. tempus uero quadragesime sic eum pegisse audiui⁹. vt i initio i quodā remotiori loco ab hominibz se gregatus oblatōnes secū tres portans. inde tantum usqz ad pascha deo illū cōfortate vtebatur. zelo dei & ecclesiarū eius in pectore ardebat. sermonem suū sale diuino cōditū. prudenter s̄m qualitates peccātiū tempabat omnibz utputa deo plenus affabilis & carus erat. multiqz miraculis clarus. requieuit in domino. Hui⁹ natale celebratur. v. kl. augusti. **CXIII.**

De s̄cto ethbino ei⁹ discipulo & qualiter dominū p̄ latera tenuit.

Ex gestis eius
Dozzo s̄ctus ethbimus in britānie partibus fuit natus. & in domo patris sui nobilissimus. usqz ad xv. ānum liberalibus artibus eruditus. Quo scilicet ei⁹ patre mortuo. mater eius ad s̄cte sanfonis p̄sidiū cōfugit. Qui eaz sacro velamine cōsecrans deo dicauit. & filiū suū ethbinū coma capitis radens clericauit. Qui ānis aliquot cum eo manēs ei⁹ iugiter seruiēs. eo quādam die celebrante. audiuit verba domini in euangelio dicentis. Qui nō renūciauerit omnibz que possidet. nō potest meus esse discipul⁹. Hac voce impuls⁹. cūcta reliquit. & ad s̄ctū simmilianū abbatē puenit. habitūqz monachalē de eius manu suscepit. & in cauraco monasterio sub iugo domini ceruicē suam inclinauit. In quo scilicet monasterio habitabat s̄ctus wingualocus sacerdos & monachus. cui iussu abbatis ecclesiā vno miliario distātem a monasterio visitare. ibiqz hostias offerre cōsuetudo fuit. & ad hoc secū ethbinuz dyaconem sociauit. Quadam igit die dū irēt. iuenerūt lepfum in messe iacentē. totū vulneribus plennū flebili voce ab eis auxiliū postulante. Qui requiritus de infirmitate suspirās ait. Graues dolores grassantur in corpe meo. Sed insup inest vn⁹ dolor tam noci⁹. vt si hūc diē sine eius auxilio tranfiero. mortē p̄ximam esse puto. Nares enī mee plene stercozis. cōcremantur ab ardore infirmitatis. Tūc ethbinus eū p̄ latera arripēs. a terra sursum erexit. & wingualocus ad nares eius manū porrexit. Sed & paup̄ flebili voce clamare cepit. Noli senior manibz nares capere. quia dolor nō p̄mittit. sed si dolorem meū leuiare volueris. necesse ē vt i ore tuo nares meas miseris. et ita traxeris. Tūc ille meritis exaltatus humiliāuit se. et quādo putauit dolozē alleuiāe paup̄ ore suo cānē excepit filij dei. Mox ergo ut ad se traxit. pecia mirabilis in eius ore cecidit. Beatus autē ethbimus p̄ latera domini tenens sur sū aspexit. celū apertū vidit. & in capite domini quē tenebat s̄cta crux apparuit. angelosqz in obuiam domini venire vidit. Tūc sacerdoti ait. Pater s̄cte ip̄m quem tenes manibus et tu ore. dominū hiesū xp̄m qui p̄ nobis seipsuz dedit esse crede. Cūqz dominū vellent tenere manibus. eleuauit se nubibus dicens. Non me erubescitis serui mei in angustijs meis. nec ego vos erubescam in regno patris mei. Hereditas vestra me cū est et hīs qui memores vestri fuerint in orationibz suis sal⁹ i regno meo. His dictis euauit ab oculis eozū. et cum magna voce receptus est i celum. vocē quidem audiebant. sed neminē videbāt. Cūqz stupefacti laudassent. dñm wingualocus ethbino ait. Hoc tuis meritis nobis accidit frater. qui cāre humilitatis es et obediētie. ut quidquid humana lingua p̄cipere potest. tu in corde deuotissimo impleas. At contra ethbimus ait. Nō est ita pater. sed tu qui quotidie carnem et sanguinē domini imolas. ip̄m meruisti vidē in corpe suo. quē assidue tenes in animo. **CXV.**

De vita et miraculis eiusdem.

Quādo cum franci vastassent britāniam s̄ctus ethbimus hibernie pres petēs. in silua que nectensis dicitur. ut paup̄ p̄grinus tuguriū fecit et ecclesiam fabricauit. i qua assidue domino milicauit. et quādam die claudū ab eo petentē elemosinaz in noie xp̄i sanauit. Quodaz etiam mulier pro sanitate filij sui paralitici ab eo

postulauit. Cui ille respondit. Nos peccatores sumus. hoc miraculū in usu non habemus. sed si uis sanari filiū tuū. pduc eum ad sancte brigidē sepulcrū. **A**t illa. Ibi inquit o pater eum iā portauit sed quadā nocte expletis vigilijs uoces michi dicentem audiui. In noctensi silua moratē seruus dei ethbinus. ad quem si filiū tuū duxeris. sanitatem suis meritis obtinebit. **V**iuu ergo dominus? q̄ a te non recedam. donec filiū meū incolumē ante me reducam. **T**unc factus oratoriu intrans in oratione ante altare iacuit. quousq; adolescens de domo matris ueniens dixit ei. **G**ratias ago tibi pater. qui me i lecto egritudinis iacentē uisitasti & tuis manibus erexisti. tancq; infirmitate sanitatem donasti. **T**unc erigēs se uir factus deum benedixit. & adolescenti ut nemini diceret. eo q̄ non suis meritis sed gratia dei sanatus esset. p̄cepit. **V**ixit autē in eodem loco. xx. annis. opus dei opans. & sanitatem infirmatibus donans. **T**ateq; ibi abstinentie fuit ut in hebdomada cibis in eo non intraret. nisi si taneum in. v. feria panis & aqua. **V**inū autē nō bibebat. nisi tantūmodo quādo comunicabat. **C**unq; iam esset. lxxx. triū ferme annoz. acri dolore fatigatus. fratribus qui in eadem silua morabatur cōuocatis. obitū suū p̄dixit. eisq; deo cōmendatis. ante altare sp̄m reddidit. xiiij. kl. nouembz.

CXVI. De factō basolo remsi anachorita & eius miraculis. Sigibertus.

Anno iustini. ij. basolus abbas & sūdulus p̄biter & reclusus in frātia clarent ritozio lemoniēno ortus cū tempa adulescētie facti tūrocinij incremento cōtigisset. ad diuine uirtutis opus totum se cōuertit. **C**unq; extra regni sui fines pedem pegrinatur? extēderet. apparuit ei angelus domini socius iheremis. quo duce ad rementem urbem puenit ubi pontificatū tenebat. factus uir egredi? post beatū remigij. iij. **H**ūc rex frācorum chilpicus & regni p̄ces ualde diligebant. **I**n ea quoq; altercatōe que inter hilpicū & hildebertū de principatu regni fuerat oborta idē p̄sul chilpici regis auxilio non defuit. **V**nde & multa postea aduersa sustinuit. **A**b hoc uir dei basolus honorifice susceptus. petijt ab eo secreti? cōcedi habitaculū sibi. eo q̄ habet p̄pter turbas uitate populū. **E**t p̄mo quidem eiusdem p̄sulis auctoritate & gratia. in quodā cenobio ad radices montis remoz. monasticā uitam duxit. **D**eimō euz de uirtute in uirtutem sublimiter excreuisset. uolens aggredi uitā solitariā. in nemorosi mōtis cacumie cellam sibi cū oratorio cōstruxit. ubi p. xl. ānos habitans. singulariter contra ātiquā serpente deo fideliter & fortiter militauit. **I**bi cū aque penuria uir factus laboraret. quadā die dū ad fodiendam terrā in celsitudine mōtis accedēs. aquā sibi deesse anxius ferret. deuote ad deū cōuersus orauit. **M**ox dicto citius. fons in eodem loco fluere abūdātissimus cepit. **Q**ui etiam usq; hodie d̄ superioribus ad ima dilabietur. haustu dulcis. & infirmis ad potādum salubris. **A**tilla quidā diues & p̄potens cum uenandi gratia siluā suam cellule uiri dei cōtiguam intrasset. mirē magnitudinis ap̄tū fugientem insequēbat. anhelātibz eqs. **A**t illa immanis bestia mōtem in quo uir dei resedrat ascendit. & ad cellā ei? rēto gressu puenit. **D**epositaq; feritate āte pedes eius puoluta est hispida belua. quasi uite sue p̄sidium imploratura. **A**t il-

le misertus. tāta insecutores uirtute vno in loco fixit. ut & bestia sibi p̄ximam oculis uiderent. & tamen omnino cōtingere non possent. **T**ūc attila cognita dei uirtute. p̄sumptōnis sue ueniam flagitans. quidquid circa locū sui iuris fuerat. nōn la etiam possessionis p̄prie p̄dia. p̄dicto factō uirō cōtulit locūq; eius traditis facultatibus p̄m? ip̄e ditauit. **H**omo quidā p̄ crimine cōmissio diuidicatus. & patibulo suspensus. cū iaz in extremis ageret inter laqueos. **H**uius facti cōfessoris sibi subito memoria incidit. **V**oce itaq; qua poterat. astrictus ut erat faucibus. omni conamine sp̄m colligens. totis p̄cordijs sanctū basolum inuocat & ut sibi succurrat lacrimabiliter postulat. **M**ox laqueus rūpitur. & ille ab alto labitur. **S**up omnes stupor & admiratō fuit. ille liber a morte recedit. **CXVII. De diuisione regni frācorū inter filios lotharij & uxibus eorum. Gregorius thuronensis.**

Hilpicus uero post patris sui mortem thesauros qui in uilla brunacho cōgregati erāt accepit & ad frācos ueteriores petijt ip̄osq; muneribus multis donatos sibi subdidit. & mox pisius ingredit. sedemq; hildeberti regis occupauit. sed non diu licuit ei possidere nā cōiuncti fratres eius eum inde expulerūt. **E**t sic in se hi quattuor haribere? gūtrānus. hilpicus. atq; sigibertus. diuisionem legitimā riteq; se fecerunt. **A**ccipit nāq; haribertus regnū hildeberti. sedemq; cōstituit pisius. **G**ūtrānus regnū lodomiris accepit. & aurelianus instituit sedem. **H**ilpicus uero regnum lotharij patris sui accipiens. suessidōis ciuitatis sedē statuit. **S**igibertus autē regnū theodozici sortitus. sedem statuit se habere remis ciuitatem. **H**aribertus rex ingobergā duxit uxore. habebat ip̄a regina puellas duas cuiusdā paupis filias. n̄ mis specōsissimas nomen senioris macouena. & nomen iunioris meroflidis. **I**n quaz amorem rex nimis exarsit. **O**b hoc ingoberga quoq; affligebat eas nimio odio. nā & patrem eaz cōpositore lanificij iusserat fieri. **P**ro qua causa rex nimis iratus ingobergā reliquit. & meroflidē uxorem sibi accepit. **P**ost hoc etiā macouenā sorore eius ad cōiugium sibi copulauit. **E**t ob hāc causā a factō germano p̄sienti ep̄o excōmunicat? ē. **S**z cū rex eam relinque nollet. p̄cussa iudicō dei mortua est. **E**t nō post multū temp? haribere? eē rex mortu? est. & in blauia castello in basilica sancti romani est sepultus. porro sigibertus rex cū uideret q̄ fratres eius indignas sibi uxores accipent. & ancillas ad cōiugū sibi copularēt legatōnez in hispaniam misit. & multis muneribus datis athanagildi regis filiam petijt. **E**rat enī puella elegā & pulcra. atq; ingeniosa noie brunichildis. **Q**uā in uxore acceptā. quia aruane legi fuit subiecta. p̄cepit baptizari. **Q**uod uidens hilpicus rex. cum iam plures haberet uxores. sororem ipsius brunichildis nomine galsiudam petijt. p̄mittens p̄ legatos alias uxores se dimissuz. **Q**ua ab eo in cōiugium assūpta & baptizata. magne sanctitatis effecta est femina. **CXVIII. De insidijs fredegundis cōtra galsiudam reginam.**

Der odium autē fredegundis pessime concubine sue. ortum est inter eos magnū scandalum. **I**taq; dicebat galsiuda. se nullaten? posse tantas iniurias fredegundis sustinere. **P**etitq; a rege. ut relictis thesauris quos secum de-

hispania deculerat. liberam dimitteret redire ad patrem suum. Sed ipse eam verbis mollibus blandiebatur. Per consilium itaque pessimum fredegundis eam per noctem in stratu suo stragulauit. **P**er cuius obitum deus per ea virtutes ostendit. Quo facto fratres hilpici hoc indignantes. euz de regno ei cedere voluerunt. Habebat tunc hilpicus tres filios de audouera regina sua. scilicet theodobertuz meroneu. & looneu. Ipa quoque versuta fredegundis. domina suam audouera decepit. Nam & ipa fredegundis ex familia infima fuit. de villa sancti vedasti que vocatur babancurt. Cum igitur hilpicus rex in hostem pgeret. euz sigiberto fratre suo contra saxones. audouera regia domi grauida remansit. & filiam peperit. Cui fredegundis consiliu dedit. vt eam cito faceret baptizari. quatenus rex de plio rediens. filia baptizatam gratanter respiceret. Vocato itaque episcopo ut eam baptizaret. cum non esset matrona que puella suscipere. ipa mater a fredegunde monita. ea de sacro fonte suscepit. Venit tunc regi victori exijt. fredegundis obuia. dicens Deo gratias. quia dominus noster rex. victoriam recepit de inimicis suis. Nataque est tibi filia. Cuz qua dominus meus dormiet hac nocte quia domina mea regina est comat tua de filia tua hildesin de. Et ille ait. Si cum illa dormire nequeo dormiam tecum. Cuzq; introisset rex in aula suam. occurrit ei audouera regina cum ipa puella. Et ait rex. Ne fandam rem fecisti per simplicitate tua. iaz enim eos iunx mea aplius esse non poteris. Rogauitq; eaz sacrum velamen induere cum ipa filia sua. & dedit ei pda multa & villas. Episcopus vero qui eam baptizauit exilio condemnauit. & fredegundem ad reginam sibi copulauit. **Sigibertus.** Anno iustini v. factus vedastus obiit. **CXXIX. De ortu sancti amandi traiectensis epi & eius vita.**

Anno iustini. vi. factus amandus nascitur. Ex gestis eius. Hic ex nobilibus pentibus ortus ab infantia sacris literis eruditus. pentes suos reliquit. & in quodam monasterio religionis habitum assumpsit. Qui dum quadam die circa monasterium ambularet. repente quodam aximū serpentem inuenit. que statim virtute crucis & orationis ad foueam suam nunquam inde exituz redire coegit. Post hoc exiens de monasterio illo quod erat prope mare. causa pegrinationis. venit turonis ad sepulcrum sancti martini. & fuit ibi in quadam cella. xv. annis. cilicio semp tectus. & aqua & pane oz deaceo sustentatus. Ex hinc iuit romam ad sanctum petrum. vbi dum quadam nocte vigilare voluit. iueniens eum custos ecclesie. nimis irreuerter eiecit. Qui dum ante fores ecclesie dormitaret. apparuit ei factus petrus. rogans ut causa pegrinationis remearet. Quo dam venisset. & verbu dei constantissime predicans multas iniurias esset passus. dum ipsum regem fracie dagobertum de suis criminibus increparet. d regno eius expulsus est. Tandem rex filium non habens. orauit dominum. vt ei daret filium. qui succedere posset ad regnum. Cum ergo nutu dei filium genuisset cepit valde inquirere quis eum baptizaret. Et sic ei in mentem uenit. vt amandū propter hoc requiri sollicito iuberet. Inuenit ergo. cum regali impio contraire metueret. ad regem veniens euz magno gaudio est susceptus. Rex autem eius pedibus aduoluit. precabatur vt peccatum quod de eo habebat remitteret. & filium quem ei deo dederat baptizaret. Ille vero prima eius petitionem benigne con-

cessit. sed secularibus negociis metuens implicatus secundam prius renuit & abscessit. Rex tamen misit ad eum factum eligium & socium eius didonem. qui tunc in curia morabatur. Quorum precibus fatigatus amandus ad regem veniens. eius filium baptizauit.

CXX. De pegrinatione eius in vasconiam & reditu in galliam.

Post hec traiectensis episcopus obiit. & rex sanctum amandum licet plurimum reluctatem in traiectensi vrbe pontificali cathedra sublimauit. Vbi cum triennio verbu dei constantem omnibus predicasset. & a plerisque suam predicatorem communi videret. contemptores suos deseruit. & in vasconiam gentem ferocissimam causa predicatorem intravit. Vbi dum similiter predicaret. iocularior quidam leuis & lubricus. verbis eius detrabere cepit. sed statim a demone correptus. proprijs detibus se discerpens. & quod in iniurias viro dei fecerat confitens. prius expirauit. Inde pegrinus ad aliam ciuitatem. ab episcopo ciuitatis reuerenter exceptus est. Cui cum ille episcopus causa humilitatis & more hospitalitatis aquas in manibus daret. iussit famulo ut aquam illam diligentius custodiret. credebatur enim quod meritis viri dei. esset multorum profutura saluti. Nec enim fides ista fefellit. Nam & cecus quidam ante fores ecclesie medicas. ex consilio ipsius episcopi aquam illam oculos suos lauit. & prius clare vidit. Post hec rediens factus amandus in galliam. impetrauit a rege hildoberto locum qui dicitur vanco. vt ibi edificaret cenobium. Sed quidam episcopus proxime ciuitatis moleste hoc sustinens. iussit famulis suis vt eum in domo egerent. vel eum occiderent. Qui venientes ad eum dolose dixerunt ei. vt secum pgeret. & illi locum aptum ad monasterium construendum ostenderent. Factus autem malicia eorum deo reuelate agnoscens. iuit cum eis ad cacumen montis. vbi eum occidere cupiebant. Nec suis hoc dixerat. quia valde martirium cupiebat. Sed subito orta tempestate. pluuie & gradientes ita montem texerunt. quod maligni qui eum occidere volebant. penitus nichil viderunt. & iaz se mori putantes. prostrati veniam postulabant. & ut eos viuos abire pmitteret exorabant. Tunc factus tadium exorauit. donec reddita sanitate. & visu recepto ad propria redierunt. Itaque factus amandus euadens. & multa alia miracula faciens. eadem in pace quieuit.

CXXI. De sancto maglozio dolensi archiepiscopo.

Petro factus maglozius quasi magna gloria. merito tali refulget nomine. quod acquisit in opere. Hic ex britannia oriundus genere spectabilis. sancti sanfonis consors fuit. Qui etiam decessens eum in archiepiscopatu dolensi sibi constituit successorem. Vbi cum spectabilibus documentis simul & exemplis emicesset. angelus ei in somnis apparuit. eumque admonuit. vt pontificatus culmine relicto. ad remotioris loci latibula pegrinus solitariam vitam duceret. vbi monachorum gregem pacens. laudes quoque domini licentius celebraret. Qui expgefactus gratias egit deo. & in episcopatu uiro nomine buduco substituto mandatū impleuit multisque miraculis effulsit. Quidam comes opulentus iam. vij. annis leprosus. fama eius audita uenit. & eius premissis orationibus. manu quoque eius toto corpore tactus. plenam sanitate recepit. Huius terrarum magnitudo triplici premebat a diuisione quarum vna non integram sed dimidiam beato maglozio contulit in munere. Has autem diuisiones

copiosa similitudo auum. que mirè magnitudis
& pulcre erant. consuete frequentabāt. Captura
quoq; piscium ingens. in sinum maris ecōtra pul-
lulabat. Cōtigit ergo cū beatus maglorius porti-
onem suam penetrasset. & omnis auū & pisciūz
cōgeries que alteri medietati comitis inerat. fu-
gam iniret & sancti ptem expeteret. Quod vx-
oz comitis grauer ferens. ei suasit vt illā sibi vē-
dicaret & quā vtroq; genere orbatā tenebat. bea-
to maglorio daret. Cuius ille suggestōne nequā
mox suscipiens. quod non debuit expleuit. facta-
q; nefande cōmutatōnis cōtrouersia. subito auēf
& pisces ab illa pte quaz comes auare factō viro
surripuerat recesserūt. & mox ad dominū suum
magloriū sūt reuersi. Tūc comes apud se peniten-
tia ductus. vtrāq; ptem factō maglorio cōcessit.
& tunc auū & piscium agmīna vtrāq; pte sicut
ante repleuerūt. Cūq; virgo esset hic sanctus ab
vtero. panem ordeaccū & viliora legumina etiam
ptem sumebat. iij. & vj. feria ab omni pabulo ab-
stinebat. Corpus eius dlicio iugiter tegebāt. vesti-
mentis aforis mediocribus vtebāt. vinū & sice-
ram non bibebat. Excubias noctis cum frater se-
sopori darent. clam ab eis frequentatus sup alue-
um maris puigil ducebat. Deniq; multis miracu-
lis clarus. in vigilia pasche dum in ecclesia de mo-
re pnox excubaret. angelus domini choruz ei a-
sticit. obitūq; suū iminere. & dignam mercedem
certaminis eum manere p̄dixit. Cūq; ille hesita-
ret ne dyabolus forte in angelum lucis se trāsfor-
masset. oratōnem diuissime p̄telauit. & eū āgelus
de visione certū reddere cupiens. bis & ter eūdē
sermonem repetijt. Tandē de manu ipsius āgelī
viaticū visibiliter accepit. & ab illo die nisi causa
ineuitabilis extitisset. usq; ad diē vocatōnis sue
verhelū hūc semp in ore repetijt. Vnā petij a do-
mino rē. Et. ix. kl. nouemb. ad dominū migravit.

**CXXII. De factō paulo leonēsi epō & bo-
nis eius iucij** **Ex gestis eius**

Anctus quoq; paulus leonensis ep̄. be-
ato viro hidulto a pueritia traditus ē. do-
ctrina & moribus informādos. simul cū
beato sāfōne futuro postmodū epō. & alio nomi-
ne gilda. & alijs pluribus. Tellus aut marinis eua-
cuata fluctibus. facti hidulti seruibat usibz. In
cuius laeta planicie criticū senit. quod vastabanc
alites marime. Quas nulla arte valens abigē. cure
iij. discipuloz imposuit messem defendere. Vna
aut nocte que paulo d̄putata fuerat. exercitū auū
um ita cāpum vastauit. vt nulla spes colligende
frugis remaneret. Qui ante aurozā cōsurgēs cam-
pum adijt. detrementū segetis mox agnouit. seq;
pigrū custodem accusās. bi duo a p̄ceptoris sui p̄-
sentia iuuenilis gratia pudoris abstinuit. Tercia
die cōdiscipulos suos cūueniens. cāpum p̄ter cin-
gunt. & infestā auū imensā multitudinē velut
ouū gregem ad claustra monasterij quasi reos d̄-
ducūt. Dirigūtur ad caulas p̄nata aīalia. velut
quedam merca pecora. Vbi aut ventū est ad lim-
carceris. tāq; captiui repleuerūt celū clāgoie mise-
rabili. Ad quod spectaculū cōfestim accitus ma-
gister. quozsū huiuscemōi p̄da deducere iquirie
Cui paulus. Hi sūt hostis segetis tue vastatores
quos tibi deduximus. vt impio tuo debitas luāt
penas. ob cōmissa p̄sūptōnis flagitia. Ad cui? vē-
ba stupefact? pater hesit. & sinapi cōpandā i dul-
ci filio fidem admirās expauit. Huius facti scilic;

pauli cibus post longā carnis maceratōnem pais
erat. equa truciā pensus. cū sale sicco diebz solē
nibus addebat paucos pisciculos p̄ magno appa-
ratu. Bipedis vel quadrupedis carnez in omī vi-
ta sua gustu non legiē cōtigisse. Vinū & siceram
nūq; p̄ter missaz solennia libauit. quippe qui nec
aquam sumebat. nisi quātum nature necessitas ex-
poscebat. **CXXIII. De miraculis eiusdem**

Hic etiam cū venisset ad domū sororis sue
deo deuote. sup litus maris britānici sitā.
rogatus ab ea. p̄cem ad deū fūdī. quati-
nus statuto fluctus maris coerceret alueo. & tē-
ra optata aliquo sibi & incolis illius insule āplia-
retur spacō. Cūq; subito mare vndas retrahere
& terra sicca appere cepisset. ab oratōne p̄ter ip-
se & soror surgunt. & ad ripam accedūt. Tunc
paulus sorori impat. vt in manibus lapillos usq;
ad sūmam maris marginem deferat. nā mille pas-
sibus vel āplius aquis exhausta terra. p̄ eius ora-
tōne dilatata est. Tunc genua in oratōne sup ripā
flectūt. Qua finita. paulus ad mare cōuers? ait.
Lapilli quos in sinibus tuis posui. sint in signum
inter me & te. ut denuo nūq; eos transgredi. nec
hec nostra territoria audeas ingredi. Cuius hmo-
nis ipiū. usq; hodie osuat. horridū maris elemētū
Cūq; reuēret domū. subito uidrūt p̄fatos lapil-
los diuina v̄tute colūnas lapideas mire magnitudis
factos. ut res simplex postulata. redderet dupli-
cata. Via quoq; quā eo die tenuerūt. p̄ medias il-
las colūnas incedentes. adhuc a britonibus semis-
ta pauli vocat. Quādā die cū iter agerent. disci-
puli eius grauer fessi siluas pagrates aquā ex-
rūt. nec inueniūt. Quoz lamentatōnibz ille miser-
ricorditer cōmōtus. oratōne p̄missa cōfidenter tri-
b? i locis trā baculo suo p̄cussit. tresq; ide glebas
effodi iussit. singulas de singulis. Quas euulsas
tāca largitas aquaz secuta est. ut non solū sitim a-
stantis caterue reficeret. sed etiā copioso ductu
totam patriā decoraret. Serpēti quoq; cui? fero-
citas orientalem insule plagā v̄dicabat. ita ut nec
ab armatis in aliquo ledi posset. & plures necēt
vir facte crucis signo cōfidenter occurrit. arma-
tus & stola qua mouebāt collū eius astringens.
baculo suo velut canē furiosū. sepe feriēdo eum
usq; ad mare deduxit. Quē in cōfīnio maris & tē-
re respiciēs ait. Anteq; marinis caribidibz demer-
gans. cerulea extēde colla. ut mea recipiā indumē-
ta. Quo recepto. in p̄cipitiū maris insit eū abire
cū interdīcto p̄cipiens. ne quēpiā hominū ulē no-
ceret. Quo dicto. citius disparuit. His & alijs v̄-
tutibus clarus. ad ep̄atū licet renitens plurimū.
p̄mōtus est. Huius festū recolit. iij. idus marcij.

**CXXIII. De factō gregorio thuronēsi
archiepiscopo. Sigibertus.**

Anno iustini. vij. gregorius thuronensis
ordinatur ep̄us. & clarus habetur in om-
nibus. **Ex gestis eius.** Hic aluernice
regionis indigena. cū aliquādo de burgūdia ad al-
uerniam iter faceret. magna cōtra se tempestas
exorta est. Densus aer in nubibus cogit. celū cre-
bris ignibz micare. & tonitruis resonare cepit.
omnibusq; timore pallētibz. gregorius factoz re-
liquias quas indefinenter collo ferebat de sinu p̄-
traxit. ac nubibus cōstanter opposuit. Que protī-
nus diuise. dextra leuaq; p̄tereutes. illesū iter gra-
dientibus p̄beuerūt. At supbia que plerūq; nur-
tritur virtutibus. iuuenili animo p̄m? irrepit.

& quia supbie vicinus est casus. duz puatim gau-
rens. suis meritis p̄stitum arrogaret. equ? cui in-
federat ilico lapsus. hunc ad terram grauerit eli-
sit. ita vt omni corpe cōtusus vix posset assurgere
Causāq; ruine intelligens. satis deinceps cauit. ne
se vane glorie stimulus qualibet occasione deijce-
ret. Anno. c. lxxij. post obitū s̄cti martini thuro-
nensis. regni sigiberti. xij. āno. beato migrāte eu-
fronio. gregorius beati martini amore flagrans. &
pastorali officio existens ydone? eius vice cathed-
ram thuronensem regendā accepit. Ecclesias plu-
res instruxit. & libros in laudē s̄ctoꝝ vel ī expo-
sitionem scripturaz s̄ctarū edidit. Matrem quo-
q; ecclesiā quā beatus martin? cōstruxerat. hic ni-
mia vetustate cōfectā arcuato stemate repauit. ac
q; hystoriatū p̄ eiusdē martini gesta decorauit.

CXXV De miraculis & scriptis eiusdem

Quā autē aliquādo p̄ viam gradere. & cru-
cem aureā cū reliquijs collo gestaret cuiusdā paupe-
ris hospitiolū folijs ac surdōꝝ cremijs p̄tectū cre-
mā cōspexit. Illoq; cū vxore & liberis hac & il-
lac cursitibus & strepenti? & aquā afferenti-
b? flamā mitigare n̄ poterat. Tūc gregori? accur-
rit. & p̄tra flammaz globos crucē eleuauit. Moxq;
in aspectu s̄ctarū reliquiaz ita totus ignis obstu-
puit. ut nec ea q̄ iā apprebēderat. vltra vel ad mo-
dicū ustulare possit. Causa fuerat qua remēse opi-
dum adire debuerit. vbi ab egidio pontifice hūani-
tus susceptus. noctū quieuit. In crastino vero si-
go quōdā sigiberti ferentarius. ad eū accessit. Dū
q; sermocinaretur. & ille de ore gregori? p̄deret.
subito auris eius que peridē obsurdauerat. cū quo-
dā strepitu referata est. Aliquādo sepulcrū beati
hilarij gregozius supplicatur? adijt. ad visendum
quoq; s̄ctā radequēdem regimā diuertit. Et cū se-
cum quasi duo incole padisi de tempibus loquerē-
tur oleū quod ante pignora s̄ctē crucis guttati
illuc defluere solebat. sic in aduētū p̄tificis auctū
est. vt infra vnus hore spaciū vltra vnū sextariū
exūdaret. Porro cū hec beata regina ad regem ce-
loꝝ accersienda esset. gregozius de eius trāitu nū-
ciū accepit. Cum iam illa eo accurrente migrasset
s̄cta eius mēbra sepulture locauit. Xvj. ānis hic
in ep̄atu exegerat. cū equiuocus ille magnus gre-
gori? in sede ap̄lica surrogat? est. Opinata quo-
q; res est qd dudū alter alteri peculiari sit amicitia
deum. Cuz igitur sacra ap̄loꝝ limina hic expe-
tisset. cū magna reuerētia s̄ctus eū papa excepit.
Quē ad beati petri cōfessionē introducens ex late-
re cōstituit. p̄stolans quo assurgeret. Interim autē
vt erat ingenio p̄fūdissim? secretā dei disp̄latō-
nem admirā cōsiderabat in huiusmōi homie. erat
eū statura breuis. tantā gratiaz p̄fluxisse. Quod
ille mox diuinitus p̄sentiens. & ab oratōne surgēs
placidoq; ut erat vultu ad papā respiciens. domi-
nus inquit fecit nos. & non ip̄e nos. idem inquis
qui & in magnis. Cūq; illud cogitatōni sue s̄ctē
papa responderi cognosceret. ip̄a sua dephensioe
gauius. gratiā quā actenus in gregozio mirabat
in magna veneratōne deinceps habē cepit. Sedes
q; turonicā ita nobilitauit. ut etiā aureā ei cathed-
ram donaret que apud p̄sticam sedē p̄fatā in po-
sterū seruaretur. Cum autē morare. ī tali statu v̄-
loco sepeliri fecit. vbi semp̄ omniū pedib? oculca-
retur. nec in vlla reuerētia habere. Sed grex bea-
ti martini talia non ferens eum de loco leuauit. et
edito pulcro mausoleo. ad leuam s̄cti sepulcri di-

gna reuerētia collocauit. Obijt autē. xv. kl. decēb̄
Actoꝝ. Hic scripsit hystoriā regū frācorum &
qua multa in hoc ope posuimus. Miracula quoq;
beati martini post obitū eius ostensa scripsit ī q̄-
tuor libris. & quedā alia. **CXXVI De qui-
busdam euētibus illi? temporis.**

Eo tempe hispani & frāci s̄ pascha celebra-
do dissentiūt. hispanis. xij. kl. ap̄il. fran-
cis vero. xiiij. kl. maij. pascha celebranti-
bus. Sed frācos recte celebrasse p̄ hoc diuinitus cla-
ruit. qd fontes in hispania qui in sabbato s̄cto pa-
che ad baptizandū sponte diuinitus repleri solēt.
non in hispanoꝝ sed in frācoꝝ pascha sunt repleti.
Albūm? rex longobardoꝝ ab armigero suo pimi-
tur fraud uxoris sue. cuius patrē chimimūdū gepi-
daz regem ip̄e olim in bello pimerat. & ex testa-
mentis eius sibi paterā ad bibendū fecerat. Quaz
cum vno die sibi porrigeret. dicens. bibe cum pa-
tre tuo. illa femineo furore accensa. illū ab armige-
ro eiusdem in lecto pimi fecit. Cleb suzogatus re-
gno lōgobardoꝝ regnat annis duobus. Anno iu-
stini decimo benedict? romane ecclesie. lx. p̄sides.
Ab hoc gregozius ad p̄dicandū anglis abire p̄-
missus. sed populo tumultuāte retract? septim?
leuita est ordinatus. Athanagildo rege wisigotho-
rū mortuo. leuigildo? cum fratre suo leuna. & p?
solus annis regnat. xvj. Fortunat? poeta veniens
ab ytalīa. claret in gallia. **A**ctoꝝ. Hic fortuna-
tus vt dicit hugo flo:iacens. vir egregi? ingenio
clarus. sensu celer. ore suauis. Qui ab ytalīa thuro-
nis adueniens. act? beati martini quattuor libris
heroico. cōtexuit metro. Verum inoe assūptus. pi-
ctauoꝝ ordinatus est ep̄us. Scripsit autem etiam
vitaz beati hilarij pictauensis & beati maurilij an-
degauensis. Hui? est illa sententia breuis & vtilis
pauper in augusto regnat habendo deum.

**CXXVII De morte iustini & impio tiberij
secundi. Hugo vbi supra.**

Primo de iustini? impator. viii. ip̄erū sui ā-
no pedibus cepit infirmari. Qua de re af-
sumens comitez excubitoꝝ tyberū adop-
tauit eum in filiū & successorem suū ip̄m declara-
uit. Sigibertus. Iustino itaq; impatore mortuo
cepit tyberij? āno impii sui xii. scilicet a nno domi-
ni. d. lxxvi. mundi scilicet quartimillesimo. d. xli.
& regnauit annis vi. Hic missa ab egipto frumen-
ti copia. romam liberat ab inedia. Nam ārea vrgen-
te fame. multi romanoꝝ se longobardis dederant.
Hugo vbi supra. Iste fuit vir catholicus & re-
ligiosus vnde multas in cōstantinopolitana vrbe
renouauit ecclesias. Hic etiam terram p̄sarū itra-
uit. & eos potētissime debellauit. Inde q; egred̄ ēa-
tāam molem p̄de cum elephātis multis adduxit.
vt hūane cupiditati crederetur posse sufficere.

Sigibertus. Huius āno p̄ sigiberte? rex fratri
suo hilpico pugna cōgrediē ibiq; theodebert? fili-
us hilpici pimitur. Francis vero p̄ hilpico exoso si-
gibertū sup se regem leuare uolentibus. a duob?
pueris a fredegunde hilpici uxore immis. sigib-
tus pimitur. **CXXVIII De pugna hilperi-
ci regis contra fratrem suū sigibertum.**

Hilpici siquidem theodebertū frācoꝝ
filium suum seniozem qui antea sigiberto
iurauerat. vltra ligerem cum hoste direre
xit. Qui abiens ciuitates sigiberti auunculi sui p-
uasit. id est turonis pictauis & reliquas. Apud
pictauos autem cōtra gundobaldū ducē pugnit

collisusq; est exercitus gundobaloi. & fugit. magnaq; illic cedem theodobertus fecit. Comoto in de exercitu lemoiciu cadurcimuq; abies pualit at q; vastauit. ecclesias accendit. monasteria dtraxit clericos interfecit. monasteria viroz deiecit. puellarum delusit. & cuncta deuastauit. Fuitq; eo tempore por in ecclesijs gemit? q; tēpe psecu tōnis dioeceliani & maximiani impatoz. Inter has discordias hilpicus etiā comoto exercitu vsq; rhenū accessit. cūcta incendens atq; debellās. Quod audiens sigibertus. couocatis gentibus illis que vlt rhenum sūt. pisius venit. & cōtra fratrem suū ire disposuit. Hilpicus quoq; p rodomagensē fugiēs cum vxore sua & filijs thurnacū ciuitatem ingresus. ibi se reclusit & cōmuniuit. Sigibertus vō ciuitates illas que vltra pisi? sūt posite vsq; ad rodomagū accepit. & reuersus est inde pisius.

CXXIX De nece sigiberti p insidias fred

Unc fraci qui quondā ad hildeb gūdis tum seniore aspexerāt. ad sigibertū legationē mittentes. relicto hilpico ipm sigibertum sibi regem stabiliūt. Qui misit eos ut fratres suū in memorata vrbe tornaco obsiderent. dicens se cū exercitu eos esse secutuz. Cui beatus gmanus epus dixit. Si abieris. & fratrem tuū interficere nolueris vn? & victor inde redies. Si autē aliud cogitaueris. morieris. Sicut enim dominus p salomonē ait. foueā quā fratri tuo pabis cades i eam. Quod ille audire neglexit. Tūc fredegundis memor artū suaz. inebriauit duos pueros tornacēses. dixitq; eis. Ite ad cuneū sigiberti. & assimulate vt eum sup nos regem eleuare debeatis. & interficite eum. Si euadere potueritis viui. ego mirifice honorabo vos & sobolem vestrā. Si aut corrueritis. ego p vobis elemosinas multas p loca sacrorū tribuam. Illi vero nec dubij. fero ad euz vt erant corpe venientes. cum aliam causā se suggerere velle simularēt. abstractis cultris quos vulgo scrafaxos vocāt. vtraq; ei latera ferūt. At ille vociferās corruit. & emisit spūm. Vbi etiā homicide illi corruerūt. Hilpicus vero nesciebat. donec efredegūdis omnia d iteritū sifis narrauit. Tūc hilpicus rex de thornaco egressus. sigibertū fratrem suum apud lambzas vicū sepeliuit. Interempto igit sigiberto rege. brunichildis regina cū filijs suis residebat plena luctu quid agere deberet ignorās. Gundobald? aut dix apprehēdit hildebertū filiū eius furtim p noctē. & cū eo in austri fugit. Collectisq; gentibus sup quas pater eius regnauerat regem eum instituit. Hilpicus vero rex pisius veniens apprehensa brunichilde. apud rodomagensē urbem eam in exiliū intrusit. thesauris ei? ablati filias quoq; eius melois vrbe teneri pcepit.

CXXX De incestu meronei & malicia fredegūdis & eius breui penitentia.

Hilpicus post hec filiū suum meroneū cum exercitu vltra ligerem direxit. At ille relicta ordinatione patris. tūc p cenomānicū reuersus. matrem suā audouerā se vitare fingens. rodomagū venit. ibiq; brunichildi regine cōiūct? eam sibi in cōiugiū copulauit. Hoc aut sciens hilpicus scilicet quod contra fas & legem canonicaz vxorem patris sui accepisset. valde amarus fact? est. & festinus ad ipsam urbem prexit. Illi vō cum cognouisset q; eos separe deberet. ad basilicā sancti marci. que est ligneis tabulis sup murū constructa pfugiūt. Rex vero illos ingenio inde eiice

re non valens. iurauit eis dolose. Si inquit voluntas dei est ego eos non sepabo. Quo audito. de basilica sūt egressi. & dignāter acceptis. epulatus ē cum eis rex. Post hec vero insidiāte fredegunde ppter cōiugationem brunichildis. meroneus tōloratus est & iubete hilpico rege. pfbiter ē ordiat? & i insulā vīnomānicū directus ut illic regulariter degere debet. Tēpore quoq; illo beatus gman? pisiozum epus. plenus virtutib? magnis. migravit ad dominū. & gloriose cū magno psallentium choro in ecclesiā beati vincencij delatus. ibidē sepultus nitet. Hildebert? post hec iunior legationem ad hilpicū misit ppter brunichildē matrē suā. Ille quoq; pacifice reddidit eam. Hilpicus igitur rex descriptōnes nouas & graues per cōsiliū fredegūdis. in omni regno suo fieri iussit. p qua causa multi relinquentes ciuitates illas. & possessiones suas alia regna petierūt. dicētes melius esse pegrinari. q; tali periculo subici. populus vero vald op pssus vociferabat ad dominū. Eo tēpore. hilpic? rex grauiter egrotauit. Quo recuperante. filij eius grauiter egrotauerūt. & fredegūdis plena doloē filioz & gemitu. ait ad regem iam repenitēs. Diu nos male agētes. pietas diuina sustinet. Sepe em nos febribus & alijs malis corripuit. & emēdare negligimus. Ecce iam perdim? filios. iam em eos lacrima pauperū. lamenta uiduaz. suspiria orphanorum interimūt. Ecce aurī & argētī imēsa pōdera. cellaria & horrea plena redūdant. & nescimus cui cōgregamus ea. Ecce quod pulcrius habebā? pdidimus. quid nobis pderūt ista omnia. Nunc igitur placeat tibi cōsiliū meum & iube reddē qd male peruasim? & descriptōnes nouas quas iuiste & nequiter fecimus iube igne cremari. ut & snatos pdidimus. ul' penam perpetuā euadamus. Tunc rex corde cōpūctus. tradidit omnes descriptōnes iniquas igni cōburēdas. Post hec filij ei? paruul? mortuus est alius quoq; nomine lodobertus. Fredegūdis autē filiū peperit. quem uocauit lothariū. Hic postea fuit rex magnus. qui etiā genuit dagobertū. Maxime tunc etiam discordie mē hilpericū & hildebertū nepotē suum cōsurgebāt iratabant etem eos ex utrisq; partib?. fredegūdis & brunichildis. **CXXXI De luxuria eiusdē & pprii uiri nece.**

Erat aut fredegūdis regina pulchra & geniosa nimis. atq; adultera. Landric? em erat tē i aula regis hilperici uir efficax atq; strenuus. quē memorata regina diligebat multuz. quia luxuriabat cū ea. Quadā itaq; die cum maritus rex ad uenationem exercendā de uilla calense in parisiacum dirigit reuersus est in cameram palatii de scapulo equitū. Illa faciē suam erat abluē aqua in ipsa camera. & rex retro ueniens. eam i nates suas fuste percussit. At illa cogitans q; landricus esset. ait. Quare sic facis landrice. Respiciens q; uidit q; rex esset. & expauit uehementē. Rex uero nimiu tristis effectus. in uenationem perrexit. Fredegūdis itaq; uocauit ad se landricū. & narrauit omnia que fecerat dicens. Cogita quid agere debeamus. quia crastina die ad tormēta ualida exhibebimur. Et ait landricus cōtritu spū. & cōmatus lacrimis dicens. Tam mala hora te uiderunt oculi mei. Ignoro enim quid agere debeam? quia cōpmunt me undiq; angustie. At illa dixit ei. Noli timere. Audi cōsiliū meum. et faciamus hanc rem et non moriamur. Cum rex de uenatōe sūmo

vespe obrebrare aduenerit mittam? qui eum in-
 ficiat. & pcones clamet qd insidie sint hildeberti.
 Illo quoq; mortuo nos cum filio meo lothario re-
 gnabimus. Factu est aute in initio noctis. reuer-
 te hiltico iuge d venatoe. qda puci aduatores ine-
 briati vino a fredegude missi. du de equo descende-
 ret. pgentibus reliquis psonis ad metata sua. ipsi
 gladiatores ppasserunt regem in aluu scrafaxis. Ac
 ille vociferans. emisit spum. Succlamaueruntq; ad-
 ulatores. quos regina fraudulenter miserat. dice-
 tes. Insidie insidie fecerunt hoc hildeberti regis au-
 strasioz sup doinu nostru. Tunc exercit? huc illuc
 qz discurrens. cum nichil inuenissent. reuersi sunt
 ad ppria sua. **CXXXII. De pelagio papa &
 legatone beati gregozij costantinopolim.**

Sigibertus.

Anno tiberij iij. pelagius romane ecclesie
 lxj. pshet. Hic obsidentibus roma longo
 bardis ordiatur absq; iussione pnapis
 hic decreuit quotidiana sacramentoz pfratone.
 ad missas. ix. tmmodo pfratonebus fm antiqua rom-
 manoz ordime esse comutandam. scilicet in natali
 domini. in apparitione. in pascha. i ascensione. i pe-
 thecoste. de sacra trinitate. de aplis. de sacra cru-
 ce. de ieiunio quadragesimali. Ab hoc gregozius
 costantinopolim apocrisarius direct? hortatu lea-
 dri hispalensis epi libros moziali in iob coposuit.
 Et ibidem eutheciu stantinopolitanu epm. male d
 resurrectione dogmatizatem. corpus nostru in illa
 resurrectionis gloria impalpabile. vccis aereq; sb-
 tilius esse venturu. in pscntia impatoris tiberij co-
 futauit. & illo non multo post mortuo penit? ex-
 tinxit. Duces longobaroz gallias aggrediuntur
 & vario belladi genere nuc logobardi inter se col-
 liduntur. Hospicius famulus dei in gallia clarct q
 etiam aduentu longobardoz pdixerat. Eo tempe
 wimioocus brito veniens de britania. sacritate cla-
 ret in gallia. Lupi burdegalam urbem ingressi. ne-
 minem metuentes deuorauerunt canes.

**CXXXIII. De legatone eiusdem gregozij
 in angliam. Ex vita beati gregozij.**

Qum die quadam aduenientibus nup merca-
 toribus. multa venalia in foru rome colla-
 ta fuissent. multiq; ad emedum hinc inde
 coluerent. cogit & gregoziu ante salicet qd pon-
 tificale dec? haberet p forz trasitu facere. ac vidit
 se inter alios pueros venales positos. lactei cor-
 poris. ac venusti vultus. capilles quoq; pcpui ca-
 doris habentes. Quos cu aspiceret. interrogauit
 de qua regione essent allati. dictuq; est. quia d bri-
 tanta insula. cui? incolae tali omnes decore niteret
 Rursus interrogauit. vtru in eadem insula xpian-
 ni essent an paganoz erroribus implicati. Dictu
 est. qd essent pagani. At ille intimo ex corde longa
 trabes suspiria. Heu pchdoloz iquit qd ta lucidi
 vultus homines tenebray auroz possidet. tacaq;
 frontis specie gens grata. mentem ab icernis gau-
 dijs vacua gestat. Rurs? ergo interrogauit. quod
 esset vocabulu gentis illius. Resposum est. qd agli
 vocarentur. At ille. Bene inquit. Nam & angelicz
 habent faciem. & tales angelozu in celis decet esse
 coheredes. Quod habet inquit nomen ipa puicia
 de qua isti sunt allati. Resposu est. quia deiri uo-
 carent. j. puintiales. At ille bene inquit deiri. de
 ira eruti. & ad misericordia xpi vocati. Rex ait p
 uincie illius quomodo vocatur. Resposu est. qd e le
 vocaret. At ille alludens ad nome ait. Laudez dei

creatoris illis in ptribus oportet carari. Accedens
 qz ad pontifice aplice sedis. rogauit ut genti aglo-
 ru in britaniam aliquos. vbi ministros. p quos ad
 xpm couerteret mitteret. asserens & seipm in hoc
 opus dno coopante psciendu patum esse. si tamē
 eidem aplico pape hoc fieri coplaceret. Quod euz
 ei pmo mime potifex anuisset. postremo in fatiga-
 bilib? eius pceb? vict? assensit. Qui ciuibus pfe-
 ctōnis sue celas negociu. quonia si id nossent nul-
 latenus illi quoquo pacto acqeuissent. quato cele-
 rius potuit. iter cu aplica benedictōne arzipuic.

**CXXXIII. De reuocatōe eiusdem adhuc
 in timere constituti**

Sed interea ad notitia populi veniebat &
 mox unanimi vdicto omnes urbi ac sub-
 urbani. vel quicūq; audientes accurre po-
 tuerunt. sese in tres ptes diuidite. & pphicēti apli
 co pelagio ad ecclesia sancti petri tribili uoce ocla-
 mat. Eya aplice quid fecisti. Sactū petru offendi-
 sti. roma destruxisti. gregoziu non tā dimisisti. qd
 expulisti. His aut uocibus horribiliter pmot? po-
 titez. populūq; vehementissime metuens. post cu
 sūma cu festinatōne legatōnem. ut quatoti? roma
 rediret cu interdictione direxit. Sed atēq; missi eū
 adissent. triū dieru iam cōfecto itinere. du idem
 vir domini gregozius. ut iter agentibus moris ē.
 circa sexta hora in quoda pzoato socijs quibusda q
 escencib? alijs aut illi assidentibus. vel quibusda;
 rebus necessarijs occupatis. sederet ac legēt. ve-
 nit ad eum locusta. & dans saltū. pagine quā pcur-
 rebat insedit. Cernensq; eam beat? gregozij tam
 māsuete loco quo assederat pmanere. cepit colle-
 ctans sodalibus ipsi? recipcās nomen quasi inter-
 ptari. Locusta hec inq; dici potest. q. loco sta. &
 subiugens. Sciatis inquit non pgressi? nos iter ce-
 ptum licere ptendere. Verū tamen surgite. & iu-
 menta sternite. ut quātū licuerit quo tēdim? ppe-
 remus. Dum aut hinc mutuo cōfabularenē. & se-
 cum quererent. puenerūt missi aplici equis sudati-
 bus. & admodū fatigatis. statimq; illi euz magna
 celeritate eplam quā detulerāt porrexerūt. Qua p-
 lecta. ita est inquit socij ut pdixerā Romā celeritē
 remeabimus. Taliq; ordine interim dilato sue
 uotōnis effectu. mox ut ipse potificatus officio sū-
 ctus est. opus diu desideratū pfect.

**CXXXV. De sacro herminigildo rege &
 martire. Sigibertus.**

Anno tyberij vi. hermigildus leunigildi re-
 gis wisigothoz filius. filia sigiberti regis
 vxore duxit. p quā ad orthodoxā fide cō-
 uersus. iram patris sui leunigildi arriani icopabi-
 liter incurrit. Hugo vbi supra. Hildeberti regis
 soroz ingundis hermigildo leunigildi hispano-
 rum regis filio nupsit. Herminigildo? vero pdicatō-
 ne leandri hispalensis epi. & adhortatone sue cō-
 iugis ab arriana heresi. qua pater suus laguebat.
 ad catholicam couersus est. Quod ut pater
 cognouit. illū ad eadem heresim ut rediret. & pre-
 mjs suadere & mimis terre conabat. Cui cum ille
 cōstātissime responderet. nūq; se veram fidem pos-
 se relinquē. quā semel agnouisset. iratus pater eū
 regno puauit. rebusq; omnibus expoliavit. S; cū
 nec sic virtutem mentis illius emollire valēt. arca-
 eum custodia. concludēs. collū manusq; ei? ferro
 ligauit. Supueniēte aut paschalis festiuitatis die
 in tempesta nocte silentio ad eū pfito? pat arrianū
 epm misit. ut ex eius manu sacrilege consecratōis

comunionem perciperet. ac p hoc ad patris gratiam redire mereretur. Sed vir do dilectus. arriano ep̄o ueniēti ex p̄b̄auit ut d̄buit ei q̄ a se p̄fidiā dignis increpatōnibus repulit. quia & si exteri iacebat ligatus. apud se tamen in magno mentis culmine stabat securus. Ad se itaq̄ reuerso ep̄o. arrianus pater infremuit. Scitūq̄ apparitores suos misit qui illū ubi ille iacebat occiderent. Qui mox ut ingressi sunt. securim cerebro illius infigentes. uitā corp̄is abstulerūt. Sed p ostendēda uera ei? gloria. sup̄na non defuere miracula. Nam cepit in nocturno silentō psalmodie cātus ad corp̄ eiusdē regis & martiris audiri. & lāpades ardentis uideri. Quod & p̄fidus pater illius audiens. cōmotus penitentiā hec se fecisse doluit. nō tñ usq̄ ad optendam salutem. Nam quia uera esset fides catholica agnouit. sed gentis sue timore p̄teritus. peruenire ad hanc non meruit. Oborta tamen egritū dīne ad extrema p̄ductus. leandro ep̄o quē p̄ uehementer afflixerat. richaredū regē filiū quē i sua hēsi reliquebat cōmendare curauit. ut & in ip̄o talia faceret. qualia in fratrem eius suis exhortationibus pegisset. Qua cōmendatione cōpleta. defūctus est. Post cuius mortem richaredus rex non patrem p̄fidum. sed fratrem martirem sequēs ab arriane heresis prauitate cōuersus est. totanq̄ wisi gothoz gentem ita ad uerā p̄duxit fidem. ut nullū in suo regno militare p̄mitteret. qui regno dei hostis existeret p̄ hereticā p̄uitatem non timeret.

Continētia & capitula uicesimūtercij. libri.

Uicesimūtercius liber p̄met hystoriam. xxix. annoz. Quibus impauerē mauricius & focas. Maximam nero partem huius libri continēt flores sancti gregozij pape. Habet autem capitula. cx.

De imperio mauriciij & subuersione partis antiochie .i.
 De somnio gūtranni regis. & regno fredegūdis ac landrici .ij.
 De pugna francozum p̄tra hildebertū regē austriozum .iij.
 De stimulatōne brunichildis & theodorici contra sanctum colūbanum .iij.
 De exilio eiusdem & damnatis e carcere liberatis per eum .v.
 De iterato eiusdem exilio .vi.
 De quibusdam miraculis eiusdem .viij.
 De cōpletionē p̄phetie eius sup̄ domo theodorici regis & obitu ipsius. & quibusdam alijs .viij.
 De peste inguinaria que accidit rome. & electōe gregozij pape .ix.
 De quibusdam euentibus illi? tempis .x.
 De legatione augustini in angliam & conuersionē illius gentis .xi.
 De conuersione cantuariozum & regibus nozdanimbrozum .xij.
 De factō goare & eius falsa accusatiōe apud archiep̄iscopum suum .xij.
 Qualiter aduersariozum suozum famem & sitim sedauit .xij.
 Qualiter uoce pueri peccatum ep̄isopi coactus publicari fecit .xv.
 Qualiter in archiep̄m postulatus. & reuens beneficium mortis euasit. .xvi.
 De quibusdā euentibus illi? tempis .xvii.
 De pena mauriciū iuxta reuelatiōē dei sibi p̄sentē

inflicta ut euaderet futuram .xviii.
 De morib? & p̄satione beati gregozij pape .xix.
 De miraculo ueri corp̄is xp̄i p̄ eū oñso .xx.
 De p̄tibus corp̄aliū quas p̄ reliquijs misit. & de quibus sanguis exiuit .xxi.
 De duobus magis quos intuitu solo excecavit & anima traiani quā ab inferis euocauit .xxii.
 De transitu eiusdem & pena successozis eius sibi detrahentis .xxiii.
 De libris ab ip̄o beato gregozio p̄positis .xxiiii.
 De miraculo circa eum ostenso dum uisionem ezechielis exponeret .xxv.
 De libro moralium amisso. & p̄ miraculum inuenito .xxvi.
 De excerptis p̄dictozum librozum. & p̄mo d̄ cura regimimis .xxvii.
 De illis qui ex diuersis causis recusant officium pastoris .xxviii.
 Qualiter hoc officium recipiendum sit. & qualiter declinandum .xxix.
 De uanis argumentis ambiciosoz .xxx.
 Quā eminentis debeat esse uite qui p̄latōnis officium suscipit .xxxi.
 Qualis esse debeat in cogitatōne & opere. in silēcio & sermone. i. p̄passione & p̄tēplatione .xxxii.
 Qualiter se debeat subiectis equare. & qualiter preferre. .xxxiii.
 Q̄ erga subiectos seruari debeat. & amor & uisgoz. .xxxiiii.
 Q̄ diuersimode admonendi sūt. & aliter egeni q̄ diuites. & leti q̄ tristes. .xxxv.
 Q̄ aliter admonendi sūt subditi q̄ prelati. & serui q̄ domini .xxxvi.
 Q̄ aliter impudentes q̄ uerecūdi. & inuidi q̄ beniuoli .xxxvii.
 Q̄ aliter impuri q̄ simplices. & egrī q̄ incolumes .xxxviii.
 Q̄ aliter taciti q̄ loquaces .xxxix.
 Q̄ aliter mansueti q̄ iracūdi. & hūiles q̄ elati. .xl.
 Q̄ aliter abstinentes. & aliter gulosi .xli.
 Q̄ aliter misericordes. aliter rapaces & aliter inter uerūq̄ medijs .xlii.
 Q̄ aliter discordes q̄ pacati. & p̄speritate fruentes q̄ miseri. .xliii.
 Q̄ aliter cōtinentes q̄ coniugati .xliiii.
 Q̄ aliter admonendi sunt qui peccata deplāgūt & qui non. .xlv.
 Q̄ aliter illi qui mala sua laudant. & qui econtrario. .xlvi.
 Qualiter illi qui in minimis frequēter excedunt. & qui bona incepta non p̄ficiunt .xlviij.
 Qualiter illi qui mala occulte agunt. & bona publice & qui econtrario .xlviii.
 Qualiter uox p̄dicatozis tempari debet inter uiciā coneraria .xlix.
 De cōflictu uicioz & uirtutum. p̄mo de sup̄bia cum filiabus suis et horū conerarijs .l.
 De inuidia et ira cum filiabus suis. et uirtutibus conerarijs .li.
 De tristitia cum filiabus suis. et uirtutibus cōtrarijs .lii.
 De cupiditate et gula. et luxuria. et filiabus suis et uirtutibus conerarijs .liii.
 De miraculis sanctoz petri et pauli. .liiiii.
 Adhuc de corp̄ib? eoz et cathena facti pauli. .lv.
 De claue aurea sancti petri. .lvi.
 De quibusdā miraculis sancti andree ap̄li. .lvii.